

หลักสูตร

โรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖

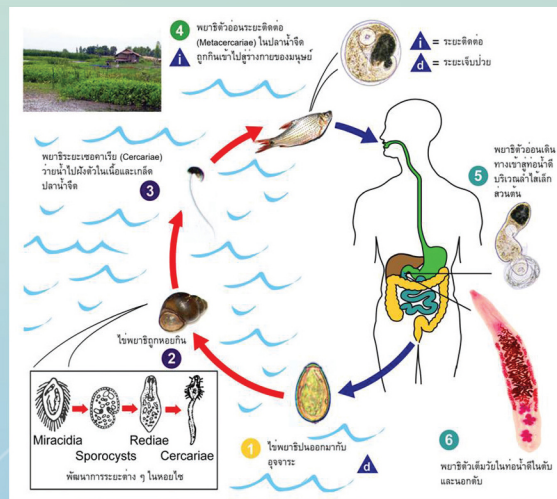
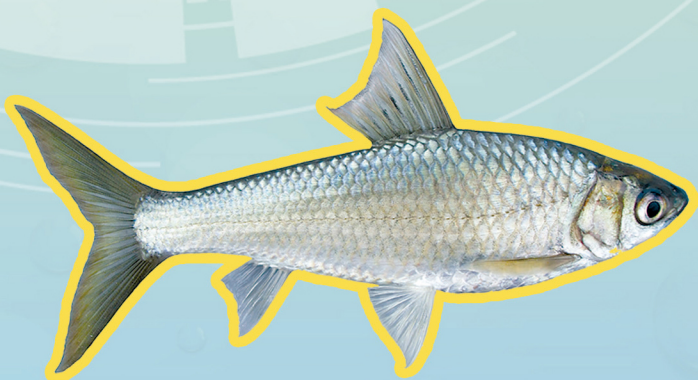
(ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๗)

Curriculum: Khon Kaen Opisthorchiasis and Cholangiocarcinoma

Learning Areas: Health and Physical Education

Grade: Prathomsuksa 4 – 6

(1st Edition, 2014)

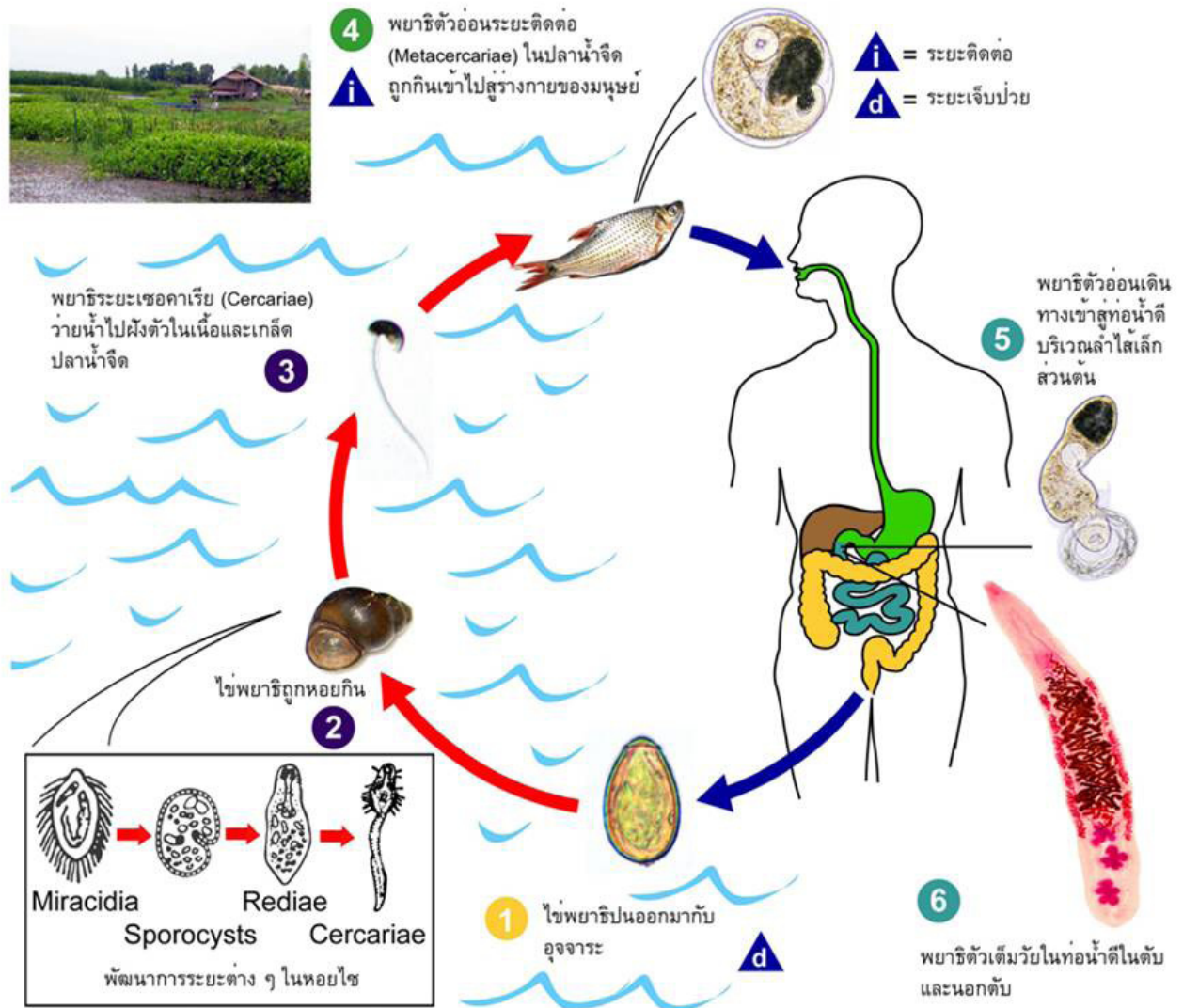

โครงการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีจังหวัดขอนแก่น

ISBN 978-616-11-2021-4

โครงการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ และมะเร็งท่อน้ำดีจังหวัดขอนแก่น

หลักสูตรโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น
กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖
(ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๗)

จัดทำโดย : คณะทำงานจัดทำหลักสูตรโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น
กลุ่มงานควบคุมโรค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น โทร. ๐๔๓-๒๒๑๑๒๕ ต่อ ๑๒๔, ๑๕๐
Email : kk_cdc@yahoo.com

พิมพ์ครั้งที่ ๒ : กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

จำนวน : ๔๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา

ISBN : ๙๗๘-๖๑๖-๑๑-๒๐๒๑-๔

ลิขสิทธิ์ของโครงการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีจังหวัดขอนแก่น องค์กร
หรือหน่วยงานใดที่ต้องการนำเนื้อหาจากหนังสือนี้ไปใช้อ้างอิงในเอกสาร หรือสื่ออื่น ๆ ขอให้แจ้งคณะผู้จัดทำทราบเป็น
ลายลักษณ์อักษร และ /หรือ อ้างอิงที่มาของข้อความนั้น ๆ ตามมาตรฐานสากลด้วย

คำนิยาม

ในปี ๒๕๕๔ จังหวัดขอนแก่น (นายสมบัติ ตรีวัฒน์สุวรรณ อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น) ได้กำหนดนโยบายการป้องกันควบคุมพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดการเสียชีวิตจากมะเร็งท่อน้ำดีและแก้ไขปัญหาสุขภาพของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการ ดังนี้

ข้อ ๑ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไม่ให้ติดเชื้อ “ใช้น้ำดีใส่น้ำเสีย” โดยปลูกฝังและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตั้งแต่ในวัยเด็ก จากสถานศึกษา ขยายผลสู่ครอบครัว และชุมชน

ข้อ ๒ พัฒนากลไกการขับเคลื่อนทางสังคม กระตุ้นให้ประชาคมตระหนักถึงโรค และการดูแลป้องกันมิให้เกิดโรค

ข้อ ๓ พัฒนาระบบบริการ และบุคลากรให้สามารถคัดกรอง วินิจฉัย และดูแลรักษาโรคมะเร็งท่อน้ำดีได้อย่างมีคุณภาพ ให้ครอบคลุมและเข้าถึงบริการอย่างมีคุณภาพมาตรฐาน ทั้งการคัดกรองผู้ติดเชื้อพยาธิ และการคัดกรองผู้ป่วยมะเร็งท่อน้ำดี

ข้อ ๔ พัฒนาระบบการผลิต ปูรง จำหน่าย อาหารที่เกี่ยวข้องกับโรคมะเร็งท่อน้ำดี ให้ปลอดภัยต่อผู้บริโภค

ข้อ ๕ สนับสนุนให้เกิดองค์ความรู้และการวิจัย และพัฒนาระบบเฝ้าระวัง ติดตาม ประเมินผล

ในการป้องกันควบคุมพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยปัจจุบันได้มีการดำเนินการหลายรูปแบบ เพื่อจะนำไปสู่การแก้ปัญหาตามยุทธศาสตร์ ลดพยาธิใบไม้ตับ กำจัดมะเร็งท่อน้ำดี วาระคนอีสาน เป้าหมายการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ส่วนหนึ่ง คือ ส่งเสริมกิจกรรม ลด ละเลิก พฤติกรรมเสี่ยงและสร้างพฤติกรรมที่ส่งผลดีต่อสุขภาพ โดยการสร้างหลักสูตรเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา เป็นที่น่ายินดีและน่าสนับสนุนเป็นอย่างยิ่งที่ คณะทำงานโครงการเฝ้าระวังและควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นความร่วมมือของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑-๕ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๖ จังหวัดขอนแก่น และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น โดยมี ดร.พงษ์ศักดิ์ ภูกาบขาว เป็นประธานคณะทำงาน ได้จัดทำหลักสูตรโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ ซึ่งเป็นกลุ่มผู้เรียนที่มีวุฒิภาวะและทักษะทางการเรียนที่สูง และมีทักษะการสื่อสารที่ดี มีความสามารถที่จะนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและเผยแพร่สู่ชุมชน สามารถใช้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ ขยายผลสู่ครอบครัว ชุมชนและสังคม อันที่จะนำไปสู่การสร้างภูมิคุ้มกันสู่ครอบครัว ชุมชนและสังคมต่อไป หลักสูตรโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น เป็นเครื่องมือที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนที่จะนำไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน เนื้อหาสาระของหลักสูตรนี้ มีความครอบคลุมในด้านต่างๆ เชื่อมโยงกับอุบัติการณ์การเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ที่เป็นปัญหาสำคัญของคนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดขอนแก่น มีอุบัติการณ์การเกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดีสูงที่สุดในโลก

ข

หลักสูตรโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น
กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖

หลักสูตรโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๗) ฉบับนี้ ได้ปรับปรุงแก้ไขภายหลังจากที่ได้นำหลักสูตร
ฉบับ ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ไปใช้ในโรงเรียนนาร่อง ๒๐ แห่ง ปีการศึกษา ๒๕๕๖ ปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ในเชิงเนื้อหาสาระ
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ เครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้สถานศึกษาสามารถนำหลักสูตรไป
ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น อันจะก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
สุขภาพในนักเรียน ครอบครัว ชุมชน นำไปสู่การพัฒนาสังคมและประโยชน์สุขของส่วนรวมต่อไป

(นายสุรียา รัตนปริญา)

นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

คำนำ (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๗)

หลักสูตรโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๗) นี้ เป็นหลักสูตรที่ได้ปรับปรุงจากหลักสูตรโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น ฉบับ พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่ได้นำไปทดลองใช้ในโรงเรียนนาร่อง กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑ - ๕ จำนวน ๒๐ โรงเรียน เป็นหลักสูตรที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ซึ่งเป็นโรคที่บั่นทอนสุขภาพและเป็นปัญหาสาธารณสุขต่อเนื่องเป็นเวลานานโดยเฉพาะในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่งผลให้ผู้ป่วยมีโอกาสเป็นมะเร็งท่อน้ำดีและเสียชีวิตได้จากผลการนำไปใช้ในโรงเรียนนาร่อง ดังกล่าว พบว่าควรมีเนื้อหาในหลักสูตรที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้มีความสมบูรณ์และมีคุณภาพ ทันสมัยมากขึ้น

หลักสูตรฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้โดยความร่วมมือจากคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑ - ๕ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๖ จังหวัดขอนแก่น และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต ๗ ขอนแก่น (สปสช.) จึงขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

คณะผู้จัดทำ
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

คำชี้แจง

หลักสูตรโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำไปใช้ในจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้เกิดองค์ความรู้ พัฒนาระบบเฝ้าระวัง ติดตามและประเมินผล เพื่อพัฒนากลไกการขับเคลื่อนทางสังคม นำไปสู่กระตุ้นให้ประชาคมตระหนัก ถึงโรคและการดูแลป้องกัน มิให้เกิดโรค และเพื่อเป็นการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในพื้นที่เสี่ยง ที่เน้นการศึกษาด้านสุขภาพที่มีเป้าหมายเพื่อการดำรงสุขภาพ การสร้างเสริมสุขภาพ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล ครอบครัวและชุมชนให้ยั่งยืน สาระสำคัญของหลักสูตรประกอบด้วย ความเป็นมา ความสำคัญ หลักการ จุดหมาย สาระและขอบข่ายหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละชั้นเรียน

โครงสร้างเนื้อหาสาระ

ประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๑ หน่วย ๑๐ ชั่วโมง

ประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๒ หน่วย ๑๐ ชั่วโมง

ประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๒ หน่วย ๑๐ ชั่วโมง

แนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ ในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติสามารถทำได้ ๓ รูปแบบ คือ

๑. สอดแทรกเนื้อหาในหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มาตรฐานที่ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

๒. จัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติมในโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษา

๓. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมชุมนุม ชมรม หรือกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์
 หลักสูตรโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๗) เล่มนี้ ได้ปรับปรุงแก้ไขภายหลังจากที่ได้นำหลักสูตรฉบับ ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ไปใช้ในโรงเรียนนาร่อง ๒๐ แห่ง ปีการศึกษา ๒๕๕๖ ดังนี้

๑. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑ จำนวน ๒ โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านดอนบม และโรงเรียนบ้านหนองแสงโคกน้อย (อำเภอมะนิมขอนแก่น)

๒. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๒ จำนวน ๘ โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านละว้า โรงเรียนบ้านหนองนางขวัญ โรงเรียนบ้านศิลาโนโพธิ์ และโรงเรียนบ้านเป่า (อำเภอบ้านไผ่) โรงเรียนบ้านโจด โรงเรียนบ้านวังแคน (อำเภอมัญจาคีรี) โรงเรียนบ้านโชนัง (อำเภอชนบท) และโรงเรียนบ้านดอนหมู (อำเภอโคกโพธิ์ไชย)

๓. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๓ จำนวน ๓ โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านรัตนะ (อำเภอแวงใหญ่) โรงเรียนบ้านละหานนา (อำเภอแวงน้อย) และโรงเรียนเบญจคามสามัคคี (อำเภอโนนศิลา)

๔. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๔ จำนวน ๒ โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านโคกสูงใหญ่วิทยา (อำเภออุบลรัตน์) และโรงเรียนน้ำพองประชานุกูล (อำเภอน้ำพอง)

๕. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๕ จำนวน ๕ โรงเรียน คือโรงเรียนบ้าน

ฟ้าเหลือง โรงเรียนบ้านท่าศาลา และโรงเรียนบ้านหนองเม็กหนองท่ม (อำเภอหนองเรือ) โรงเรียนบ้านห้วยซี้หนู (อำเภอภูเวียง) และ โรงเรียนบ้านหนองพุ-วังหินชา (อำเภอหนองนาคำ)

โดยในปีการศึกษา ๒๕๕๖ นี้ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑ - ๒ โดย รองศาสตราจารย์ ดร.บรรจบ ศรีภา ดร.พงษ์ศักดิ์ ภูกาบขาว และ ดร.ธนพร นฤนาทวัฒนา เป็นคณะวิจัย ได้นำหลักสูตรไปทำการวิจัยเรื่อง “โรงเรียนปลอดโรคพยาธิใบไม้ตับแบบยั่งยืนต้นแบบแก่กล้าว่า จังหวัดขอนแก่น” โดยมีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและ กิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านโรคพยาธิใบไม้ตับและการป้องกัน โดยโรงเรียน นักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วม (๒) เพื่อดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หนังสือหลักสูตรพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ และกิจกรรมสื่อการเรียนการสอนต่างๆ (จากข้อ ๑) ไปใช้ในการเรียนการสอนจริงในโรงเรียนรอบแก่กล้าว่า (๓) เพื่อตรวจโรคพยาธิใบไม้ตับและพยาธิลำไส้อื่นๆ ในเด็กนักเรียนและรักษาผู้ที่ติดพยาธิให้หายขาด และ (๔) เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน นำเสนอข้อคิดเห็นและสรุปเป็นแนวทางต้นแบบ “โรงเรียนปลอดพยาธิใบไม้ตับ” โดยมีโรงเรียนเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๒ จำนวน ๘ โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านละว้า โรงเรียนเบญจมิตริวิทยาคม โรงเรียนบ้านป่าประชาบารุง โรงเรียนบ้านเมืองเพี้ย โรงเรียนบ้านหนองนางขวัญ โรงเรียนบ้านดอนปอแดง โรงเรียนบ้านโคกสำราญ และโรงเรียนบ้านซีกก้อ

อนึ่ง ในการใช้หลักสูตรโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น เป็นการป้องกันและแก้ปัญหาของสังคมและชุมชน ภายใต้แนวคิด “การใช้น้ำใหม่แทนน้ำเก่า” การจัดทำหลักสูตรฉบับนี้ได้กำหนดกรอบเนื้อหาแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเป็นตัวอย่าง ในทางปฏิบัติครูผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยน หรือพัฒนาเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายการใช้หลักสูตร ในสถานศึกษาที่อยู่ในชุมชนที่เป็นพื้นที่เป้าหมายเสี่ยงต่อการเกิดโรค โกล้แหล่งน้ำจืด และชุมชนที่มีพฤติกรรมมารับประทานอาหารที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี และสามารถเพิ่มจำนวนชั่วโมงหลักสูตร ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระอื่นๆ ทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อให้เกิดผลมากยิ่งขึ้น

การจัดการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จให้ใช้ควบคู่กับหนังสืออ่านเพิ่มเติม ๖ เล่ม และวีดิทัศน์ ๑ ชุด คือ

๑. ความรู้พื้นฐานโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี (คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น)
๒. คู่มือประชาชนเพื่อป้องกันและเฝ้าระวังโรคมะเร็งท่อน้ำดี (วัชรพงศ์ พุทธิสวัสดิ์ และคณะ)
๓. คู่มือกำจัดโรคพยาธิใบไม้ตับ สำหรับประชาชนเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานในชุมชน (กรมควบคุมโรค)
๔. ความรู้เรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับ สำหรับเด็ก เยาวชนและประชาชน (สำนักโรคติดต่อทั่วไป)
๕. พยาธิใบไม้ตับ โครงการปรับปรุงพฤติกรรม เพื่อป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ (คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต ๗ ขอนแก่น สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๖ จังหวัดขอนแก่น)
๖. แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อย.น้อยระดับประถมศึกษา ด้านการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี “อีสานแท่งกินแต่ปลาสุก” (คณะกรรมการโครงการพัฒนารูปแบบสร้างเสริมบทบาท อย.น้อยประถมศึกษา ด้านการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี)
๗. วีดิทัศน์ เรื่อง เพชฌฆาตเงียบ ตอน มะเร็งท่อน้ำดี (ศูนย์วิจัยพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น)

ทั้งนี้ ยังใช้เป็นกิจกรรมนรณรงค์ทุกภาคส่วน “บอกลาปลาติบ” เช่น จัดกิจกรรมนรณรงค์ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งประชาชนในชุมชน

สำหรับเครื่องมือ/สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ นั้น จะมีรายละเอียดแนบท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละแผนไว้แล้ว ยกเว้น รายละเอียดที่เกี่ยวกับ แบบประเมิน การนำเสนอผลงาน แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานของผู้เรียนเป็นรายบุคคล แบบประเมินความพึงพอใจ แบบประเมินสมรรถนะของผู้เรียน แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แบบประเมิน ความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน (แบบประเมินเหล่านี้ครูผู้สอนควรนำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนตามความเหมาะสม โดยเฉพาะแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ควรใช้ประเมินนักเรียนหลังจากที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนจนครบทุกแผนในแต่ละชั้นเรียบร้อยแล้ว) สุขบัญญัติแห่งชาติ (National Health Disciplines) ๑๐ ประการ สรภัญญะป้องกันโรค เนื้อเพลงต่างๆ เกมอะไรเอ่ย และแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเรื่อง โรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ ก่อนเรียนและหลังเรียน(สามารถปรับใช้ทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖)จะบรรจุไว้ในภาคผนวก โดยผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้ และหรือจะพัฒนาจัดทำ เครื่องมือ/สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ที่หลายหลากได้ ตามความเหมาะสมต่อไป

สารบัญ

เรื่อง		หน้า
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ อาการของคนที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ	๖๖
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ การวินิจฉัยและการรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับ	๗๐
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ การปฏิบัติตนและวิธีป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ	๗๔
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ พฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะและวิธีปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ	๗๗
	แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ท่างมะเร็งท่อน้ำดีซีวีมีสุข	๘๐
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ ความสำคัญและปัจจัยที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี	๘๐
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ ลักษณะและอาการผู้ป่วยโรคมะเร็งท่อน้ำดี	๘๓
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ การวินิจฉัยและการรักษาโรคมะเร็งท่อน้ำดี	๘๗
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ การปฏิบัติตนและวิธีป้องกันการเกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี	๙๒
	คำอธิบายรายวิชา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๙๙
	โครงสร้างรายวิชา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๑๐๐
	โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๑๐๒
	หน่วยการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	
	หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ โรคภัยใกล้ตัว	๑๐๓
	หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ บริโภคปลอดภัยสดใสร่าเริง	๑๐๘
	แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ โรคภัยใกล้ตัว	๑๑๑
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ การเกิดโรคและอันตรายของโรคพยาธิใบไม้ตับ	๑๑๑
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ วงจรโรคพยาธิใบไม้ตับ	๑๑๙
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	๑๒๔
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ ความเสี่ยงต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	๑๓๑
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ การป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	๑๓๕
	แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ บริโภคปลอดภัยสดใสร่าเริง	๑๔๐
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ พฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ	๑๔๐
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ การปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ	๑๔๓
	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ การสร้างภูมิคุ้มกันสู่ครอบครัว ชุมชน และสังคม	๑๔๗
	บรรณานุกรม	๑๕๓
	ภาคผนวก	๑๕๔
	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	๑๕๕
	แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	๑๕๗

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	๑๕๘
แบบประเมินความพึงพอใจ	๑๕๙
แบบประเมินสมรรถนะของผู้เรียน	๑๖๐
แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	๑๖๑
แบบประเมินความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน	๑๖๒
สุขบัญญัติแห่งชาติ (National Health Disciplines) ๑๐ ประการ	๑๖๓
สถิติการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในประเทศไทย	๑๖๔
สรุภัญญะป้องกันโรค	๑๖๕
เพลงโรคพยาธิใบไม้ตับ	๑๖๖
เพลงโรคภัยใกล้ตัว	๑๖๗
เพลง อสม.มาเตือน	๑๖๘
เพลงอยากเลิกกินดิบ	๑๖๙
เพลงเสน่ห์สาวลวะว้า	๑๗๐
เพลงขอกินแบบใหม่	๑๗๑
เพลงฟังเมีย	๑๗๒
แกมอะไรเอ๋ย	๑๗๓
แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจ เรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ -๖	๑๗๔
คณะทำงาน	๑๗๖

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

โรคมะเร็งท่อน้ำดี (Cholangiocarcinoma) ในประเทศไทยมีสาเหตุสำคัญมาจากพยาธิใบไม้ตับชนิด *Opisthorchis viverrini* เป็นโรคที่บั่นทอนสุขภาพและเป็นปัญหาสาธารณสุขต่อเนื่องมากกว่า ๑๐๐ ปี มะเร็งท่อน้ำดีถือเป็นมะเร็งที่พบในโลกตะวันตกค่อนข้างน้อย โดยมีอุบัติการณ์ต่อปีประมาณ ๑ - ๒ ราย ต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ ราย แต่ในประเทศไทยกลับมีอุบัติการณ์สูงมากที่สุดในโลก โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผลวิจัย ซึ่งนำโดยคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ชี้ชัดว่าการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ ทำให้เกิดการอักเสบของท่อน้ำดีทั้งชนิดเฉียบพลันและเรื้อรัง โดยมีการสร้างสารก่อมะเร็งทำลายสารพันธุกรรม กระตุ้นเซลล์ให้แบ่งตัว และเปลี่ยนแปลงเป็นเซลล์มะเร็ง

ในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมาอัตราการอุบัติการณ์ของมะเร็งท่อน้ำดีในประเทศไทยเพิ่มขึ้น และพบว่ามีอุบัติการณ์การเกิดโรคมะเร็งสูงโดยเฉพาะจังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีอุบัติการณ์ของมะเร็งท่อน้ำดีสูงที่สุดในโลก ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นคนที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อายุระหว่าง ๓๕ - ๖๔ ปี และเกิดในผู้ชายมากกว่าผู้หญิง คือ ๑๓๕.๔๐ ต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ รายในเพศชาย และ ๔๓.๐๐ ต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ รายในเพศหญิง คำนวณตาม average standard risk (WHO) hospital base study (๒๕๓๓) ส่วนการศึกษาแนวโน้มของมะเร็งท่อน้ำดีจังหวัดขอนแก่น จากทะเบียนมะเร็งจังหวัดขอนแก่น พบว่า อุบัติการณ์มะเร็งท่อน้ำดีในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๘ - ๒๕๕๒ เป็น ๔๔.๓ ต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ รายในเพศชาย และ ๑๗.๖ ต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ รายในเพศหญิง และจากการศึกษาของนายแพทย์ พิณิจ อำนวยผล และคณะในปี ๒๕๕๑ พบประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เสียชีวิตด้วยมะเร็งท่อน้ำดีสูงมากถึงปีละ ๒๘,๐๐๐ คน เฉลี่ยวันละ ๗๖ คน ที่ผ่านมากการดำเนินการรณรงค์และควบคุมป้องกันโรคมะเร็งท่อน้ำดี ยังไม่เป็นที่รูปธรรมเพียงพอ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จึงได้เสนอโครงการลระว่า (ละว่าโมเดล) ซึ่งเป็นแนวทางการสร้างต้นแบบการควบคุมป้องกันพยาธิใบไม้ตับแบบบูรณาการ ร่วมกับนักวิชาการที่เกี่ยวข้องในสาขาต่างๆ โดยพัฒนาเป็นภาคีเครือข่ายด้านพยาธิใบไม้ตับให้ชุมชน ภาครัฐ บ้านและโรงเรียน มีส่วนร่วมในการผสมผสานสถานศึกษา ด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ ชุมชนสัมพันธ์และพฤติกรรมประชาชน โดยจะเน้นการพัฒนาทั้งในเด็กนักเรียนและผู้ใหญ่ ซึ่งจะก่อให้เกิดระบบควบคุมป้องกันการเกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดีในพื้นที่อย่างยั่งยืน และโครงการนี้ได้พัฒนาชุมชนต้นแบบปลอดพยาธิใบไม้ตับที่รอบแก่งละว่า อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น มีระยะเวลาโครงการ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๕) และจะนำไปสู่การขยายผลต่อพื้นที่เสี่ยงอื่นๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไป

สำนักควบคุมโรคติดต่อ กรมควบคุมโรค ร่วมกับ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้จัดการรับฟังความคิดเห็นในการพัฒนาเครือข่ายโครงการต้นแบบปลอดโรคพยาธิใบไม้ตับ เพื่อแก้ปัญหาการเสียชีวิตด้วยโรคมะเร็งท่อน้ำดี ที่มีสาเหตุมาจากการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ ประชาชน ๒๐ จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี ๒๕๕๒ พบว่า ยังมีผู้ติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับ ในจังหวัดต่าง ๆ สูงเกินกว่าร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป ซึ่งแสดงว่า ประชาชนยังมีพฤติกรรมการบริโภคแบบเดิม ทำให้ยังพบอัตราการเป็นโรคมะเร็งท่อน้ำดีสูง เช่น การกินก้อยปลาดิบ ปลาสามดิบ ที่ทำจากปลาน้ำจืดเกล็ดขาว ตระกูลปลาตะเพียน เช่น ปลาแม่สะแต้ง ปลาแก้มขี้ ปลากระแหทอง ปลาสร้อยหางเหลือง ปลาขาวนา ปลาขาวสุด ฯลฯ เมื่อเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับแม้เพียงครั้งเดียว ตัวพยาธิที่เข้าไปอยู่ในท่อน้ำดีก็สามารถที่จะทำให้เยื่อท่อน้ำดีระคายเคือง และปล่อยสารทำลายเยื่อท่อน้ำดี ทำลายพันธุกรรม ตัวพยาธิไปอุดท่อน้ำดีทำให้ตัวเหลือง ตาเหลือง ขณะที่มีการอักเสบของท่อน้ำดีทุกครั้ง จะมีการสร้างสารก่อมะเร็งและทำให้เป็นมะเร็งได้

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑-๕ และสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๖ จังหวัดขอนแก่น จึงได้จัดทำ “โครงการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น ปี ๒๕๕๔” เพื่อให้จังหวัดขอนแก่น มีระบบการทำงานเฝ้าระวังพื้นที่กลุ่มเสี่ยงทางระบาดวิทยา มีการสำรวจข้อมูลของโรคพยาธิใบไม้ตับในพื้นที่ การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ของนักเรียน การประชาสัมพันธ์ ตลอดจนป้องกันและควบคุมโรคมะเร็งท่อน้ำดีในประชากร จังหวัดขอนแก่น โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในระดับท้องถิ่น และได้จัดทำหลักสูตรโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งมีหลักการและจุดมุ่งหมาย ดังนี้

หลักการ

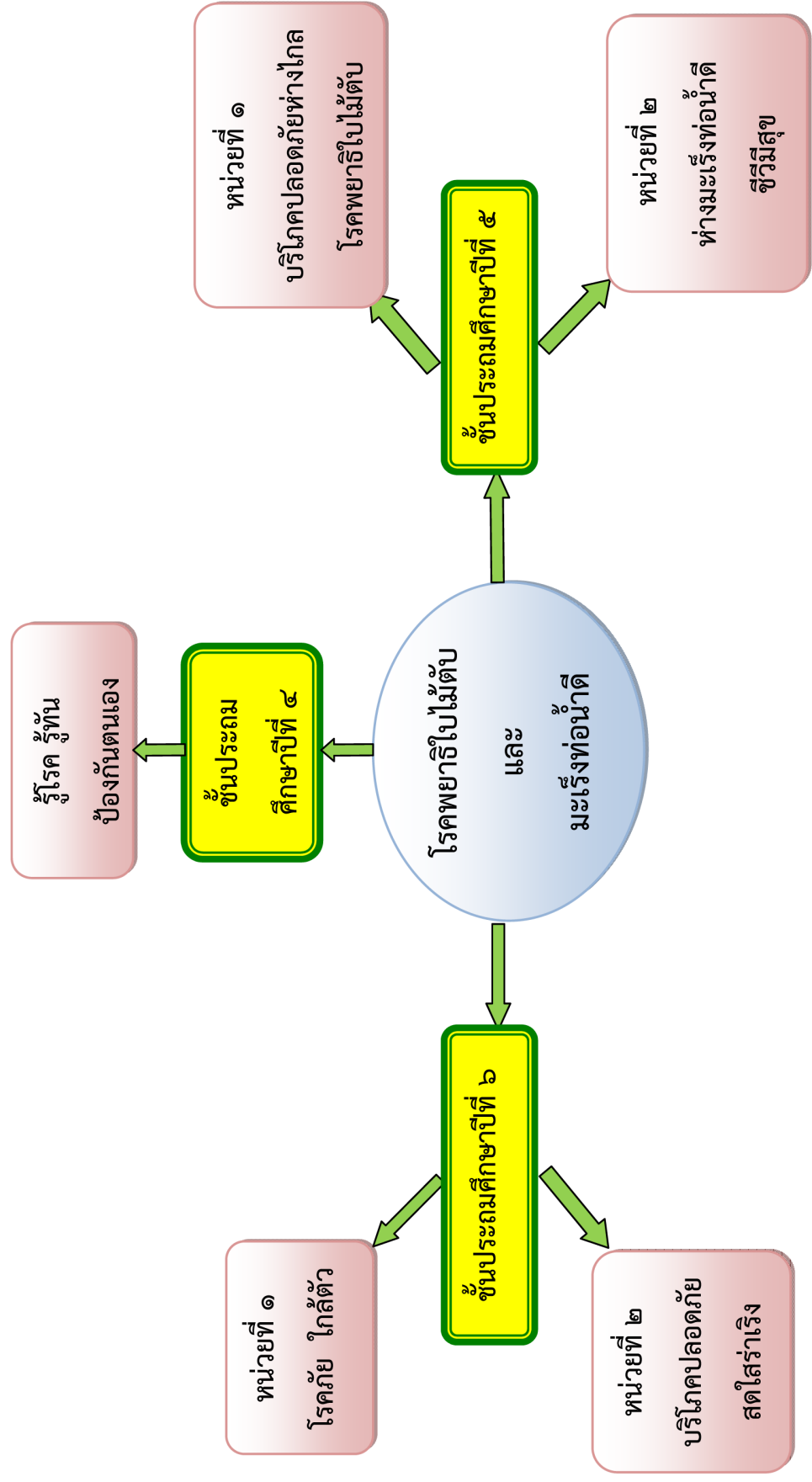
๑. เป็นหลักสูตรที่จัดขึ้นจากสภาพปัญหาของชุมชน สังคม ภายใต้จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กำหนด
๒. เป็นหลักสูตรที่มุ่งตอบสนองความต้องการของเด็ก เยาวชน ประชาชนโดยรวม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑ - ๕ ได้มีโอกาสรับการศึกษาเพื่อเป็นการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๓. เป็นหลักสูตรที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน สังคม
๔. เป็นหลักสูตรที่มีลักษณะยืดหยุ่นในด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
๕. เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม
๖. เป็นหลักสูตรที่จัดทำขึ้นให้สถานศึกษา ใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา / กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้น และหรือจัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการและแนวโน้มการพัฒนา โรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่นนั้นๆ ได้ตามศักยภาพ

จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความตระหนักถึงอันตรายของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี มีการเฝ้าระวังป้องกัน ควบคุมและมีสุขปฏิบัติที่ไม่เสี่ยงต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ตลอดจนสร้างภูมิคุ้มกันสู่ครอบครัว ชุมชนและสังคม จึงกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนดังนี้

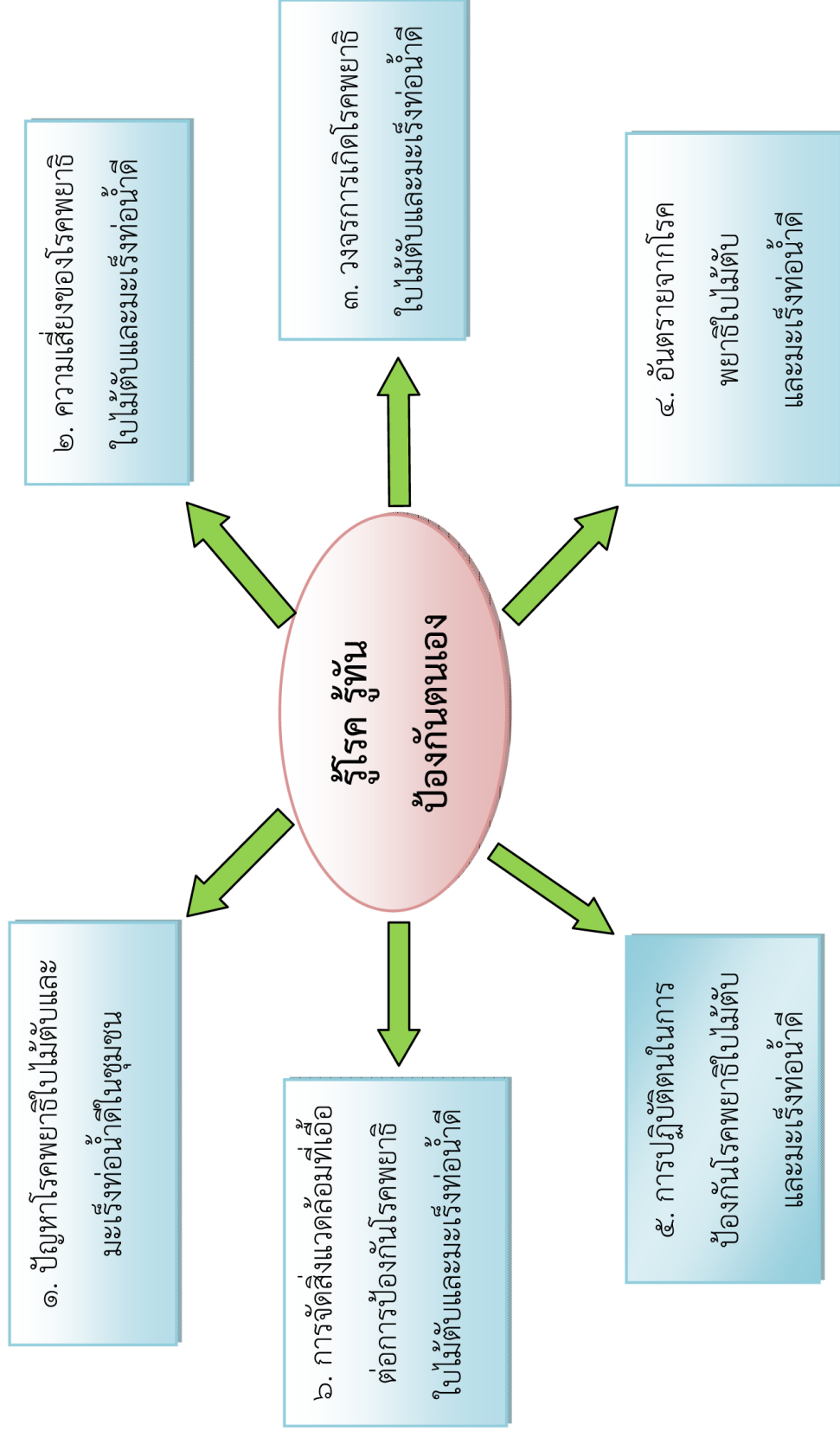
๑. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตระหนักถึงความสำคัญ เห็นอันตรายที่เกิดจากการเกิดโรค
๒. มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
๓. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขปฏิบัติที่ไม่เสี่ยงต่อการเกิดโรค
๔. มีจิตสำนึกในการสร้างภูมิคุ้มกันมีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามสู่ครอบครัว ชุมชนและสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

ผังโมโนทัศน์ ขอบข่ายสาระการเรียนรู้หลักสูตรโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖

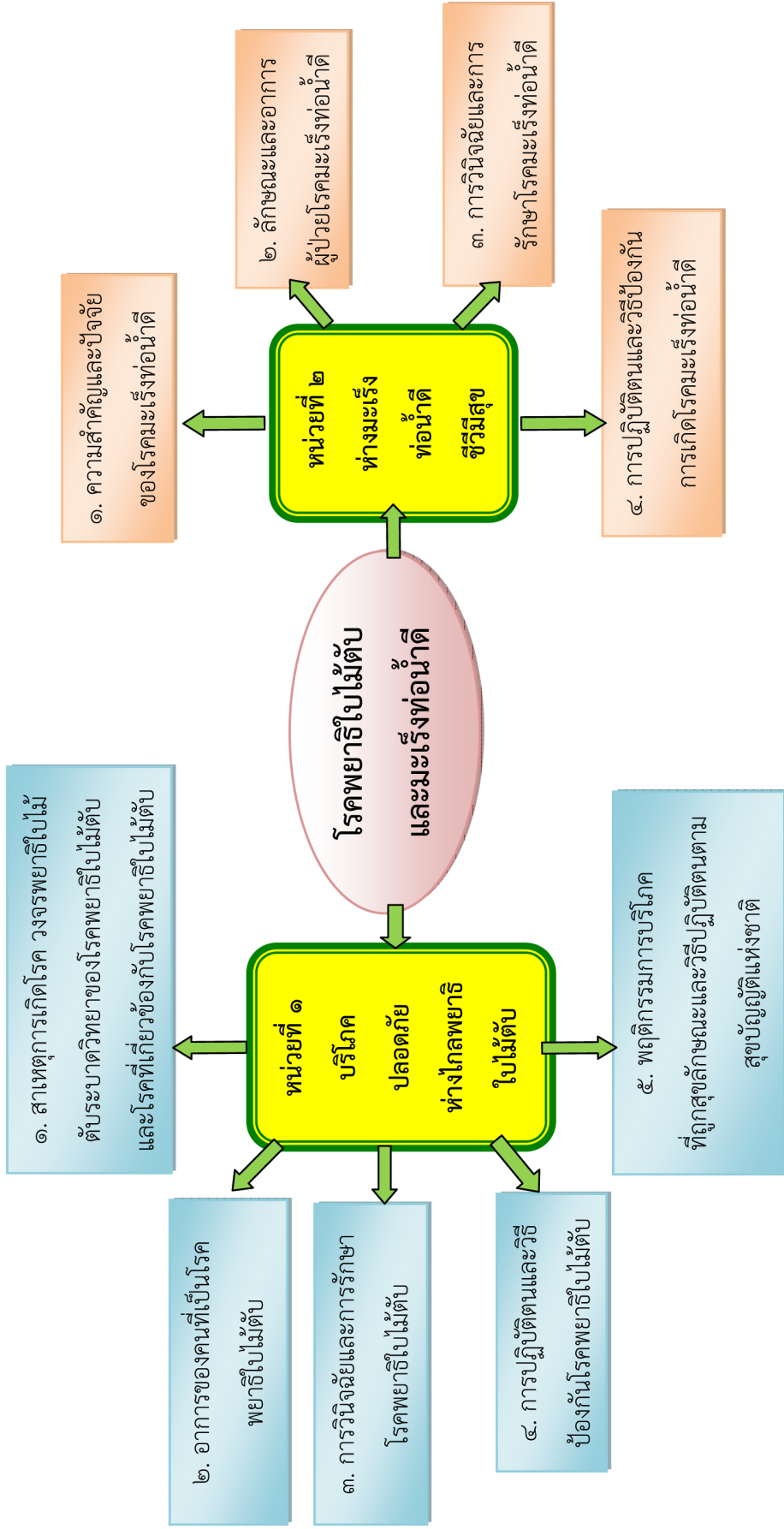

ผังมโนทัศน์ ขอบข่ายสาระการเรียนรู้หลักสูตรโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

หลักสูตรโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น
กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖

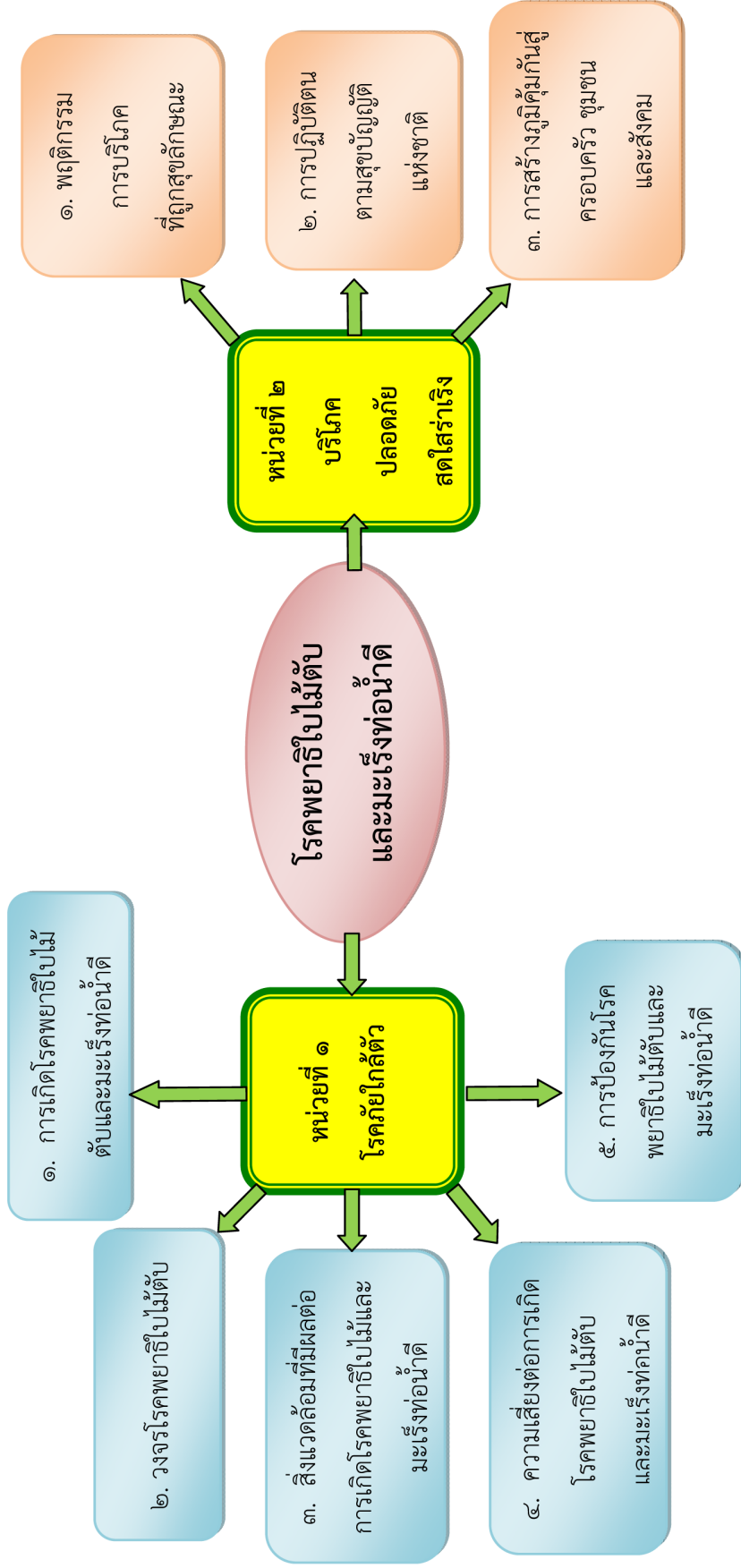

ผังมโนทัศน์ ของข่ายสาระการเรียนรู้ หลักสูตรโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ผังโมเดลต้น ของขยายสาระการเรียนรู้ หลักสูตรโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

หลักสูตรโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น
กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖

คำอธิบายรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
รายวิชา โรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
เวลา ๑๐ ชั่วโมง

ศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา ปริมาณจำนวนผู้ป่วยด้วยโรคพยาธิใบไม้ตับและปัจจัยที่ก่อให้เกิดมะเร็งท่อน้ำดี ในประเทศไทย ความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในชุมชน วงจรพยาธิใบไม้ตับ การเกิดมะเร็งจากพยาธิใบไม้ตับ ผลที่เกิดและอันตรายจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี การลดปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับ และมะเร็งท่อน้ำดีและการจัดสิ่งแวดล้อมที่ถูกละเลยและเอื้อต่อการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี กระบวนการคิด วิเคราะห์ อภิปราย ปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถสื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และปฏิบัติตนในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

ตระหนักและเห็นคุณค่าของการปฏิบัติตนในการป้องกันตนเอง และผู้อื่นจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ใฝ่เรียนรู้ แสวงหาความรู้ มีวินัยในการปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ เข้าร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

ผลการเรียนรู้

๑. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของชุมชนในเรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๒. มีความรู้ความเข้าใจถึงความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๓. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๔. มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๕. มีความตระหนักถึงอันตรายที่เกิดจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๖. มีพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกละเลย
๗. นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่สู่ชุมชน

รวม ๗ ผลการเรียนรู้

โครงสร้างรายวิชา
เรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เวลา ๑๐ ชั่วโมง

หน่วย ที่	ชื่อ หน่วย	ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ	จำนวน ชั่วโมง	น้ำหนัก คะแนน
๑	รู้โรค รู้ทัน ป้องกัน ตนเอง	๑. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาของชุมชนในเรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	๑. อาหารอีสานบางชนิดที่ได้มาจากปลาน้ำจืดเมื่อรับประทานแล้วมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ทำให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพของคนในชุมชน	๒	๒๐
		๒. มีความรู้ความเข้าใจถึงความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	๒. สิ่งแวดล้อมและวิถีการดำรงชีวิตในชุมชนมีผลกระทบต่อสุขภาพ เราจำเป็นต้องดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีปลอดภัยจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	๑	๑๐
		๓. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	๓. วงจรการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี พยาธิใบไม้ตับ เป็นพยาธิที่อาศัยอยู่ในทางเดินน้ำดีของตับเป็นโรคที่ติดต่อทางอาหาร	๒	๒๐
		๔. มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	๔. การปฏิบัติตนที่เหมาะสมสามารถป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีได้	๑	๑๐
		๕. มีความตระหนักถึงอันตรายที่เกิดจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	๕. โรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีสามารถป้องกันได้หากใส่ใจและตระหนักถึงอันตรายและผลกระทบ	๑	๑๐
		๖. มีพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ	๖. การเลือกบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะทำให้ปลอดภัยจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	๑	๑๐
		๗. นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่สู่ชุมชน	๗. การสร้างภูมิคุ้มกันสู่ครอบครัว ชุมชน สังคม และการรักษาความสะอาดของสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเรา จะทำให้เรามีสุขภาพกายและใจที่ดี เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันต่อครอบครัว ชุมชน และสังคม	๒	๒๐
รวมตลอดปี / ภาคเรียน				๑๐	๑๐๐

โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้
 เรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เวลา ๑๐ ชั่วโมง

หน่วยที่	ชื่อหน่วย	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ / เรื่อง	จำนวน ชั่วโมง
๑	รู้โรค รู้ทัน ป้องกันตนเอง	๑. ปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในชุมชน	๒
		๒. ความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	๑
		๓. วงจรการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	๒
		๔. อันตรายจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	๑
		๕. การปฏิบัติตนในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	๒
		๖. การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	๒
รวมตลอดปี / ภาคเรียน			๑๐

หน่วยการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
หน่วยที่ ๑ รู้โรค รู้ทัน ป้องกันตนเอง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
เวลาเรียน ๑๐ ชั่วโมง

๑. มาตรฐานการเรียนรู้ / ผลการเรียนรู้

๑.๑ มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ.พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

๑.๒ ผลการเรียนรู้

- ๑) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของชุมชนในเรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ๒) มีความรู้ความเข้าใจถึงความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ๓) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ๔) มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ๕) มีความตระหนักถึงอันตรายที่เกิดจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ๖) มีพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ
- ๗) นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่สู่ชุมชน

๒. สาระสำคัญ / ความคิดรวบยอด

โรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี เป็นโรคที่เกิดจากการรับประทานอาหารที่ทำจากปลาน้ำจืดที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ซึ่งเป็นมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย โดยเฉพาะชุมชนที่อาศัยอยู่ใกล้แหล่งน้ำ เช่น แม่น้ำ บึง ที่มีปลาน้ำจืดมาก เราสามารถป้องกันได้ ด้วยการมีสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ รวมทั้งการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี ซึ่งจะส่งผลให้สุขภาพร่างกายแข็งแรงปลอดภัยจากโรค

๓. สาระการเรียนรู้

- ๓.๑ ปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในชุมชน
- ๓.๒ ความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ๓.๓ วงจรการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ๓.๔ อันตรายจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ๓.๕ การปฏิบัติตนในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ๓.๖ การจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

๔. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ๔.๑ ความสามารถในการสื่อสาร
- ๔.๒ ความสามารถในการคิด
- ๔.๓ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
- ๔.๔ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ๔.๕ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๕. ทักษะกระบวนการ / กระบวนการคิด

- ๕.๑ การให้เหตุผล
- ๕.๒ การสรุปความรู้
- ๕.๓ การจัดระบบความคิดเป็นแผนภาพ
- ๕.๔ ทักษะการปฏิบัติตน

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ๖.๑ มีวินัย
- ๖.๒ มุ่งมั่นในการทำงาน
- ๖.๓ ใฝ่เรียนรู้
- ๖.๔ มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน / ภาระงาน

- ๗.๑ ใบงาน
- ๗.๒ โครงงาน
- ๗.๓ แผ่นพับ

๘. การวัดและประเมินผล

สิ่งที่วัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (K) - นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ป้องกันตนเอง ครอบครัว และชุมชนจากการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับ และมะเร็งท่อน้ำดี	- การทำใบงาน - การทำแบบทดสอบ	- ใบงาน - แบบทดสอบ	นักเรียนได้คะแนนจากการทำใบงานและแบบทดสอบ ร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปผ่านการประเมิน
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ - นักเรียนมีทักษะในการคิดสังเคราะห์แบบเชื่อมโยง	- การสังเกต - การประเมิน	- แบบ สังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม - แบบประเมินการคิดวิเคราะห์	นักเรียนได้คะแนนจากการประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ คะแนน ๙ - ๑๐ ระดับดีเยี่ยม คะแนน ๗ - ๘ ระดับดีมาก คะแนน ๕ - ๖ ระดับผ่าน คะแนน ๐ - ๔ ระดับปรับปรุง

๘. การวัดและประเมินผล (ต่อ)

สิ่งที่วัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านเจตคติ (A) - มีวินัย - ใฝ่เรียนรู้ - มุ่งมั่นในการทำงาน - มีจิตสาธารณะ	- การสังเกต - การประเมิน	- แบบประเมินการทำงานเป็นกลุ่ม - แบบประเมินการคิดวิเคราะห์ - แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	นักเรียนได้คะแนนจากการประเมินด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คะแนน ๙ - ๑๐ ระดับดีเยี่ยม คะแนน ๗ - ๘ ระดับดีมาก คะแนน ๕ - ๖ ระดับผ่าน คะแนน ๐ - ๔ ระดับปรับปรุง

๙. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ ปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในชุมชน (๒ ชั่วโมง)

ชั่วโมงที่ ๑

- สนทนาเรื่องอาหารในชีวิตประจำวัน
- ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
- สนทนาเกี่ยวกับภาพอาหารที่ทำจากปลาที่ไม่สุกหลายๆ ชนิด
- แบ่งกลุ่มศึกษาใบความรู้เรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับในชุมชน
- เขียนแผนผังความคิดเรื่อง ปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนในชุมชน
- ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
- อภิปราย ชักถาม
- สรุป และแสดงความคิดเห็นปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนในชุมชน

ชั่วโมงที่ ๒

- สนทนาปัญหาที่เกิดจากการป่วยเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนในชุมชน
- แบ่งกลุ่มศึกษาใบความรู้เรื่องมะเร็งท่อน้ำดีในชุมชน
- เขียนแผนผังความคิดเรื่องมะเร็งท่อน้ำดีที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนในชุมชน
- ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
- อภิปราย ชักถาม
- สรุปและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเรื่องมะเร็งท่อน้ำดีที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนในชุมชน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ ความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี (๑ ชั่วโมง)

ชั่วโมงที่ ๑

- สนทนาถึงความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับ และมะเร็งท่อน้ำดี (ชนิดของปลาแหล่งน้ำ ชนิด อาหาร พฤติกรรมการกินดิบ)

- นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่องความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- เขียนแผนผังความคิดเรื่องความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- สุ่มนักเรียนออกมานำเสนอผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน
- อภิปรายผลงาน ชักถาม
- สรุปและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ วงจรการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี (๒ ชั่วโมง)

ชั่วโมงที่ ๑

- สนทนาเรื่องสิ่งแวดล้อมและวิถีการดำรงชีวิตในชุมชนมีผลกระทบต่อสุขภาพ
- แบ่งกลุ่มศึกษาอภิปรายเรื่องวงจรการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- เขียนแผนภาพวงจรการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำผลงานติดที่หน้าชั้น ครูนำนักเรียนตรวจสอบ เปรียบเทียบความคิดเกี่ยวกับวงจรการเกิดโรคของแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
- อภิปรายผลงานและปรับแก้ให้ถูกต้องสมบูรณ์

ชั่วโมงที่ ๒

- ทบทวนเรื่องวงจรการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี โดยให้นักเรียนดูแผนภาพผลงานของกลุ่มที่นำไปปรับปรุงแล้ว
- สนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการช่วยให้ชุมชนปลอดภัยจากการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- นักเรียนรับฟังความรู้ เรื่องการปฏิบัติตนเพื่อให้อปลอดภัยจากโรคพยาธิใบไม้ตับ และมะเร็ง ท่อน้ำดี จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และศึกษาความรู้ เพิ่มเติมจากใบความรู้
- แบ่งกลุ่มนักเรียนอภิปรายเรื่องการปฏิบัติตนให้มีความปลอดภัยจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน
- สรุป และแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เรื่อง ความปลอดภัยจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- นักเรียนนำผลการอภิปรายที่ครูให้คำแนะนำแล้วเขียนในกระดาษชาร์ต ตกแต่งให้สวยงามแล้วนำไปติดที่ป้ายนิเทศให้ชั้นเรียนหรือป้ายนิเทศต่าง ๆ ภายในบริเวณโรงเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ อันตรายจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี (๑ ชั่วโมง)

ชั่วโมงที่ ๑

- นักเรียนฟังเพลง “อสม.มาเตือน” แล้วร่วมกันร้องเพลง
- นักเรียนแต่ละคนบอกถึงอันตรายจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีตามความรู้เดิมของนักเรียน
- นักเรียนดูภาพผู้ป่วยโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จากนั้นให้นักเรียนแต่ละคนศึกษาใบความรู้เรื่องอันตรายจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ครูและนักเรียนร่วมกันเขียนแผนผังความคิด เรื่องอันตรายจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีจากที่นักเรียนได้เสนอไว้ตอนต้นและความรู้เพิ่มเติมที่นักเรียนได้จากการศึกษาใบความรู้
- นักเรียนทำใบงานเรื่องอันตรายจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเรื่องอันตรายจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ การปฏิบัติตนในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี (๒ ชั่วโมง)

ชั่วโมงที่ ๑

- สนทนาถึงสาเหตุที่คนในชุมชนป่วยเป็นมะเร็งท่อน้ำดี โดยครูถามนำในประเด็นต่าง ๆ
- ร่วมสนทนาถึงอันตรายของโรคพยาธิใบไม้ตับ โดยใช้ภาพลักษณะของคนป่วยมะเร็งท่อน้ำดีประกอบการสนทนา
- นักเรียนชมวีดิทัศน์ เรื่อง เพชฌฆาตเงียบ แล้วร่วมกันอภิปรายถึงอันตรายที่เกิดจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มศึกษาเอกสารความรู้หรือค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต เกี่ยวกับพฤติกรรมกรกินปลาดิบของคนในชุมชน (ชนิดของอาหาร) และผลกระทบของโรคพยาธิใบไม้ตับต่อชีวิตและความเป็นอยู่
- ส่งตัวแทนนำเสนอผลการศึกษานำชั้นเรียน
- ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเรื่องพฤติกรรมกรกินปลาดิบของคนในชุมชน อันตรายของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

ชั่วโมงที่ ๒

- สนทนาทบทวนเกี่ยวกับพฤติกรรมกรกินอาหารของคนในชุมชนที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี พร้อมทั้งบอกการเลือกบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะ
- แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มศึกษาใบความรู้ เรื่องการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี และเรื่องสุขบัญญัติแห่งชาติ ๑๐ ประการ
- นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนแผนผังความคิดเรื่องการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีแล้วส่งตัวแทนนำเสนอผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน
- ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี รวมทั้งการส่งเสริมสุขภาพสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีปลอดภัยจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- นักเรียนแต่ละคนบันทึกองค์ความรู้ที่ได้รับลงสมุด และทำใบงานเป็นการบ้าน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี (๒ ชั่วโมง)

ชั่วโมงที่ ๑

- สนทนาทบทวนเกี่ยวกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันและสิ่งแวดล้อมที่เสี่ยงต่อโรคพยาธิใบไม้ตับ และมะเร็งท่อน้ำดี
- แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มศึกษาใบความรู้หรือสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เรื่องสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนแผนผังความคิดเรื่องสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
- ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย สรุป
- นักเรียนบันทึกองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเรียน

ชั่วโมงที่ ๒

- สนทนาทบทวนเกี่ยวกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันและสิ่งแวดล้อมที่เสี่ยงต่อโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ครูนำเสนอประเด็นสู่การอภิปรายเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- แบ่งนักเรียนเป็น ศึกษาเอกสารความรู้ เรื่องการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนแผนผังความคิดเรื่องการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี แล้วส่งตัวแทนนำเสนอผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน
- ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย สรุป
- นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน
- ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

๑๐. สื่อและแหล่งเรียนรู้

- ๑๐.๑ ภาพต่างๆ เกี่ยวข้องกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ๑๐.๒ อินเทอร์เน็ต
- ๑๐.๓ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในชุมชน
- ๑๐.๔ ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ๑๐.๕ เว็บไซต์ www.livercare.kku.ac.th
- ๑๐.๖ หนังสือ ความรู้พื้นฐานโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ๑๐.๗ สื่อความรู้สำหรับเด็ก เยาวชนและประชาชน เรื่องความรู้เรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับ
- ๑๐.๘ ใบความรู้
- ๑๐.๙ วีดิทัศน์

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

หน่วยที่ ๑ รู้โรค รู้ทัน ป้องกันตนเอง

จำนวน ๑๐ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ ปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในชุมชน

ใช้เวลา ๒ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ผลการเรียนรู้

นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาของชุมชนในเรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

สาระสำคัญ

อาหารบางชนิดที่ทำจากปลาน้ำจืดเกล็ดขาว หากกินโดยไม่ปรุงให้สุกจะมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ทำให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพของคนในชุมชน

สาระการเรียนรู้

ปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในชุมชน

จุดประสงค์

- นักเรียนสามารถบอกปัญหาที่เกิดจากการรับประทานอาหารที่ไม่ถูกสุขลักษณะได้ (K)
- นักเรียนสามารถเขียนแผนภาพปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในชุมชน (P)
- นักเรียนเห็นความสำคัญของปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีที่ในชุมชน (A)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ชั่วโมงที่ ๑

๑. ครูสนทนากับนักเรียนถึงเรื่องอาหารในชีวิตประจำวันว่าอาหารที่นักเรียนรับประทานแต่ละวันได้มาจากที่ใดบ้าง

๒. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนหน่วยที่ ๑ จำนวน ๑๐ ข้อ

๓. แจกจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ

๔. ครูนำภาพอาหารที่ทำจากปลาที่ไม่สุกหลาย ๆ ชนิด เช่น ก้อยปลา ลาบปลา ปลาต้ม ปลาจ่อม ปลาร้า ให้นักเรียนดู แล้วร่วมกันอภิปราย ซักถามในหัวข้อต่อไปนี้

- ที่บ้านนักเรียนชอบรับประทานอาหารพวกนี้หรือไม่
- นักเรียนรู้หรือไม่ว่าการรับประทานอาหารเหล่านี้ก่อให้เกิดโรคอะไรได้ (พยาธิใบไม้ตับ)

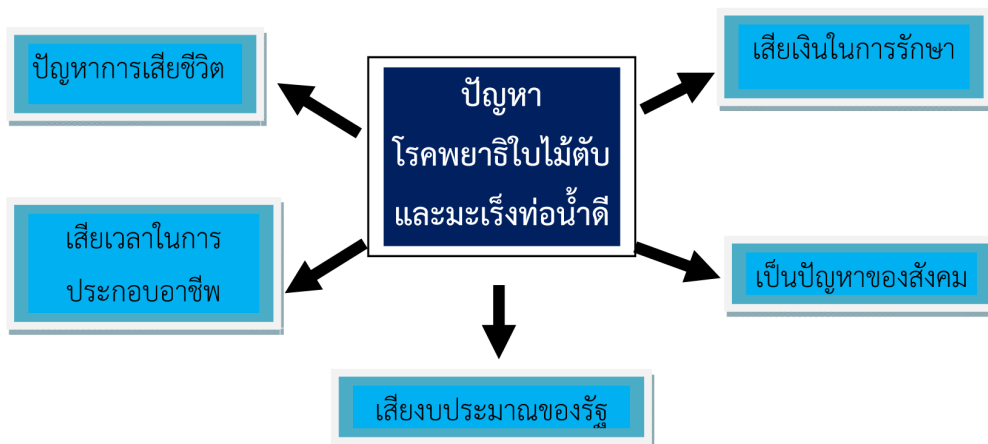
๕. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ ๔ - ๕ คน ศึกษา ใบความรู้ เรื่อง ปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในชุมชน

๖. แต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนแผนผังความคิด เรื่องปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในชุมชน

๗. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

๘. นักเรียนและครูร่วมอภิปรายผลงาน

๙. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ปัญหาที่เกิดจากการป่วยเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนในชุมชน จากนั้นครูสรุปคำตอบของนักเรียน เป็นแผนภาพลงบนกระดาน ดังนี้

ชั่วโมงที่ ๒

๑. ให้นักเรียนดูภาพผู้ป่วยโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี แล้วสนทนาเกี่ยวกับผู้ป่วยเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนในชุมชน หากคนในชุมชนเป็นโรคนี้นี้ มาก ๆ เราจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

๒. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๔ - ๕ คน ร่วมกันอภิปรายว่าในชุมชนของนักเรียนจะมีคนที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีหรือไม่ เพราะเหตุใดจึงเกิดปัญหาดังกล่าวขึ้นในชุมชนของนักเรียน

๓. แต่ละกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน

๔. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีที่เกิดขึ้นในชุมชน และร่วมกันเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา

๕. นักเรียนเขียนสรุปวิธีการแก้ปัญหาอย่างน้อยคนละ ๕ ข้อในสมุดจดงานของนักเรียน

เครื่องมือ / สื่อ / แหล่งเรียนรู้

๑. แบบทดสอบก่อนเรียน
๒. ภาพอาหารที่ทำจากปลาที่ไม่สุก
๓. ใบความรู้ เรื่อง ปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในชุมชน
๔. ภาพผู้ป่วยโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๕. แบบประเมินการนำเสนอผลงาน
๖. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

การวัด / การประเมินผล

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

- ๑.๑ การตรวจคะแนนทดสอบก่อนเรียน
- ๑.๒ การประเมินการนำเสนอผลงาน
- ๑.๓ การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

๑.๔ ตรวจสอบผลการเขียนสรุปวิธีการแก้ปัญหา

๒. เกณฑ์การประเมิน

๒.๑ นักเรียนได้คะแนนการนำเสนอผลงานอยู่ในระดับดีขึ้นไป

เกณฑ์ให้คะแนน

คะแนน ๑๖ - ๒๐ ระดับคุณภาพ ดีมาก

คะแนน ๑๑ - ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี

คะแนน ๖ - ๑๐ ระดับคุณภาพ พอใช้

คะแนน ๐ - ๕ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

๒.๒ นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มระดับปานกลางขึ้นไป

เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน ๑๓ - ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี

คะแนน ๘ - ๑๒ ระดับคุณภาพ ปานกลาง

คะแนน ๕ - ๗ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

๒.๓ นักเรียนบอกวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างน้อย ๔ ข้อขึ้นไป

การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

บันทึกผลหลังสอน

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ)

.....ครูผู้สอน

...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....
.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ผู้บริหารสถานศึกษา
(.....)
...../...../.....

แบบทดสอบก่อนเรียน

เรื่อง รู้โรค รู้ทัน ป้องกันตนเอง
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาพลศึกษา
 เวลา ๒๐ นาที

ชื่อ..... โรงเรียน เลขที่

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในข้อความที่ นักเรียนเห็นว่าถูก และทำเครื่องหมาย × หน้าข้อความที่นักเรียนเห็นว่าผิด

-๑. พยาธิใบไม้ตับเป็นหนอนพยาธิที่มีรูปร่างคล้ายใบไม้
-๒. ปลาขาวสร้อยเป็นปลาที่มีเกล็ด
-๓. เราควรรับประทานปลาน้ำจืดเกล็ดขาว โดยทำให้สุกเสียก่อน
-๔. หอยไซเป็นแหล่งเพาะตัวอ่อนพยาธิใบไม้ตับ
-๕. นักเรียนควรถ่ายอุจจาระในแหล่งน้ำตามธรรมชาติ
-๖. ปลาร้า ปลาสาม ปลาจ่อม สามารถรับประทานได้โดยไม่ต้องทำให้สุก
-๗. โรคมะเร็งท่อน้ำดีเป็นโรคมะเร็งอันดับหนึ่งในภาคอีสาน
-๘. โรคพยาธิใบไม้ตับเกิดในเฉพาะภาคอีสานเท่านั้น
-๙. นักเรียนควรล้างมือด้วยสบู่และน้ำสะอาด ก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย
-๑๐. การตรวจอุจจาระเป็นการหาเชื้อโรคพยาธิใบไม้ตับเบื้องต้น

เฉลย

ข้อ ๑ ✓ ข้อ ๒ ✓ ข้อ ๓ ✓ ข้อ ๔ ✓ ข้อ ๕ × ข้อ ๖ × ข้อ ๗ ✓ ข้อ ๘ × ข้อ ๙ ✓ ข้อ ๑๐ ✓

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

หน่วยที่ ๑ รู้โรค รู้ทัน ป้องกันตนเอง

จำนวน ๑๐ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ ความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ผลการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจถึงในความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

สาระสำคัญ

สิ่งแวดล้อมและวิถีการดำรงชีวิตในชุมชนมีผลกระทบต่อสุขภาพ เราจำเป็นต้องดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีปลอดภัยจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

สาระการเรียนรู้

ความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

จุดประสงค์

- นักเรียนสามารถบอกความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีได้ (K)
- นักเรียนสามารถเขียนแผนผังความคิดความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี (P)
- นักเรียนมีความตระหนักการดูแลสุขภาพให้ปลอดภัยจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี (A)

กิจกรรมการเรียนรู้

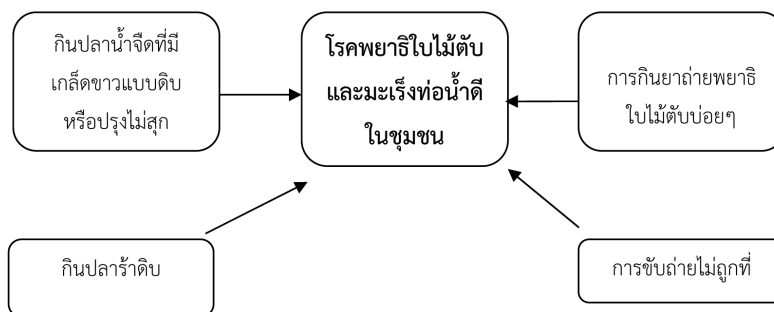
๑. ครูสนทนากับนักเรียนถึงเรื่องสิ่งแวดล้อมและวิถีการดำรงชีวิตในชุมชนมีผลกระทบต่อสุขภาพของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร โดยให้ดูภาพผู้ป่วยโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี และภาพอาหารที่ทำจากปลาที่ไม่สุก

๒. แจกจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ

๓. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๔ - ๕ คน อภิปรายถึงเรื่องความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในชุมชน โดยศึกษาใบความรู้ เรื่อง ความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี แล้วร่วมกันเขียนแผนผังความคิดความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในชุมชน

๔. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอแผนผังความคิดความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในชุมชนหน้าชั้นเรียน

๕. นักเรียนและครู ร่วมกันสรุป และแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมและวิถีการดำรงชีวิตในชุมชน เป็นแผนภาพลงบนกระดานพร้อมให้นักเรียนดูภาพปลาน้ำจืดที่มีเกล็ดในชุมชน ดังนี้

๖. นักเรียนอ่านแผนภูมิหลักสุขบัญญัติแห่งชาติ ๑๐ ประการ
๗. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อสรุปที่ได้มาปรับปรุงแผนผังความคิดของกลุ่ม ให้ถูกต้องสมบูรณ์
๘. ให้นักเรียนทำใบงานรายคน

เครื่องมือ / สื่อ / แหล่งเรียนรู้

๑. ภาพผู้ป่วยโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๒. ภาพอาหารที่ทำจากปลาที่ไม่สุก
๒. ภาพปลาน้ำจืดที่มีเกล็ดในชุมชน
๓. ใบความรู้ เรื่อง ความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๔. ใบความรู้เรื่องสุขบัญญัติแห่งชาติ (National Health Disciplines) ๑๐ ประการ
๕. ใบงานการเขียนแผนผังความคิด
๖. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

การวัด / การประเมินผล

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

- ๑.๑ การตรวจใบงาน
- ๑.๒ การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

๒. เกณฑ์การประเมิน

- ๒.๑ นักเรียนได้คะแนนจากการทำใบงานร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป ผ่านการประเมิน
- ๒.๒ นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มระดับปานกลางขึ้นไป เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน ๑๓ - ๑๕	ระดับคุณภาพ ดี
คะแนน ๘ - ๑๒	ระดับคุณภาพ ปานกลาง
คะแนน ๕ - ๗	ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....

บันทึกผลหลังสอน

.....
.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ครูผู้สอน
(.....)
...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....
.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ผู้บริหารสถานศึกษา
(.....)
...../...../.....

ใบความรู้

เรื่อง ความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

โรคพยาธิใบไม้ตับ มีสาเหตุมาจากพยาธิที่มีชื่อเรียกว่า พยาธิใบไม้ตับ ที่มีรูปร่างคล้ายใบไม้ พยาธิตัวเต็มวัยอาศัยอยู่ในร่างกายของคนเรา โดยพบอยู่ในทางเดินท่อน้ำดี และท่อน้ำดีส่วนปลายที่อยู่ในตับ พยาธิตัวนี้เข้ามาอยู่ในร่างกายของคนได้โดยการกินอาหารประเภทปลาน้ำจืดเกล็ดขาวที่มีตัวอ่อนพยาธิที่มีชีวิตอยู่เข้าไป เช่น ปลาตะเพียน ปลาแม่สะแดง ปลาชวา ปลาชิว ปลาสร้อย ปลาแก้มช้ำ ปลาสุต เป็นต้น รวมทั้งอาหารที่ทำจากปลาน้ำจืดเกล็ดขาวที่ปรุงไม่สุก เช่น ปลาร้า ปลาสาม ปลาจ่อม

เมื่อพยาธิใบไม้ตับอยู่ในร่างกายคนเมื่อถึงลำไส้เล็ก ตัวอ่อนพยาธิจะเดินทางจะเดินทางต่อไปจนถึงท่อน้ำดีส่วนปลายที่อยู่ในตับแล้วเจริญเป็นตัวเต็มวัย จากนั้นพยาธิจะวางไข่ ซึ่งจะผ่านออกมาท่อน้ำดี และถูกขับถ่ายออกมากับอุจจาระ จากนั้นไข่พยาธิในอุจจาระจะถูกกินโดยหอยน้ำจืดคือ หอยไซ เมื่อตัวอ่อนพยาธิเจริญในหอยไซ แล้วจะไข่ออกมาจากตัวหอยอยู่ในน้ำตื้นๆ และไข่เข้าไต่ครีปลาน้ำจืด มีเกล็ดขาว และติดต่อเข้าสู่คนอีกครั้ง ส่วนอันตรายจะเกิดขึ้นมากขึ้นขึ้นอยู่กับจำนวนพยาธิที่สะสมในตัวเรา ตัวพยาธิจะดูดเกาะผนังของท่อน้ำดีทำให้เกิดการระคายเคือง สารที่พยาธิใบไม้ตับขับถ่ายทำให้ทำน้ำดีอักเสบและเยื่อผนังท่อน้ำดีหนาขึ้น ถ้าเข้าสู่กระแสเลือด จะทำให้โลหิตเป็นพิษ ผู้ป่วยจะมีอาการดีซ่าน ตาเหลือง ตัวเหลือง มีไข้ ตับโต ในระยะนี้ถ้ารักษายังมีโอกาสหาย แต่ถ้าตับถูกทำลายถาวร ทางเดินน้ำดีอุดตัน อาการดีซ่านเพิ่มมากขึ้น ตับโตมากขึ้น ถุงน้ำดีโป่งพอง มีโอกาสเกิดมะเร็งท่อน้ำดี และเสียชีวิตได้

ความเสี่ยงต่อการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

๑. ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี และความเชื่อเกี่ยวกับอาหาร การกินอาหารประเภทปลาน้ำจืดเกล็ดขาวดิบ หรือ ดิบๆ สุกๆ เช่น ก้อยปลา ส้มปลา

๒. เมื่อประชาชนออกไปทำนา ทำไร่ มักจะถ่ายอุจจาระนอกส้วม ถ่ายอุจจาระบนพื้นดิน หรือถ่ายอุจจาระตามพุ่มไม้ หรือ ถ่ายลงในน้ำ เมื่อฝนตกลงมากก็จะชะอุจจาระที่มีไข่พยาธิใบไม้ตับลงไป

๓. พฤติกรรมการกินปลาร้าดิบ ซึ่งปลาร้าดิบมีสารก่อมะเร็ง (ไนโตรซามีน) และถ้าเป็นปลาร้าที่ทำใหม่ ๆ อาจมีตัวอ่อนระยะติดต่อของพยาธิใบไม้ตับได้

๔. มีประวัติการติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับ หรือมีญาติสายตรง ได้แก่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย พี่น้อง ลุง ป้า น้าอาป่วยด้วยโรคมะเร็งท่อน้ำดี

๕. มีประวัติเคยกินยาฆ่าพยาธิใบไม้ตับซ้ำซากหลาย ๆ ครั้ง

ใบงาน

เรื่อง ความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

ชื่อ-สกุล..... โรงเรียน เลขที่..... ชั้น.....

คำชี้แจง

ให้นักเรียนบอกความเสี่ยงของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในชุมชน โดยให้เขียนเป็นแผนผังความคิด และระบายสีให้สวยงาม

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

หน่วยที่ ๑ รู้โรค รู้ทัน ป้องกันตนเอง

จำนวน ๑๐ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ วงจรการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

ใช้เวลา ๒ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ผลการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

สาระสำคัญ

วงจรการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี พยาธิใบไม้ตับเป็นพยาธิที่อาศัยอยู่ในท่อน้ำดีในตับ เป็นโรคที่ติดต่อทางอาหาร

สาระการเรียนรู้

วงจรการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

จุดประสงค์

- นักเรียนสามารถอธิบายวงจรการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีได้ (K)
- นักเรียนสามารถเขียนแผนภาพแสดงวงจรการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี (P)
- นักเรียนเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตนให้ปลอดภัยจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี (A)

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑

๑. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและวิถีการดำรงชีวิตของคนในชุมชน ถามนักเรียนว่าสิ่งแวดล้อมและวิถีการดำรงชีวิตในชุมชนหนึ่ง ๆ มีผลต่อสุขภาพของคนในชุมชนนั้นหรือไม่ อย่างไร

๒. แจกจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ

๓. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ ๔ - ๕ คน ให้ร่วมกันอภิปรายว่าโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

มีวงจรการเกิดได้อย่างไร แล้วเขียนเป็นแผนภาพวงจรตามความเข้าใจของแต่ละกลุ่ม

๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลงานมาติดที่หน้าชั้น ครูนำนักเรียนตรวจสอบ เปรียบเทียบความคิดเกี่ยวกับวงจรการเกิดโรคของแต่ละกลุ่มว่ามีความเหมือนและความต่างอย่างไร

๕. ให้นักเรียนดูภาพวงจรการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ครูอธิบายความรู้เพิ่มเติมแล้วให้นักเรียนนำผลงานของกลุ่มตนเองกลับไปปรับแก้ให้ถูกต้องสมบูรณ์

ชั่วโมงที่ ๒

๑. ครูทบทวนเรื่องวงจรการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีโดยให้นักเรียนดูแผนภาพผลงานของกลุ่มที่นำไปปรับปรุงแล้ว

๒. ครูถามนักเรียนว่า หากเราต้องการให้ชุมชนของเราปลอดภัยจากการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี เราจะมีวิธีการอย่างไรบ้าง ให้นักเรียนแต่ละคนแสดงความคิดเห็นแล้วครูเขียนทุกความเห็นไว้ บนกระดาน

๓. นักเรียนรับฟังความรู้ เรื่องการปฏิบัติตนเพื่อให้ปลอดภัยจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากใบความรู้

๔. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ ๔ - ๕ คน แล้วนำความคิดเห็นของนักเรียนที่ครูเขียนไว้บนกระดานและความรู้จากการฟังเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมาร่วมกันอภิปราย และสรุปถึงการปฏิบัติตนเพื่อให้ปลอดภัยจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีโดยครูดูแลและให้คำแนะนำแต่ละกลุ่ม

๕. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลการอภิปรายที่ครูให้คำแนะนำแล้วเขียนในกระดาษชาร์ต ตกแต่งให้สวยงามแล้วนำไปติดที่ป้ายนิเทศให้ชั้นเรียนหรือป้ายนิเทศต่าง ๆ ภายในบริเวณโรงเรียน

เครื่องมือ / สื่อ / แหล่งเรียนรู้

๑. ใบความรู้ เรื่องวงจรการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี และภาพวงจรชีวิตพยาธิใบไม้ตับ
๒. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
๓. ใบงาน เรื่อง การวาดแผนภาพวงจรการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๔. กระดาษชาร์ตและปากกาเขียนกระดาษชาร์ต
๕. สีเทียนหรือสีไม้
๖. แบบประเมินผลงานนักเรียน
๗. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

การวัด / การประเมินผล

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

- ๑.๑ การตรวจใบงาน
- ๑.๒ การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

๒. เกณฑ์การประเมิน

- ๒.๑ นักเรียนได้คะแนนจากการทำใบงานร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป ผ่านการประเมิน
- ๒.๒ นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มระดับปานกลางขึ้นไป

เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน ๑๓ - ๑๕	ระดับคุณภาพ ดี
คะแนน ๘ - ๑๒	ระดับคุณภาพ ปานกลาง
คะแนน ๕ - ๗	ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....

บันทึกผลหลังสอน

.....
.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ครูผู้สอน
(.....)
...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

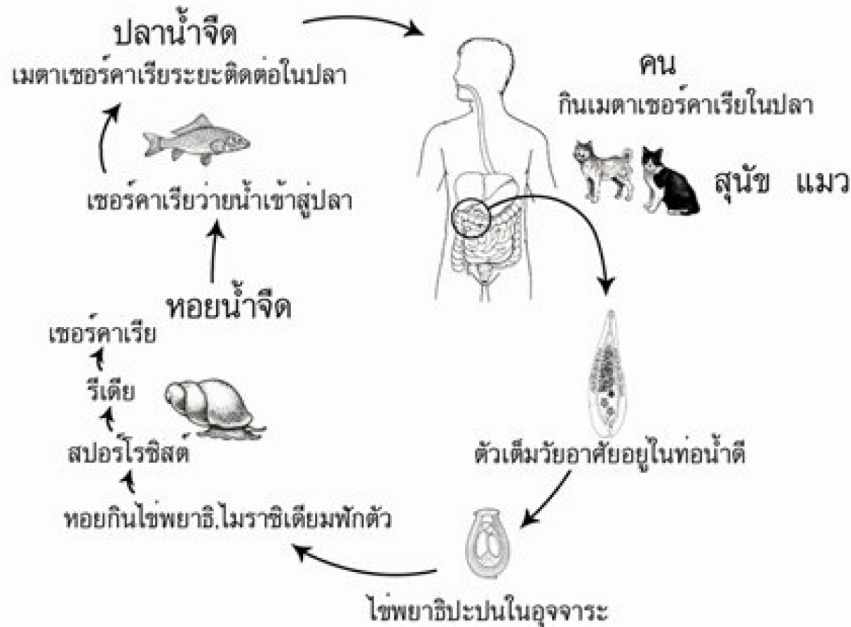
.....
.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ผู้บริหารสถานศึกษา
(.....)
...../...../.....

ใบความรู้

เรื่อง วงจรโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในชุมชน

วงจรชีวิตของพยาธิใบไม้ตับ พยาธิตัวเต็มวัยอาศัยอยู่ในท่อทางเดินน้ำดีที่อยู่ในตับของคน สุนัขและแมว พยาธิตัวเต็มวัยผสมพันธุ์แล้วสร้างไข่จำนวนมาก ซึ่งไข่ของพยาธิชนิดนี้มีขนาดเล็กสีน้ำตาลเหลือง ไข่ที่ออกมาจะปะปนมากับน้ำดีและลงสู่ลำไส้เล็ก จากนั้นออกสู่ภายนอกร่างกายโดยการถ่ายอุจจาระ หากไข่ตกลงสู่น้ำจะถูกหอยน้ำจืดขนาดเล็กบางชนิดที่มีความสามารถเป็นพาหะขั้นที่ ๑ กินเข้าไป ตัวอ่อนที่อยู่ในไข่พยาธิจะใช้เวลาเจริญในหอยประมาณ ๖ - ๘ สัปดาห์ จึงออกจากหอยและว่ายน้ำไปไข่เข้าใต้เกล็ดของปลาน้ำจืด (เช่น ปลาดุก ปลาช่อน ปลาหมอ ปลากระแห ปลาตะเพียน ปลาขาว ปลาสวาย ปลากระสูบ ปลาแม่สะแตง ปลาชิว ปลาแก้มขี้ ปลาขาวนา) แล้วเจริญเป็นพยาธิตัวอ่อนระยะติดต่อนในเนื้อปลา ซึ่งใช้เวลาประมาณ ๔ สัปดาห์ เมื่อคนหรือสุนัข และแมว กินเนื้อปลาที่ปรุงไม่สุกหรือดิบ ก็จะได้รับตัวอ่อนพยาธิระยะติดต่อนเข้าไป และเมื่อน้ำย่อยในกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กย่อยเนื้อปลาและผนังหุ้มตัวอ่อนของพยาธิ ก็จะทำให้ตัวอ่อนของพยาธิออกมาและคืบคลานเข้าไปในระบบท่อน้ำดี ผ่านทางรูเปิดที่ลำไส้เล็กและเจริญเติบโตเป็นพยาธิตัวเต็มวัยต่อไป

อาหารก่อโรค ที่เสี่ยงต่อพยาธิใบไม้ตับที่ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนิยมกินที่ทำจากปลาที่ปรุงไม่สุก เช่น ก้อยปลา ปลาสด ปลาต้ม ปลาจ่อม หม่าปลา ปลาหมกไฟ ปลาบั้ง ลาบปลา ปลาร้า แจ่วบอง ซึ่งตัวอ่อนของพยาธิระยะติดต่อนยังมีชีวิตอยู่ และสามารถเจริญเติบโตเป็นพยาธิตัวเต็มวัยในท่อน้ำดีภายในตับได้ นอกจากนี้พยาธิใบไม้ตับที่เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดมะเร็งของท่อน้ำดีแล้ว ยังพบว่ามีสารไนโตรซามีน (Nitrosamine) ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็งในอาหารพวกโปรตีนหมัก เช่น ปลาร้า ปลาต้ม หมูต้ม แหนม และอาหารพวกเนื้อสัตว์ที่ผสมดินประสิว เช่น กุนเชียง ไส้กรอก เนื้อเค็ม ปลาเค็มก็เป็นปัจจัยเสริมก่อโรคร้าย

ใบงาน

เรื่อง การวางแผนภาพวงจรการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

ชื่อ-สกุล..... โรงเรียนเลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง

ให้นักเรียนวางแผนภาพวงจรการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ตามความคิดของนักเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

หน่วยที่ ๑ รู้โรค รู้ทัน ป้องกันตนเอง

จำนวน ๑๐ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ อันตรายจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ผลการเรียนรู้

มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

สาระสำคัญ

การปฏิบัติตนที่เหมาะสมสามารถป้องกันอันตรายที่เกิดจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีได้

สาระการเรียนรู้

อันตรายจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

จุดประสงค์

- นักเรียนสามารถบอกสาเหตุ อาการ และผลที่เกิดจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีได้ (K)
- นักเรียนสามารถเขียนแผนผังความคิดอันตรายที่เกิดจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีได้ (P)
- นักเรียนตระหนักถึงอันตรายของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีที่ในชุมชน (A)

กิจกรรมการเรียนรู้

- นักเรียนฟังเพลง “อสม.มาเตือน” แล้วร่วมกันร้องเพลง
- ให้นักเรียนแต่ละคนบอกถึงอันตรายจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีตามที่นักเรียนทราบ
- ให้นักเรียนดูภาพผู้ป่วยโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จากนั้นให้นักเรียนแต่ละคนศึกษาไปความรู้เรื่องอันตรายจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ครูและนักเรียนร่วมกันเขียนแผนผังความคิดเรื่องอันตรายจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีจากที่นักเรียนได้เสนอไว้ตอนต้นและความรู้เพิ่มเติมที่นักเรียนได้จากการศึกษาไปความรู้
- ให้นักเรียนทำใบงานเรื่องอันตรายจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเรื่องอันตรายจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

เครื่องมือ / สื่อ / แหล่งเรียนรู้

- เพลง “อสม.มาเตือน”
- ภาพผู้ป่วยโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ใบความรู้ เรื่อง อันตรายจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ใบงาน เรื่อง อันตรายจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนเป็นรายบุคคล

การวัด / การประเมินผล

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

๑.๑ การตรวจใบงาน

๑.๒ การสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนเป็นรายบุคคล

๒. เกณฑ์การประเมิน

๒.๑ นักเรียนตอบคำถามในใบงานได้อย่างน้อย ๗ ข้อขึ้นไป

๒.๒ นักเรียนได้คะแนนจากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนเป็นรายบุคคลระดับปานกลาง

ขึ้นไป

เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน ๘ - ๑๐

ระดับคุณภาพ ดี

คะแนน ๕ - ๗

ระดับคุณภาพ ปานกลาง

คะแนน ๐ - ๔

ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะ

.....
.....
.....

บันทึกผลหลังสอน

.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ครูผู้สอน

(.....)

...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ผู้บริหารสถานศึกษา

(.....)

ใบความรู้

เรื่อง อันตรายจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

คนติดโรคพยาธิใบไม้ตับจากการกินอาหารที่ปรุงจากปลาน้ำจืดเกล็ดขาวที่มีตัวอ่อนพยาธิใบไม้ตับอยู่ในเนื้อปลาแบบปรุงดิบๆ หรือ ดิบ ๆ สุก ๆ เมื่อคนกินอาหารที่ปรุงดิบๆหรือดิบๆ สุกๆ เข้าไปเท่ากับคนนั้นได้กินเอาตัวอ่อนพยาธิใบไม้ตับเข้าไปด้วย เมื่อถึงลำไส้เล็ก ตัวอ่อนพยาธิจะเดินทางต่อไปจนถึงท่อน้ำดีส่วนปลายที่อยู่ในตับแล้วเจริญเป็นพยาธิใบไม้ตับตัวเต็มวัย จากนั้นพยาธิจะวางไข่ ไข่พยาธิใบไม้ตับจะผ่านออกมาพร้อมกับน้ำดีแล้วถูกขับถ่ายออกมาปนกับอุจจาระของคนที่เป็นโรค ไข่พยาธิในอุจจาระที่มีตัวอ่อนอยู่ภายในจะถูกกินโดยหอยน้ำจืด เรียกว่า หอยปีโทเนีย หรือหอยไซ เมื่อหอยกินพยาธิแล้ว ตัวอ่อนพยาธิจะเจริญเติบโตแล้วไข่ออกมาจากตัวหอยว่ายในน้ำบริเวณตื้นๆ (เมื่อพบปลาน้ำจืดเกล็ดขาวตระกูลปลาตะเพียนที่มีอยู่ในประเทศไทยประมาณ ๑๑๐ ชนิด) จะไข่เข้าทางใต้ครีบ แล้วเข้าอยู่ในเนื้อปลาและที่เกล็ดปลา รวมระยะเวลาช่วงจากคนเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับผ่านหอยและเข้าปลา แล้วแพร่โรค โดยติดต่อเข้าสู่คนอีกครั้งใช้เวลาประมาณ ๓ เดือน คนที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ สามารถแพร่กระจายไข่พยาธิใบไม้ตับออกมาจากร่างกายได้นานถึง ๓๐ ปี อย่างไรก็ตามโรคพยาธิใบไม้ตับนี้ไม่ติดต่อโดยตรงจากคนสู่คน

อันตรายของโรคพยาธิใบไม้ตับ

เมื่อพยาธิใบไม้ตับอยู่ในร่างกายคนแล้วอันตรายจะเกิดขึ้นมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับจำนวนตัวพยาธิที่สะสม พยาธิดูดเกาะผนังของท่อน้ำดีทำให้เกิดการระคายเคือง สารที่พยาธิใบไม้ตับขับถ่ายทำให้ท่อน้ำดีอักเสบ และเยื่อบุผนังท่อน้ำดีหนาขึ้น ถ้าพยาธิหรือสารที่พยาธิปล่อยออกมาจากท่อน้ำดีเข้าสู่กระแสเลือด จะทำให้โลหิตเป็นพิษ ซึ่งผู้ป่วยจะมีอาการดีซ่าน มีไข้ ตับโต ระยะเวลาถ้ารักษายังมีโอกาหาย แต่ถ้ายิ่งปล่อยทิ้งไว้จะทำให้พยาธิลุกลามทำลายท่อน้ำดี อวัยวะที่เสียหายเพิ่มมากขึ้น ตับโตมากขึ้น ภูมิต้านทานต่ำลง มีโอกาสเกิดเป็นมะเร็งท่อน้ำดีและ เสียชีวิตได้

ใบงาน

เรื่อง อันตรายจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

ชื่อ-สกุล.....โรงเรียน.....เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ (คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน)

๑. จงบอกสาเหตุของการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี มาอย่างน้อย ๓ ข้อ

.....
.....
.....
.....

๒. จงบอกถึงอาการของคนที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ มาอย่างน้อย ๓ ข้อ

.....
.....
.....
.....

๓. จงบอกผลของการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี มาอย่างน้อย ๔ ข้อ

.....
.....
.....
.....

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

หน่วยที่ ๑ รู้โรค รู้ทัน ป้องกันตนเอง

จำนวน ๑๐ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ การปฏิบัติตนในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ใช้เวลา ๒ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรคและการสร้างเสริม
สมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ผลการเรียนรู้

๑. มีความตระหนักถึงอันตรายที่เกิดจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๒. มีพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ

สาระสำคัญ

๑. โรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีสามารถป้องกันได้หากใส่ใจและตระหนักถึงอันตรายและผลกระทบ
๒. การเลือกบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะทำให้ปลอดภัยจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

สาระการเรียนรู้

๑. อันตรายและผลกระทบของโรคพยาธิใบไม้ตับต่อร่างกาย
๒. การปฏิบัติตนในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

จุดประสงค์

๑. นักเรียนสามารถบอกพฤติกรรมการบริโภคที่ช่วยให้ปลอดภัยจากการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็ง
ท่อน้ำดีได้ (K)
๒. นักเรียนสามารถเขียนแผนภาพแสดงการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี (P)
๓. นักเรียนเลือกรับประทานอาหารและมีพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ (A)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ชั่วโมงที่ ๑

๑. ครูสนทนากับนักเรียนถึงสาเหตุที่คนในชุมชนป่วยเป็นมะเร็งท่อน้ำดี โดยครูถามนำในประเด็นต่าง ๆ เช่น
ใครเคยกิน.....บ้าง หรือ, ใครเคยเห็นคนกิน.....บ้าง, ชุมชนเรามีคนกิน.....บ่อยแค่ไหน

จากนั้นร่วมสนทนาถึงอันตรายของโรคพยาธิใบไม้ตับ โดยใช้ภาพลักษณะของคนป่วยมะเร็งท่อน้ำดีประกอบ
การสนทนา เพื่อให้เกิดความเข้าใจและตระหนักในพิษภัยของโรคดังกล่าว

๒. นักเรียนชมวีดิทัศน์ เรื่องเพศฉมาตเย็บ แล้วร่วมกันอภิปรายถึงอันตรายที่เกิดจากโรคพยาธิใบไม้ตับและ
มะเร็งท่อน้ำดี

๓. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๔ - ๕ คน ศึกษาเอกสารความรู้หรือค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต เกี่ยวกับพฤติกรรมการ
กินปลาดิบของคนในชุมชน (ชนิดของอาหาร) และผลกระทบของโรคพยาธิใบไม้ตับต่อชีวิตและความเป็นอยู่

๔. ส่งตัวแทนนำเสนอผลการศึกษานำชั้นเรียน

๕. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเรื่องพฤติกรรมการกินปลาดิบของคนในชุมชน อันตรายของโรคพยาธิใบไม้
ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

ชั่วโมงที่ ๒

๑. ครูและนักเรียน ร่วมสนทนาบทพจนานเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการกินอาหารของคนในชุมชนที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี พร้อมทั้งบอกการเลือกบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะ

๒. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๔ - ๕ คน ศึกษาใบความรู้ เรื่อง การปฏิบัติตนในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี รวมทั้งการส่งเสริมสุขภาพสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีปลอดภัยจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีจากใบความรู้ เรื่อง สุขบัญญัติแห่งชาติ ๑๐ ประการ

๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนแผนผังความคิดเรื่องการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ และมะเร็งท่อน้ำดีแล้วส่งตัวแทนนำเสนอผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน

๔. ครูและนักเรียน ร่วมกันอภิปรายการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี รวมทั้งการส่งเสริมสุขภาพสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีปลอดภัยจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

๕. ให้นักเรียนแต่ละคนบันทึกองค์ความรู้ที่ได้รับลงสมุด และทำใบงานเป็นการบ้าน

เครื่องมือ / สื่อ / แหล่งเรียนรู้

๑. วีดิทัศน์เกี่ยวกับโรคมะเร็งท่อน้ำดี เรื่อง เพชฌฆาตเงียบ
๒. ใบความรู้เรื่องการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๓. ใบความรู้เรื่องสุขบัญญัติแห่งชาติ (National Health Disciplines) ๑๐ ประการ
๔. ใบงาน
๕. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
๖. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนเป็นรายบุคคล

การวัด / การประเมินผล

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

- ๑.๑ การตรวจใบงาน
- ๑.๒ การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- ๑.๓ การสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนเป็นรายบุคคล

๒. เกณฑ์การประเมิน

๒.๑ นักเรียนได้คะแนนจากการทำใบงานร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป ผ่านการประเมิน

๒.๒ นักเรียนได้คะแนนจากการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มระดับปานกลางขึ้นไป
เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน ๑๓ - ๑๕	ระดับคุณภาพ ดี
คะแนน ๘ - ๑๒	ระดับคุณภาพ ปานกลาง
คะแนน ๕ - ๗	ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

๒.๓ นักเรียนได้คะแนนจากการประเมินพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนเป็นรายบุคคลระดับปานกลาง

ขึ้นไป

เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน ๘ - ๑๐	ระดับคุณภาพ ดี
คะแนน ๕ - ๗	ระดับคุณภาพ ปานกลาง
คะแนน ๐-๔	ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะ

.....
.....
.....

บันทึกผลหลังสอน

.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ครูผู้สอน
(.....)
...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ผู้บริหารสถานศึกษา
(.....)
...../...../.....

ใบความรู้

เรื่อง การปฏิบัติตนในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

ชนิดอาหารอีสานที่เมื่อกินแล้วมีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ คือ ก้อยปลา ปลาสด ปลาต้ม ปลาจ่อม หม่าปลา ปลาหมกไฟ ปลาปิ้ง ลาบปลา เนื่องจากอาหารเหล่านี้ทำกินดิบๆ สดๆ หรือสุกๆ ดิบๆ ซึ่งวิธีการทำอาหารดังกล่าว ไม่สามารถฆ่าพยาธิได้ (ดูตารางที่ ๑)

ตารางที่ ๑ อาหาร ที่เสี่ยงต่อพยาธิ ใบไม้ตับ

ชื่ออาหาร	การปรุง	ความเสี่ยง
- ก้อยปลา - ปลาสด	ดิบ/สด	เสี่ยง
- ปลาต้ม - ปลาจ่อม - หม่าปลา	หมักดอง ๑-๒ วัน	เสี่ยง
- ปลาหมกไฟ - ปลาปิ้ง - ลาบปลา	สุก ๆ ดิบ ๆ (ผ่านความร้อน เพียงชั่วครู่)	เสี่ยง
- ปลาร้า - แจ่วบอง	หมักดอง ๖-๑๒ เดือน	ไม่จัดว่าเสี่ยง

ถึงแม้ชาวอีสานอาจคิดว่าการปรุงอาหารด้วยการใช้ของเปรี้ยว เช่น น้ำมะนาว มะขาม หมกกระทงแดง การใช้ของเค็ม น้ำปลา เกลือ น้ำปลาร้า แล้วถือว่า “สุก” แต่สัญลักษณ์นี้ฆ่าพยาธิไม่ได้ หรือเมื่อปรุงแล้ว สีของเนื้อปลาเปลี่ยนสีก็ถือว่า “สุก” หรือการกินอาหารเหล่านี้ร่วมกับ “เหล้า” ก็ทำให้อาหารสุกได้ จากข้อเท็จจริงปรากฏว่า การใช้วิธีปรุงหรือกินดังกล่าวไม่สามารถฆ่าพยาธิได้ วิธีที่จะทำให้ “สุก” นั้น ต้องใช้ความร้อนเท่านั้นจึงจะสามารถฆ่าพยาธิได้

การป้องกันที่ดีที่สุดสำหรับโรคมะเร็งท่อน้ำดีที่มีสาเหตุมาจากพยาธิใบไม้ตับและโรคมะเร็งตับ คือ

๑. เลิกกินปลาน้ำจืดที่มีเกล็ด แบบดิบหรือปรุงไม่สุก
๒. หลีกเลี่ยงการกินอาหารที่มีสารก่อมะเร็ง ได้แก่ อาหารที่มีราขึ้น อาหารที่ใส่ดินประสิวและไนโตรซามีน เช่น ปลาร้า ปลาจ่อม แหนม ไส้กรอก รวมถึงอาหารประเภทหมักดอง
๓. กินอาหารตามหลักโภชนาการให้ครบ ๕ หมู่ ในปริมาณที่ครบถ้วนเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย
๔. เลิกดื่มเหล้า สูบบุหรี่ ซึ่งในบุหรี่มีสารก่อมะเร็งมากถึง ๔๓ ชนิด
๕. ขับถ่ายในส้วมให้ถูกสุขลักษณะ เพราะถ้าถ่ายไม่ถูกที่ ของเสียที่ลงสู่แม่น้ำลำคลอง ก็จะทำให้ไข่ของพยาธิใบไม้ตับมีโอกาสแพร่กระจายเข้าสู่หอยน้ำจืดซึ่งเป็นพาหะที่ 1 ของพยาธิใบไม้ตับได้

โดยสรุปโรคพยาธิใบไม้ตับมีหลักการในการควบคุมและป้องกันโรคง่ายมาก คือ เปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคปลาดิบให้หันมากินปลาที่ปรุงสุกแทน แต่ในทางปฏิบัติทำได้ยาก เพราะเป็นวัฒนธรรมการกินที่มีมาตั้งแต่บรรพบุรุษ แม้ในปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนจะพยายามรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงอันตรายของโรคพยาธิใบไม้ตับ เพื่อลดจำนวนผู้ป่วยที่เป็นมะเร็งของท่อน้ำดีก็ตาม

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

หน่วยที่ ๑ รู้โรค รู้ทัน ป้องกันตนเอง

จำนวน ๑๐ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ใช้เวลา ๒ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ผลการเรียนรู้

นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และเผยแพร่สู่ชุมชน

สาระสำคัญ

การสร้างภูมิคุ้มกันสู่ครอบครัว ชุมชน สังคมและการรักษาความสะอาดของสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเรา จะทำให้เรามีสุขภาพกายและใจที่ดี เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันต่อครอบครัว ชุมชน และสังคม

สาระการเรียนรู้

การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

จุดประสงค์

- นักเรียนสามารถบอกถึงสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี (K)
- นักเรียนสามารถเขียนแผนภาพการสร้างเสริมสุขภาพ และแนวทางการเผยแพร่ความรู้ต่อชุมชน (P)
- นักเรียนมีความสนใจร่วมกิจกรรมรณรงค์ป้องกันการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี (A)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ชั่วโมงที่ ๑

๑. ครูกับนักเรียนร่วมกันสนทนาทบทวนเกี่ยวกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันและสิ่งแวดล้อมที่เสี่ยงต่อโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี โดยครูยกประเด็นสนทนาที่เกี่ยวข้อง เช่น การประกอบอาหาร การทิ้งเศษปลาดิบ การปฏิบัติตนในการถ่ายอุจจาระที่เหมาะสม

๒. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๔ - ๕ คน ศึกษาใบความรู้หรือสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เรื่องสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

๓. นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนแผนผังความคิดเรื่องสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตรายจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี แล้วส่งตัวแทนนำเสนอผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน

๔. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย สรุป และแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันและสิ่งแวดล้อมที่เสี่ยงต่อโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

๕. นักเรียนแต่ละคนบันทึกองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเรียน

ชั่วโมงที่ ๒

๑. ครูกับนักเรียนร่วมกันสนทนาทบทวนเกี่ยวกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันและสิ่งแวดล้อมที่เสี่ยงต่อโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

๒. ครูนำเสนอประเด็นสู่การอภิปรายเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

๓. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๔ - ๕ คน ศึกษาเอกสารความรู้ เรื่องการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนแผนผังความคิดเรื่องการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี แล้วส่งตัวแทนนำเสนอผลงานของกลุ่มหน้าชั้นเรียน

๕. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย สรุปและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

๖. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

๗. ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

เครื่องมือ / สื่อ / แหล่งเรียนรู้

๑. ภาพอาหารที่ทำจากปลาที่ไม่สุก
๒. ภาพผู้ป่วยโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๓. เอกสารความรู้พื้นฐานโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๔. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน of นักเรียน
๕. แบบประเมินการนำเสนอผลงาน
๖. แบบทดสอบหลังเรียน
๗. แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การวัด / การประเมินผล

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

- ๑.๑ การตรวจแบบทดสอบหลังเรียน
- ๑.๒ การประเมินผลงานนักเรียน
- ๑.๓ การสังเกตพฤติกรรมการทำงาน of นักเรียน
- ๑.๔ การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

๒. เกณฑ์การประเมิน

๒.๑ นักเรียนได้คะแนนจากการทำแบบทดสอบร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป ผ่านการประเมิน

๒.๒ นักเรียนได้คะแนนการประเมินการนำเสนอผลงานในระดับดีขึ้นไป

เกณฑ์ให้คะแนน

คะแนน ๑๖ - ๒๐ ระดับคุณภาพ ดีมาก

คะแนน ๑๑ - ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี

คะแนน ๖ - ๑๐ ระดับคุณภาพ พอใช้

คะแนน ๐ - ๕ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

๒.๓ นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในระดับปานกลางขึ้นไป
เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน ๑๓ - ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี

คะแนน ๘ - ๑๒ ระดับคุณภาพ ปานกลาง

คะแนน ๕ - ๗ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

๒.๔ นักเรียนได้คะแนนจากการประเมินด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คะแนน ๙ - ๑๐ ระดับคุณภาพ ดีเยี่ยม

คะแนน ๗ - ๘ ระดับคุณภาพ ดีมาก

คะแนน ๕ - ๖ ระดับคุณภาพ ผ่าน

คะแนน ๐ - ๔ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะ

.....
.....
.....

บันทึกผลหลังสอน

.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ครูผู้สอน

(.....)

...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ผู้บริหารสถานศึกษา

(.....)

...../...../.....

แบบทดสอบหลังเรียน

เรื่อง รู้โรค รู้ทัน ป้องกันตนเอง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาพลศึกษา
เวลา ๒๐ นาที

ชื่อ-สกุล.....โรงเรียน.....เลขที่.....ชั้น.....

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในข้อความที่ นักเรียนเห็นว่าถูก และทำเครื่องหมาย × ในข้อความที่นักเรียนเห็นว่าผิด

-๑. พยาธิใบไม้ตับเป็นหนอนพยาธิที่มีรูปร่างคล้ายใบไม้
-๒. ปลาขาวสร้อยเป็นปลาที่มีเกล็ด
-๓. เราควรรับประทานปลาน้ำจืดเกล็ดขาว โดยทำให้สุกเสียก่อน
-๔. หอยไซเป็นแหล่งเพาะตัวอ่อนพยาธิใบไม้ตับ
-๕. นักเรียนควรถ่ายอุจจาระในแหล่งน้ำตามธรรมชาติ
-๖. ปลาร้า ปลาสาม ปลาจ่อม สามารถรับประทานได้โดยไม่ต้องทำให้สุก
-๗. โรคมะเร็งท่อน้ำดีเป็นโรคมะเร็งอันดับหนึ่งในภาคอีสาน
-๘. โรคพยาธิใบไม้ตับเกิดในเฉพาะภาคอีสานเท่านั้น
-๙. นักเรียนควรล้างมือด้วยสบู่และน้ำสะอาด ก่อนรับประทานอาหารและหลังขับถ่าย
-๑๐. การตรวจอุจจาระเป็นการหาเชื้อโรคพยาธิใบไม้ตับเบื้องต้น

เฉลย

ข้อ ๑ ✓ ข้อ ๒ ✓ ข้อ ๓ ✓ ข้อ ๔ ✓ ข้อ ๕ × ข้อ ๖ × ข้อ ๗ ✓ ข้อ ๘ × ข้อ ๙ ✓ ข้อ ๑๐ ✓

คำอธิบายรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
รายวิชา โรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
เวลา ๑๐ ชั่วโมง

ศึกษาความสำคัญ รายละเอียดและวิธีปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ ศึกษาแหล่งและวิธีค้นหาข้อมูลข่าวสาร เพื่อใช้สร้างเสริมสุขภาพเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี มีความรู้เกี่ยวกับอาหารและผลิตภัณฑ์สุขภาพ รู้วิธีป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในชีวิตประจำวันของตนเองและชุมชน

กระบวนการคิด วิเคราะห์ อภิปราย ปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถสื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และปฏิบัติตนในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

ตระหนักเห็นคุณค่าของการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ใฝ่เรียนรู้ แสวงหาความรู้ มีวินัยในการปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนรักความเป็นไทย และเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

ผลการเรียนรู้

- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- มีความตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ
- มีพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ

รวม ๔ ผลการเรียนรู้

โครงสร้างรายวิชา

เรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เวลา ๑๐ ชั่วโมง

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย	ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ	จำนวน ชั่วโมง	น้ำหนัก คะแนน
๑	บริโภค ปลอดภัย ห่างไกล พ ย า ธิ ใบไม้ตับ	๑. มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	๑. สาเหตุการเกิดโรค วงจรพยาธิใบไม้ตับ ระบาดวิทยาของโรคพยาธิใบไม้ตับและโรคที่ เกี่ยวข้อง กับโรคพยาธิใบไม้ตับ ๒. อาการของคนที่เป็นโรคพยาธิ ใบไม้ตับ ๓. การวินิจฉัยและการรักษา โรคพยาธิใบไม้ตับ	๒ ๑ ๑	๒๐ ๑๐ ๑๐
		๒. มีความรู้เกี่ยวกับการ ป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ และมะเร็งท่อน้ำดี	๔. การปฏิบัติตนและวิธีป้องกันโรคพยาธิใบไม้ ตับ	๑	๑๐
		๓. มีความตระหนักถึง ความสำคัญในการปฏิบัติ ตนตามสุขบัญญัติแห่ง ชาติ ๔. มีพฤติกรรม การ บริโภคที่ถูกสุขลักษณะ	๕. พฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะและวิธี ปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ	๑	๑๐
๒	ห่างมะเร็ง ท่อน้ำดี ชีวิที่มีสุข	๑. มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	๑. ความสำคัญและปัจจัยที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็ง ท่อน้ำดี ๒. ลักษณะและอาการผู้ป่วยโรคมะเร็งท่อน้ำดี ๓. การวินิจฉัยและการรักษาโรคมะเร็งท่อน้ำดี	๑ ๑ ๑	๑๐ ๑๐ ๑๐
		๒. มีความรู้เกี่ยวกับการ ป้องโรคพยาธิใบไม้ตับ และมะเร็งท่อน้ำดี ๓. มีพฤติกรรม การ บริโภคที่ถูกสุขลักษณะ	๔. การปฏิบัติตนและวิธีป้องกันการเกิดโรค มะเร็งท่อน้ำดี	๑	๑๐
รวมตลอดปี / ภาคเรียน				๑๐	๑๐๐

โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

เรื่อง โรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เวลา ๑๐ ชั่วโมง

หน่วยที่	ชื่อหน่วย	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ / เรื่อง	จำนวนชั่วโมง
๑	บริโภคนปลอดภัยห่างไกลพยาธิใบไม้ตับ	๑. สาเหตุการเกิดโรค วงจรพยาธิใบไม้ตับระบาดวิทยาของโรคพยาธิใบไม้ตับและโรคที่เกี่ยวข้องกับโรคพยาธิใบไม้ตับ	๒
		๒. อาการของคนที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ	๑
		๓. การวินิจฉัยและการรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับ	๑
		๔. การปฏิบัติตนและวิธีป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ	๑
		๕. พฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะและวิธีปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ	๑
๒	ห่างมะเร็งท่อน้ำดี ชีวิตมีสุข	๑. ความสำคัญและปัจจัยที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี	๑
		๒. ลักษณะและอาการผู้ป่วยโรคมะเร็งท่อน้ำดี	๑
		๓. การวินิจฉัยและการรักษาโรคมะเร็งท่อน้ำดี	๑
		๔. การปฏิบัติตนและวิธีป้องกันการเกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี	๑
รวมตลอดปี / ภาคเรียน			๑๐

หน่วยการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
หน่วยที่ ๑ บริโภคปลอดภัยทางไกลพยาธิใบไม้ตับ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
เวลาเรียน ๖ ชั่วโมง

๑. มาตรฐานการเรียนรู้ / ผลการเรียนรู้

๑.๑ มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรคและการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

๑.๒ ผลการเรียนรู้

- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- มีความตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติตามสุขบัญญัติแห่งชาติ
- มีพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ

๒. สาระสำคัญ / ความคิดรวบยอด

๒.๑ สาเหตุของโรคพยาธิใบไม้ตับ

โรคพยาธิใบไม้ตับมีสาเหตุเกิดจากการรับประทานอาหารประเภทปลาน้ำจืดปรุงดิบ หรือปรุงไม่สุก ที่มีตัวอ่อนของพยาธิปนเปื้อน เช่น ปลาร้า ก้อยปลา ปลาหมักไฟ ฯลฯ เมื่อคน แมว หรือสุนัข ซึ่งเป็นแหล่งรังโรคที่กินอาหารประเภทปลาน้ำจืดปรุงดิบดังกล่าว แล้วถ่ายอุจจาระปนเปื้อนแหล่งน้ำ จะทำให้เกิดการแพร่ระบาด โดยมีหอย เช่น หอยขม และปลาน้ำจืด เช่น ปลาแม่สะแดง ปลาชิว ปลาสร้อย ปลาตะเพียน เป็นตัวช่วยให้พยาธินี้เจริญต่อไป

๒.๒ วงจรชีวิตของโรคพยาธิใบไม้ตับ

พยาธิใบไม้ตับอาศัยอยู่ในท่อน้ำดีของตับทั้งของคนและสัตว์ที่เป็นรังโรค เมื่อพยาธิออกไข่ ไข่จะออกมาในลำไส้ และปนออกมากับอุจจาระลงแหล่งน้ำ หอยพาหะ เช่น หอยขม จะกินไข่เข้าไปเจริญเป็นตัวอ่อนอยู่ในหอย ตัวอ่อนระยะต่อมาจะออกจากหอยไปเจริญต่อไปปลาเป็นตัวอ่อนระยะติดต่อกัน เมื่อคนกินปลาที่ปรุงไม่สุก ตัวอ่อนนี้จะเจริญเป็นพยาธิตัวเต็มวัยในท่อน้ำดีของตับ

๒.๓ อาการของโรคพยาธิใบไม้ตับ

ระยะแรก ๆ มักจะไม่มีอาการ เมื่อมีพยาธิสะสมมากๆ เป็นเวลานานจะทำให้เกิดอาการ เช่น ท้องอืด แน่นท้อง เจ็บบริเวณชายโครงขวา อกร้อนบริเวณหน้าท้อง ถ้าปล่อยไว้นานๆ จะมีอาการอักเสบของท่อน้ำดี ดีซ่าน ตับโต มีไข้ ระยะสุดท้ายของโรค ผู้ป่วยจะผอมซีด บวม บางรายเป็นโรคตับแข็ง มีน้ำในช่องท้องหรือท้องมาน บางรายอาจกลายเป็นมะเร็งท่อน้ำดีในตับ และอาจถึงตายได้

๒.๔ ลักษณะพยาธิโรคพยาธิใบไม้ตับ

พยาธิ *Opisthorchis viverrini* รูปร่างคล้ายใบไม้ ลำตัวเรียวยาว เมื่อมีชีวิตอยู่มีสีเนื้อตัวบางใส

๒.๕ การวินิจฉัยโรคพยาธิใบไม้ตับ

ผู้ป่วยและผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับควรได้รับการตรวจอุจจาระเพื่อหาไข่พยาธิทุกปี

๒.๖ การป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ

- ๑) กินอาหารที่สะอาดและปรุงสุกด้วยความร้อน
- ๒) ถ่ายอุจจาระลงในส้วมที่ถูกสุขลักษณะ

๒.๗ การรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับ

ควรพบแพทย์เพื่อการรักษาที่ถูกต้องและหายขาด

๓. สารการเรียนรู้

- ๓.๑ สาเหตุการเกิดโรค วงจรพยาธิใบไม้ตับ การระบาดวิทยาโรคพยาธิใบไม้ตับและโรคที่เกี่ยวข้องกับโรคพยาธิใบไม้ตับ
- ๓.๒ อาการของคนที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ
- ๓.๓ การวินิจฉัยและการรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับ
- ๓.๔ การปฏิบัติตนและวิธีป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ
- ๓.๕ พฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะและวิธีปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ

๔. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ๔.๑ ความสามารถในการสื่อสาร
- ๔.๒ ความสามารถในการคิด
- ๔.๓ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
- ๔.๔ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ๔.๕ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๕. ทักษะกระบวนการ / กระบวนการคิด

- ๕.๑ ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ๕.๒ ทักษะการคิดสังเคราะห์แบบเชื่อมโยง

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ๖.๑ มีวินัย
- ๖.๒ ใฝ่เรียนรู้
- ๖.๓ มุ่งมั่นในการทำงาน
- ๖.๔ มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน / ภาระงาน

- ๗.๑ ใบงาน
- ๗.๒ แผนภาพความคิด

๘. การวัดและการประเมินผล

สิ่งที่วัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (K) - นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ป้องกันตนเอง ครอบครั้ว และชุมชนจากการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	- ตรวจผลงาน - ตรวจใบงาน - ตรวจแบบทดสอบ	- ใบงาน - แบบทดสอบ	นักเรียนได้คะแนนจากการทำใบงานและแบบทดสอบร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปผ่านการประเมิน
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ - นักเรียนมีทักษะในการคิดสังเคราะห์แบบเชื่อมโยง	- การสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม	- แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม - แบบประเมินการคิดวิเคราะห์	นักเรียนได้คะแนนจากการสังเกตพฤติกรรมด้านทักษะ/กระบวนการ ร้อยละ ๘๐-๑๐๐ ระดับดีเยี่ยม ร้อยละ ๖๐-๗๙ ระดับดีมาก ร้อยละ ๕๐-๕๙ ระดับพอใช้ ร้อยละ ๐-๔๙ ระดับปรับปรุง
ด้านเจตคติ (A) - มีวินัย - ใฝ่เรียนรู้ - มุ่งมั่นในการทำงาน - มีจิตสาธารณะ	- การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	- แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	นักเรียนได้คะแนนจากการประเมินด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คะแนน ๙ - ๑๐ ระดับดีเยี่ยม คะแนน ๗ - ๘ ระดับดีมาก คะแนน ๕ - ๖ ระดับผ่าน คะแนน ๐ - ๔ ระดับปรับปรุง

๙. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

หน่วยที่ ๑ บริโภคปลอดภัย ห่างไกลโรคพยาธิใบไม้ตับ (๖ ชั่วโมง)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ สาเหตุการเกิดโรค วงจรพยาธิใบไม้ตับ ระบาดวิทยาของโรคพยาธิใบไม้ตับ และโรคที่เกี่ยวข้องกับโรคพยาธิใบไม้ตับ (๒ ชั่วโมง)

ชั่วโมงที่ ๑

- สนทนาเกี่ยวกับความสำคัญของโรคพยาธิใบไม้ตับ
- ทำแบบทดสอบก่อนเรียน
- แบ่งกลุ่มศึกษาใบความรู้ เรื่อง สาเหตุการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับ
- แต่ละกลุ่มสรุปความรู้เป็นแผนภาพความคิด

- ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
- ร่วมกันอภิปราย สรุป เรื่อง สาเหตุการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับ
- นักเรียนทำใบงานเรื่อง สาเหตุการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับ
- ครูประเมินตามสภาพจริง จากการสังเกตพฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม

ชั่วโมงที่ ๒

- สนทนาทบทวนเรื่องสาเหตุการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับ
- ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับวงจรพยาธิใบไม้ตับแล้วแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มวาดภาพวงจร พยาธิใบไม้ตับ
- ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องสาเหตุการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและวงจรพยาธิใบไม้ตับ
- นักเรียนทำใบงาน
- ครูประเมินตามสภาพจริง จากการสังเกตพฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ อาการของคนที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ (๑ ชั่วโมง)

- สนทนาทบทวนเกี่ยวกับการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับ
- แบ่งกลุ่มศึกษาใบความรู้ เรื่องอาการของคนที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ
- วาดภาพบุคคลที่มีอาการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ
- สรุปและแสดงความคิดเห็น เรื่องอาการของคนที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ
- นักเรียนทำใบงาน
- ครูประเมินตามสภาพจริง จากการสังเกตพฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ การวินิจฉัยและการรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับ (๑ ชั่วโมง)

- สนทนาทบทวนเกี่ยวกับวงจรพยาธิใบไม้ตับ การระบาดวิทยาของพยาธิใบไม้ตับ และโรคที่เกี่ยวข้องกับพยาธิใบไม้ตับ
- แบ่งกลุ่มศึกษาใบความรู้ เรื่องการวินิจฉัยและการรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับ
- กลุ่มร่วมกันสืบค้นข้อมูลการวินิจฉัยและการรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับ
- ร่วมกันสรุปข้อมูลจากการสืบค้น เกี่ยวกับการวินิจฉัยและการรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับเป็นแผนภาพความคิด
- ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
- ร่วมกันอภิปราย
- สรุปและแสดงความคิดเห็นเรื่องการวินิจฉัยและการรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับ
- ทำใบงานเป็นการบ้าน
- ครูประเมินตามสภาพจริง จากการสังเกตพฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ การปฏิบัติตนและวิธีป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ (๑ ชั่วโมง)

- สนทนาทบทวนเกี่ยวกับการวินิจฉัยและการรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับ
- แบ่งกลุ่มศึกษาใบความรู้ เรื่องการปฏิบัติตนและวิธีป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ
- ร่วมกันสรุปการปฏิบัติตนและวิธีป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับเป็นแผนภาพความคิด
- ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
- ร่วมกันอภิปราย
- สรุปและแสดงความคิดเห็นเรื่องการปฏิบัติตนและวิธีป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ

- ทำใบงานเป็นการบ้าน
- ครูประเมินตามสภาพจริง จากการสังเกตพฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ พฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ และวิธีปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ (๑ ชั่วโมง)

- สนทนาทบทวนการปฏิบัติตนและวิธีป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ
- แบ่งกลุ่มศึกษาใบความรู้ เรื่อง พฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ และวิธีปฏิบัติตนตาม สุขบัญญัติแห่งชาติ (สุขบัญญัติแห่งชาติ ๑๐ ประการ)
- ร่วมกันสรุปวิธีปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติและพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ เป็นแผนภาพความคิด
- ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
- ร่วมกันอภิปราย
- สรุปและแสดงความคิดเห็นเรื่องพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ และวิธีปฏิบัติตนตาม สุขบัญญัติแห่งชาติ (สุขบัญญัติแห่งชาติ ๑๐ ประการ)
- ทำใบงานเป็นการบ้าน
- ครูประเมินตามสภาพจริง จากการสังเกตพฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม

๑๐. สื่อและแหล่งเรียนรู้

- ๑๐.๑ ใบความรู้
- ๑๐.๒ วัสดุ อุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้
- ๑๐.๓ ภาพพยาธิใบไม้ตับ
- ๑๐.๔ ภาพการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับ
- ๑๐.๕ ใบงาน

หน่วยการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
หน่วยที่ ๒ ห่างมะเร็งท่อน้ำดีชีวิตมีสุข

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕
เวลา ๔ ชั่วโมง

๑. มาตรฐานการเรียนรู้ / ผลการเรียนรู้

๑.๑ มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

๑.๒ ผลการเรียนรู้

๑. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๒. มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๓. มีความตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ
๔. มีพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ

๒. สาระสำคัญ / ความคิดรวบยอด

มะเร็งท่อน้ำดี เป็นมะเร็งชนิดหนึ่งที่เกิดกับท่อน้ำดี ซึ่งเป็นอวัยวะที่นำน้ำดีจากตับมายังลำไส้เล็ก มะเร็งท่อน้ำดี ถือเป็นมะเร็งชนิดต่อมอย่างหนึ่งที่พบน้อยโดยพบประมาณ ๑ - ๒ ราย ต่อ ๑๐๐,๐๐๐ คน ในโลกตะวันตก แต่มะเร็งท่อน้ำดีในไทยกลับมีสูงมากที่สุดในโลก โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และในช่วงหลายสิบปีมานี้อัตราการเกิดของมะเร็งท่อน้ำดีเพิ่มขึ้น วิธีการลดความเสี่ยงในการเป็นมะเร็งท่อน้ำดี ควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันโรคและการปฏิบัติตนในการบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะ รวมทั้งการสร้างภูมิคุ้มกันสู่ครอบครัว ชุมชนและสังคม

๓. สาระการเรียนรู้

- ๓.๑ ความสำคัญและปัจจัยที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี
- ๓.๒ ลักษณะและอาการผู้ป่วยโรคมะเร็งท่อน้ำดี
- ๓.๓ การวินิจฉัยและการรักษาโรคมะเร็งท่อน้ำดี
- ๓.๔ การปฏิบัติตนและวิธีป้องกันการเกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี

๔. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ๔.๑ ความสามารถในการสื่อสาร
- ๔.๒ ความสามารถในการคิด
- ๔.๓ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
- ๔.๔ ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ๔.๕ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๕. ทักษะกระบวนการ / กระบวนการคิด

- ๕.๑ ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ๕.๒ ทักษะการคิดสังเคราะห์แบบเชื่อมโยง

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๖.๑ มีวินัย

๖.๒ ใฝ่เรียนรู้

๖.๓ มุ่งมั่นในการทำงาน

๖.๔ มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน / ภาระงาน

๗.๑ ใบงาน

๗.๒ แผนภาพความคิด

๘. การวัดและการประเมินผล

สิ่งที่วัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (K) - นักเรียนใช้ความรู้เกี่ยวกับโรค มะเร็งท่อน้ำดี ในการป้องกันตนเอง ครอบครัว และชุมชนจากการเกิด โรคมะเร็งท่อน้ำดี	- ตรวจผลงาน - ตรวจใบงาน - ตรวจแบบทดสอบ	- ใบงาน - แบบทดสอบ	นักเรียนได้คะแนนจากการทำใบ งานและแบบทดสอบร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปผ่านการประเมิน
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ - นักเรียนมีทักษะในการคิด สังเคราะห์แบบเชื่อมโยง	- ก า ร สั ง เ ก ต พ ฤ ตិ ก ร ร ม ก า ร ทํ า ก าร เป็นกลุ่ม	- แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานเป็นกลุ่ม - แบบประเมินการ คิดวิเคราะห์	นักเรียนได้คะแนนจากการสังเกต พฤติกรรมด้านทักษะ/กระบวนการ ร้อยละ ๘๐-๑๐๐ ระดับดีเยี่ยม ร้อยละ ๖๐-๗๙ ระดับดีมาก ร้อยละ ๕๐-๕๙ ระดับพอใช้ ร้อยละ ๐-๔๙ ระดับปรับปรุง
ด้านเจตคติ (A) - มีวินัย - ใฝ่เรียนรู้ - มุ่งมั่นในการทำงาน - มีจิตสาธารณะ	- ก า ร ประเมิน ค ุ ณ ลั ก ษ ณะ อัน พื ง ประ สง ค์	- แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	นักเรียนได้คะแนนจากการประเมิน ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คะแนน ๙ - ๑๐ ระดับดีเยี่ยม คะแนน ๗ - ๘ ระดับดีมาก คะแนน ๕ - ๖ ระดับผ่าน คะแนน ๐ - ๔ ระดับปรับปรุง

๙. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

หน่วยที่ ๒ ห่างมะเร็งท่อน้ำดีชีวิตมีสุข (๔ ชั่วโมง)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ ความสำคัญและปัจจัยที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี (๑ ชั่วโมง)

- ดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับการเกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี และร่วมกันสนทนาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ เรื่องที่ได้ชม
- แบ่งกลุ่มศึกษาใบความรู้เรื่องโรคมะเร็งท่อน้ำดี
- ร่วมกันสรุปสาเหตุการเกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี เป็นแผนภาพความคิด
- ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
- ร่วมกันอภิปราย
- สรุปและแสดงความคิดเห็นเรื่องความสำคัญและปัจจัยที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี
- ทำใบงานเป็นการบ้าน
- ครูประเมินตามสภาพจริง จากการสังเกตพฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ ลักษณะและอาการผู้ป่วยโรคมะเร็งท่อน้ำดี (๑ ชั่วโมง)

- สนทนาทบทวนเรื่องความสำคัญและปัจจัยที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี
- แบ่งกลุ่มศึกษาใบความรู้เรื่องลักษณะและอาการของผู้ป่วยโรคมะเร็งท่อน้ำดี
- ร่วมกันสรุปลักษณะอาการของผู้ป่วยโรคมะเร็งท่อน้ำดีเป็นแผนภาพความคิด
- ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
- ร่วมกันอภิปราย
- สรุปและแสดงความคิดเห็นเรื่องลักษณะและอาการของผู้ป่วยโรคมะเร็งท่อน้ำดี
- ทำใบงานเป็นการบ้าน
- ครูประเมินตามสภาพจริง จากการสังเกตพฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ การวินิจฉัยและการรักษาโรคมะเร็งท่อน้ำดี (๑ ชั่วโมง)

- นักเรียนร่วมกันดูสื่อ Power Point เรื่อง โรคมะเร็งท่อน้ำดี
- แบ่งกลุ่มศึกษาข้อมูลการวินิจฉัยและการรักษาโรคมะเร็งท่อน้ำดี
- ร่วมกันสรุปข้อมูลเกี่ยวกับการวินิจฉัยและการรักษาโรคมะเร็งท่อน้ำดีเป็นแผนภาพความคิด
- ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
- ร่วมกันอภิปราย
- สรุปและแสดงความคิดเห็นเรื่องการวินิจฉัยและการรักษาโรคมะเร็งท่อน้ำดี
- ทำใบงานเป็นการบ้าน
- ครูประเมินตามสภาพจริง จากการสังเกตพฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ การปฏิบัติตนและวิธีป้องกันการเกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี (๑ ชั่วโมง)

- สนทนาทบทวนการวินิจฉัยและการรักษาโรคมะเร็งท่อน้ำดี
- แบ่งกลุ่มร่วมกันศึกษาใบความรู้เรื่องการปฏิบัติตนและวิธีป้องกันโรคมะเร็งท่อน้ำดี
- ร่วมกันสรุปข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนและวิธีป้องกันโรคมะเร็งท่อน้ำดีเป็นแผนภาพความคิด
- ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
- ร่วมกันอภิปราย

- สรุปและแสดงความคิดเห็นเรื่องการปฏิบัติตนและวิธีป้องกันโรคมะเร็งท่อน้ำดี
- ทำใบงานเป็นการบ้าน
- ครูประเมินตามสภาพจริง จากการสังเกตพฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม
- นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน
- ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

๑๐. สื่อและแหล่งเรียนรู้

๑๐.๑ ใบความรู้

๑๐.๒ วัสดุ อุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้

๑๐.๓ ข้อมูลความรู้เรื่องสถิติการเกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดีในประเทศไทย

๑๐.๔ ข้อมูลความรู้เรื่องลักษณะและอาการผู้ป่วยโรคมะเร็งท่อน้ำดี

๑๐.๕ ใบงาน

๑๐.๖ วีดิทัศน์เกี่ยวกับโรคมะเร็งท่อน้ำดี

๑๐.๗ Power point เรื่อง โรคมะเร็งท่อน้ำดี

๑๑. ข้อเสนอแนะ

๑๑.๑ สื่อและแหล่งเรียนรู้ตามข้อ ๑๐.๓ ๑๐.๔ ๑๐.๖ และ ๑๐.๗ แขนงมาพร้อมหลักสูตร

๑๑.๒ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนสามารถปรับการใช้สื่อต่างๆ ได้ตามความเหมาะสม

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยที่ ๑ บริโภคปลอดภัยห่างไกลโรคพยาธิใบไม้ตับ

จำนวน ๖ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ สาเหตุการเกิดโรค วงจรพยาธิใบไม้ตับ ระบาดวิทยาของโรค
พยาธิใบไม้ตับและโรคที่เกี่ยวข้องกับโรคพยาธิใบไม้ตับ

ใช้เวลา ๒ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ.พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ผลการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

สาระสำคัญ

โรคพยาธิใบไม้ตับมีสาเหตุจากการรับประทานอาหารประเภทปลาน้ำจืดปรุงดิบ หรือสุก ๆ ดิบ ๆ ที่มีตัวอ่อนของพยาธิปนเปื้อน เช่น ปลาร้า ก้อยปลา ปลาหมกไฟ ฯลฯ เมื่อคน แมว หรือสุนัข ซึ่งเป็นแหล่งรังโรคกินอาหารประเภทปลาน้ำจืดปรุงดิบหรือสุก ๆ ดิบ ๆ ดังกล่าว แล้วถ่ายอุจจาระลงสู่แหล่งน้ำ จะทำให้เกิดการแพร่ระบาด โดยมีหอย เช่น หอยขม และปลาน้ำจืด เช่น ปลาแม่สะแต้ง ปลาชิว ปลาสร้อย ปลาตะเพียน เป็นตัวช่วยให้พยาธินี้เจริญต่อไป

สาระการเรียนรู้

สาเหตุของการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและวงจรโรคพยาธิใบไม้ตับ

จุดประสงค์

- นักเรียนอธิบายสาเหตุการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและวงจรโรคพยาธิใบไม้ตับ ระบาดวิทยาของโรคพยาธิใบไม้ตับและโรคที่เกี่ยวข้องกับโรคพยาธิใบไม้ตับได้
- นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันในการวาดภาพวงจรการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับได้
- นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปอธิบายให้คนในครอบครัวฟังได้

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑

- ครูนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถิติการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับในประเทศไทย และร่วมกันสนทนาแสดงความคิดเห็น
- นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ
- แจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ
- แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ ๔-๕ คน ศึกษาใบความรู้ที่ ๑ เรื่องสาเหตุการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับแล้วร่วมกันสรุปความรู้เป็นแผนภาพความคิด
- นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
- นักเรียนและครูร่วมกันสรุปสาเหตุของการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับ
- นักเรียนทำใบงานที่ ๑ เรื่อง สาเหตุของการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับ

ชั่วโมงที่ ๒

๑. ครูสนทนาทบทวนความรู้เกี่ยวกับสาเหตุการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับ
๒. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับวงจรพยาธิใบไม้ตับและถามนักเรียนว่าในชุมชนของนักเรียนมีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคนี้หรือไม่ อย่างไร
๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ๔-๕ คน ศึกษาใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง วงจรโรคพยาธิใบไม้ตับ แล้วร่วมกันวาดภาพวงจรพยาธิใบไม้ตับ
๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
๕. นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายสรุป
๖. นักเรียนทำใบงานที่ ๒ เรื่อง วงจรโรคพยาธิใบไม้ตับ
๗. ครูมอบหมายให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้รับไปอธิบายให้บุคคลในครอบครัวฟังพร้อมให้ลงลายมือชื่อรับรอง แล้วนำมาส่งครูในวันถัดไป

เครื่องมือ / สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. เอกสารข้อมูลเกี่ยวกับสถิติการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับในประเทศไทย
๒. แบบทดสอบก่อนเรียน
๓. ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง สาเหตุการเกิดโรคพยาธิ
๔. ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง วงจรโรคพยาธิใบไม้ตับ
๕. ใบงานที่ ๑ เรื่อง สาเหตุของการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับ
๖. ใบงานที่ ๒ เรื่อง วงจรโรคพยาธิใบไม้ตับ
๗. แบบประเมินการนำเสนอผลงาน
๘. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

การวัด / การประเมินผล**๑. วิธีการวัดและประเมินผล**

- ๑.๑ การตรวจคะแนนทดสอบก่อนเรียน
- ๑.๒ การตรวจใบงาน
- ๑.๓ การประเมินการนำเสนอผลงาน
- ๑.๔ การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

๒. เกณฑ์การประเมิน

- ๒.๑ นักเรียนได้คะแนนจากการทำใบงานร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป ผ่านการประเมิน
- ๒.๒ นักเรียนได้คะแนนการประเมินการนำเสนอผลงานในระดับดีขึ้นไป
เกณฑ์ให้คะแนน

คะแนน ๑๖ - ๒๐	ระดับคุณภาพ	ดีมาก
คะแนน ๑๑ - ๑๕	ระดับคุณภาพ	ดี
คะแนน ๖ - ๑๐	ระดับคุณภาพ	พอใช้
คะแนน ๐ - ๕	ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง

๒.๓ นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในระดับปานกลางขึ้นไป

เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน ๑๓ - ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี

คะแนน ๘ - ๑๒ ระดับคุณภาพ ปานกลาง

คะแนน ๕ - ๗ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะ

.....
.....
.....

บันทึกผลหลังสอน

.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ครูผู้สอน

(.....)

...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ผู้บริหารสถานศึกษา

(.....)

...../...../.....

แบบทดสอบก่อนเรียน

เรื่อง การบริโภคปลอดภัย ห่างไกลโรคพยาธิใบไม้ตับ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาพลศึกษา
ใช้เวลา ๒๐ นาที

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. โรคพยาธิใบไม้ตับคืออะไร
 - ก. โรคที่เกิดจากการติดเชื้อหนอนพยาธิ
 - ข. โรคที่เกิดจากการติดเชื้อหนอนพยาธิใบไม้ตับ
 - ค. โรคมะเร็งตับ
 - ง. โรคติดต่อร้ายแรง
๒. พยาธิใบไม้ตับในคนที่สำคัญ มีอยู่ที่ชนิด
 - ก. ๓
 - ข. ๔
 - ค. ๕
 - ง. ๖
๓. โรคพยาธิใบไม้ตับเกิดขึ้นได้อย่างไร
 - ก. เกิดจากการรับประทานปลาดิบทุกชนิด
 - ข. เกิดจากการรับประทานปลาน้ำจืดทุกชนิด
 - ค. เกิดจากการรับประทานปลาน้ำจืดมีเกล็ดที่ทำแบบสุกๆ ดิบๆ
 - ง. เกิดจากการรับประทานปลาน้ำจืดที่มีเกล็ดขาวที่ทำสุกๆ ดิบๆ
๔. ข้อความต่อไปนี้ข้อใดกล่าวถูกต้อง
 - ก. โรคพยาธิใบไม้ตับเกิดได้เฉพาะคนเท่านั้น
 - ข. โรคพยาธิใบไม้ตับเกิดได้เฉพาะสัตว์เท่านั้น
 - ค. โรคพยาธิใบไม้ตับเกิดได้ทั้งคนและสัตว์
 - ง. โรคพยาธิใบไม้ตับเกิดได้กับผู้สูงอายุ
๕. ข้อใดต่อไปนี้กล่าวถูกต้อง
 - ก. โรคพยาธิใบไม้ตับเกิดจากการรับประทานอาหารประเภทปลาน้ำเค็ม
 - ข. โรคพยาธิใบไม้ตับเกิดจากการรับประทานอาหารประเภทปลาน้ำจืดชนิดมีเกล็ด
 - ค. โรคพยาธิใบไม้ตับเกิดจากการรับประทานอาหารประเภทปลาน้ำจืดมีเกล็ดขาว
 - ง. โรคพยาธิใบไม้ตับเกิดจากการรับประทานอาหารประเภทปลาไม่มีเกล็ด
๖. อาหารชนิดใดที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับมากที่สุด
 - ก. ต้มยำปลาช่อน
 - ข. ก้อยปลา
 - ค. ปลาทอดกระเทียม
 - ง. แกงอ่อมปลาดุก

๗. อาการของโรคมะเร็งท่อน้ำดีเป็นอย่างไร
- ก. ตาเหลือง ตัวเหลือง
 - ข. ตาแดง ตัวเหลือง
 - ค. ตาเหลือง ท้องเสีย
 - ง. มีไข้สูง ผอมซีด
๘. โรคมะเร็งท่อน้ำดีตีตบเป็นอย่างไร
- ก. เป็นโรคมะเร็งที่ช่องท้องของคนทั่วไป
 - ข. เป็นโรคมะเร็งที่เกิดจากเยื่อบุผนังช่องท่อน้ำดีภายในและภายนอกตับที่เปลี่ยนแปลงผิดปกติ
 - ค. เป็นมะเร็งที่เกิดจากเยื่อบุผนังของกระเพาะอาหารที่เปลี่ยนแปลงผิดปกติ
 - ง. เป็นโรคมะเร็งที่เกิดจากเยื่อบุผนังลำไส้เล็ก
๙. ภาคนใดที่เกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดีตีตบมากที่สุด
- ก. ภาคนกลาง
 - ข. ภาคใต้
 - ค. ภาคเหนือ
 - ง. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
๑๐. ตัวอ่อนของพยาธิใบไม้ตับ ในระยะติดต่อที่มีชีวิตอยู่จะอาศัยอยู่ในท่อทางเดินน้ำดีของคนได้นานเท่าใด
- ก. ๕ - ๑๐ ปี
 - ข. ๑๐ - ๒๐ ปี
 - ค. ๑๕ - ๒๕ ปี
 - ง. ๓๐ - ๔๐ ปี

เฉลย

ข้อ ๑ ข ข้อ ๒ ก ข้อ ๓ ง ข้อ ๔ ค ข้อ ๕ ค ข้อ ๖ ข ข้อ ๗ ก ข้อ ๘ ข ข้อ ๙ ง ข้อ ๑๐ ข

ใบความรู้ที่ ๑

เรื่อง สาเหตุการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับ

โรคพยาธิใบไม้ตับมีสาเหตุมาจากพยาธิใบไม้ตับ (*Opisthorchis viverrini*) ซึ่งชนิดที่ก่อให้เกิดโรคในคนมีอยู่ด้วยกัน ๓ ชนิด ตัวพยาธิมีรูปร่างแบนคล้ายใบไม้ โดยมีส่วนหัวและส่วนท้ายของลำตัวเรียวมน ขนาดของพยาธิใบไม้ตับมีลำตัวยาว ๕-๑๐ มม. กว้าง ๑ - ๒ มม. ในลำตัวจะมีระบบสืบพันธุ์ของทั้งเพศผู้และเพศเมีย พบได้ทั้งในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือของไทย และประเทศลาวในบริเวณลุ่มแม่น้ำโขง

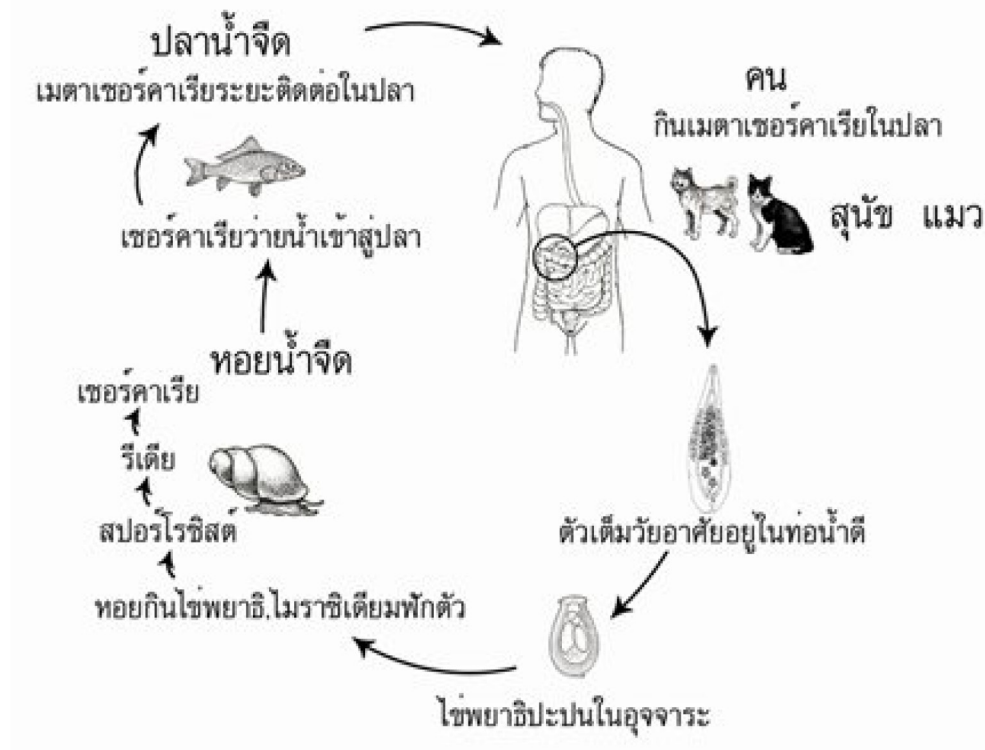
อาหารก่อโรค ที่เสี่ยงต่อพยาธิใบไม้ตับที่ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนิยมกินที่ทำ จากปลาที่ปรุงไม่สุก เช่น ก้อยปลา ปลาสด ปลาต้ม ปลาจ่อม หม่าปลา ปลาหมกไฟ ปลาปิ้ง ลาบปลา ปลาร้า แจ่วบอง ซึ่งตัวอ่อนของพยาธิระยะติดต่อยังมีชีวิตอยู่ และสามารถเจริญเติบโตเป็นพยาธิตัวเต็มวัยในท่อน้ำดีภายในตับได้ นอกจากพยาธิใบไม้ตับที่เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดมะเร็งของท่อน้ำดีแล้ว ยังพบว่ามีการปนเปื้อนของสารไนโตรซามีน (Nitrosamine) ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็งในอาหารพวกโปรตีนหมัก เช่น ปลาร้า ปลาต้ม หมูต้ม แหนม และอาหารพวกเนื้อสัตว์ที่ผสมดินประสิว เช่น กุนเชียง ไส้กรอก เนื้อเค็ม ปลาเค็มก็เป็นปัจจัยเสริมก่อโรคด้วย

ใบความรู้ที่ ๒

เรื่อง วงจรการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับ

วงจรชีวิตของพยาธิใบไม้ตับ พยาธิตัวเต็มวัยอาศัยอยู่ในท่อน้ำดีที่อยู่นับของคน สุนัขและแมว พยาธิตัวเต็มวัยผสมพันธุ์แล้วสร้างไข่จำนวนมาก ซึ่งไข่ของพยาธิชนิดนี้มีขนาดเล็กสีน้ำตาลเหลือง ไข่ที่ออกมาจะปะปนมากับน้ำดีและลงสู่ลำไส้เล็ก จากนั้นออกสู่ภายนอกร่างกายโดยการถ่ายอุจจาระ หากไข่ตกลงสู่ น้ำจะถูกหอยน้ำจืดขนาดเล็กบางชนิดที่มีความสามารถเป็นพาหะขั้นที่ ๑ กินเข้าไป ตัวอ่อนที่อยู่ในไข่พยาธิจะใช้เวลาเจริญในหอยประมาณ ๖ - ๘ สัปดาห์ จึงออกจากหอยและว่ายน้ำไปไข่เข้าใต้เกล็ดของปลาน้ำจืด (เช่น ปลาดุกเพียน ปลาขาว ปลาสวาย ปลากระสูบ ปลาแม่สะแตง ปลาชิว ปลาแก้มขี้ ปลาขาวนา) แล้วเจริญเป็นพยาธิตัวอ่อนระยะติดต่อในเนื้อปลา ซึ่งใช้เวลาประมาณ ๔ สัปดาห์ เมื่อคนหรือสุนัข และแมว กินเนื้อปลาที่ปรุงไม่สุกหรือดิบ ก็จะได้รับตัวอ่อนพยาธิระยะติดต่อเข้าไป และเมื่อน้ำย่อยในกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กย่อยเนื้อปลาและผนังหุ้มตัวอ่อน ของพยาธิ ก็จะทำให้ตัวอ่อนของพยาธิออกมาและคืบคลานเข้าไปในระบบท่อน้ำดี ผ่านทางรูเปิดที่ลำไส้เล็กและเจริญเติบโตเป็นพยาธิตัวเต็มวัยต่อไป

ใบงานที่ ๒

เรื่อง วงจรโรคพยาธิใบไม้ตับ

ชื่อ-สกุล..... โรงเรียน เลขที่..... ชั้น.....

คำชี้แจง ๑. ให้นักเรียนวาดภาพวงจรโรคพยาธิใบไม้ตับ

๒. ส่งผลงานให้ครูตรวจสอบความถูกต้อง

๓. นำผลงานนี้ไปใช้ประกอบการอธิบายให้บุคคลในครอบครัวฟังอย่างน้อย ๑ คน และให้ผู้ฟังนั้นลงลายมือ

ชื่อ พร้อมประเมินผล

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว

ได้รับฟังการอธิบายเรื่องวงจรพยาธิใบไม้ตับจาก เด็กชาย/เด็กหญิง.....แล้ว

นักเรียนสามารถอธิบายให้ท่านเข้าใจในระดับใด

() เข้าใจมากที่สุด

() เข้าใจมาก

() พอเข้าใจ

() ไม่เข้าใจ

(ลงชื่อ)

(.....)

วันที่.....

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยที่ ๑ บริโภคปลอดภัยห่างไกลโรคพยาธิใบไม้ตับ

จำนวน ๖ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ อาการของคนที่เป็นโรคพยาธิ ใบไม้ตับ

ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ.พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ผลการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

สาระสำคัญ

อาการของผู้ที่ติดโรคพยาธิใบไม้ตับ มีตั้งแต่ไม่มีอาการอะไรเลย หรืออาจมีอาการท้องอืด ท้องเฟ้อเป็นครั้งคราว อาการร้อนท้อง และต่อมาจะเบื่ออาหาร ท้องอืดมาก ตับโตและกดเจ็บบริเวณตับ (บริเวณชายโครงขวา) อาการที่รุนแรงมักพบมีอาการตัวเหลือง ตาเหลือง มีไข้ต่ำๆ หรือไข้สูงจนมีอาการหนาวสั่น และมักเกิดอาการภาวะแทรกซ้อนในที่สุดตามลำดับความรุนแรงของอาการ

สาระการเรียนรู้

อาการของคนที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ

จุดประสงค์

- นักเรียนระบุอาการของคนที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับได้
- นักเรียนสามารถเขียนแผนผังความคิดอาการของคนที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับได้
- นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นในการชมผลงานของเพื่อนในชั้นเรียน

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูและนักเรียนสนทนาและทบทวนเรื่อง สาเหตุการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและวงจรพยาธิใบไม้ตับและให้นักเรียนเล่าเกี่ยวกับการนำความรู้ไปอธิบายให้บุคคลในครอบครัวฟัง

๒. ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนทราบหรือไม่ว่า ชุมชนของเรามีคนที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ร้อยละเท่าไรให้นักเรียนลองคาดคะเน และให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนที่ทราบเกี่ยวกับคนในชุมชนที่เป็นโรคดังกล่าว

๓. ครูให้ข้อมูลถึงสถิติของผู้ป่วยโรคพยาธิใบไม้ตับที่พบในชุมชนและให้นักเรียนช่วยกันบอกอาการของคนที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับตามความรู้เดิมของนักเรียน

๔. ให้นักเรียนแต่ละคนศึกษาใบความรู้เรื่องอาการของคนที่เป็นโรคพยาธิ ใบไม้ตับ

๕. นักเรียนแต่ละคนสรุปความรู้ของตนเองเป็นแผนภาพความคิดแล้วนำไปติดหน้ากระดาน

๖. นักเรียนเดินชมผลงานของเพื่อน ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และเสนอแนะซึ่งกันและกัน

เครื่องมือ / สื่อ / แหล่งเรียนรู้

- สถิติของผู้ป่วยโรคพยาธิใบไม้ตับที่พบในชุมชน
- ใบความรู้เรื่องอาการของคนที่เป็นโรคพยาธิ ใบไม้ตับ
- ใบงานเรื่องอาการของคนที่เป็นโรคพยาธิ ใบไม้ตับ
- แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนเป็นรายบุคคล

การวัด / การประเมินผล

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

๑.๑ การตรวจใบงาน

๑.๒ การสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนเป็นรายบุคคล

๒. เกณฑ์การประเมิน

๒.๑ นักเรียนได้คะแนนจากการทำใบงานร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป ผ่านการประเมิน

๒.๒ นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการทำงานรายบุคคลในระดับดีขึ้นไป

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน ๘ - ๑๐ ระดับคุณภาพ ดี

คะแนน ๕ - ๗ ระดับคุณภาพ ปานกลาง

คะแนน ๐ - ๔ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะ

.....
.....
.....

บันทึกผลหลังสอน

.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ครูผู้สอน

(.....)

...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ผู้บริหารสถานศึกษา

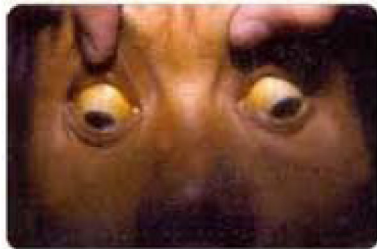
(.....)

...../...../.....

ใบความรู้

เรื่อง อาการของคนที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ

อาการ ผู้ที่ติดโรคพยาธิใบไม้ตับ มีตั้งแต่ไม่มีอาการอะไรเลย ซึ่งอาจเป็นเพราะมีจำนวนพยาธิไม่มากนัก หรืออาจมีอาการท้องอืดท้องเฟ้อเป็นครั้งคราว อาการร้อนท้อง อาการต่อมา ที่พบคือ อาการเบื่ออาหาร ท้องอืดมาก ตับโต และกดเจ็บบริเวณตับ (บริเวณชายโครงขวา) อาการที่รุนแรงมักพบมีอาการตัวเหลือง ตาเหลือง มีไข้ต่ำๆ หรือไข้สูงจนมีอาการหนาวสั่น ซึ่งมักเกิดจากอาการแทรกซ้อน เช่น ท่อน้ำดีอุดตันจากตัวพยาธิไปอุด การอักเสบติดเชื้อของท่อน้ำดีหรือถุงน้ำดี หรือมะเร็งของท่อน้ำดี (Cholangiocarcinoma) ซึ่งเป็นภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรงที่สุด ดังภาพ

ใบงาน

เรื่อง อาการของคนที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ

ชื่อ-สกุล..... โรงเรียน เลขที่..... ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดอาการของคนที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยที่ ๑ บริโภคปลอดภัยห่างไกลโรคพยาธิใบไม้ตับ

จำนวน ๖ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ การวินิจฉัยและการรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับ

ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ.พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ผลการเรียนรู้

มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

สาระสำคัญ

การวินิจฉัยโรคพยาธิใบไม้ตับ ทำได้โดยการตรวจอุจจาระหาไข่พยาธิ นอกจากนี้อาจตรวจทางวิทยาภูมิคุ้มกัน หรือการตรวจทางรังสีวินิจฉัยร่วมด้วย และการรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับ ปัจจุบันใช้ยาพราซิควอนเทล (Praziquantel) เป็นยาหลักที่ใช้ในการรักษา แต่เมื่อรักษาหายแล้ว ถ้ายังไม่เลิกกินปลาดิบที่มีตัวอ่อนพยาธิอยู่ ก็จะทำให้กลับมาเป็นโรคได้อีก ดังนั้นการรักษาให้หายขาด ต้องเลิกกินปลาดิบ

สาระการเรียนรู้

การวินิจฉัยและการรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับ

จุดประสงค์

- นักเรียนบอกวิธีการวินิจฉัยโรคและการรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับได้
- นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาการ และการรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับ
- นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการวินิจฉัยและการรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับ

กิจกรรมการเรียนรู้

- ครูและนักเรียนสนทนาเรื่อง วงจรพยาธิใบไม้ตับ การระบาดวิทยาของพยาธิใบไม้ตับ และโรคที่เกี่ยวข้องกับพยาธิใบไม้ตับ
- แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คนศึกษาใบความรู้เรื่องการวินิจฉัยและการรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับ
- นักเรียนร่วมกันสืบค้นข้อมูลการวินิจฉัยและการรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับ เป็นแผนภาพความคิด
- นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลงานแผนภาพความคิดหน้าชั้นเรียน
- นักเรียนและครูร่วมกันอภิปราย สรุปความรู้เรื่องการวินิจฉัยและการรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับ
- นักเรียนทำใบงานเป็นการบ้าน
- ครูประเมินตามสภาพจริง จากการสังเกตพฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม

เครื่องมือ / สื่อ/แหล่งเรียนรู้

- ใบความรู้เกี่ยวกับการวินิจฉัยและการรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับ
- ใบงาน
- แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานเป็นรายบุคคล

การวัด / การประเมินผล

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

- ๑.๑ การตรวจใบงาน
- ๑.๒ การประเมินพฤติกรรมการทำงานเป็นรายบุคคล

๒. เกณฑ์การประเมิน

- ๒.๑ นักเรียนได้คะแนนจากการทำใบงานร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป ผ่านการประเมิน
- ๒.๒ นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการทำงานเป็นรายบุคคลในระดับดีขึ้นไป

เกณฑ์การประเมิน

- คะแนน ๘ - ๑๐ ระดับคุณภาพ ดี
- คะแนน ๕ - ๗ ระดับคุณภาพ ปานกลาง
- คะแนน ๐ - ๔ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะ

.....
.....
.....

บันทึกผลหลังสอน

.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ครูผู้สอน
(.....)
...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....
.....

(ลงชื่อ)ผู้บริหารสถานศึกษา
(.....)
...../...../.....

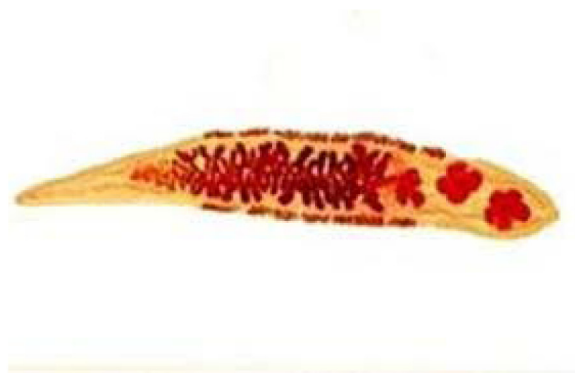
ใบความรู้

เรื่อง การวินิจฉัยและการรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับ

การตรวจวินิจฉัยโรคพยาธิใบไม้ตับ ทำได้โดยการตรวจอุจจาระและพบไข่พยาธิ ซึ่งไข่มีรูปร่างคล้ายหลอดไฟฟ้า ชนิดกลมมีไข่ ไข่มีขนาดเล็กสีน้ำตาลเหลือง นอกจากนี้อาจตรวจทางวิทยาภูมิคุ้มกัน หรือการตรวจทางรังสีวินิจฉัยร่วมด้วย

การรักษา ปัจจุบันใช้ยาพราซิควอนเทล (Praziquantel) เป็นยาหลักที่ใช้ในการรักษา โดยอัตราการรักษาหายประมาณร้อยละ ๙๑-๙๕ แต่เมื่อรักษาหายแล้ว ถ้ายังไม่เลิกกินปลาดิบที่มีตัวอ่อนพยาธิอยู่ ก็จะทำให้กลับมาเป็นโรคได้อีก และมีโอกาสเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งท่อน้ำดีตามมา ดังนั้นการรักษาให้หายขาด ต้องเลิกกินปลาดิบ ส่วนในผู้ป่วยที่มีการอุดตันของท่อน้ำดี ซึ่งอาจเกิดจากการอักเสบเรื้อรังหรือจากมะเร็งของท่อน้ำดี จะใช้การรักษาทางศัลยกรรมร่วมด้วย

การดูแลผู้ป่วยที่ติดโรคพยาธิใบไม้ตับ แนะนำให้กินยาตามที่แพทย์สั่ง และต้องเลิกกินปลาดิบ ส่วนในผู้ป่วยที่มีภาวะแทรกซ้อนหรือมะเร็งในท่อน้ำดี จำเป็นต้องได้รับการตรวจรักษาอย่างต่อเนื่อง ไปพบแพทย์ตามนัดอย่างสม่ำเสมอ ด้งภาพ

ใบงาน

เรื่อง การวินิจฉัยและการรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับ

ชื่อ-สกุล..... โรงเรียน เลขที่..... ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. แพทย์มีวิธีการวินิจฉัยโรคพยาธิใบไม้ตับได้อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๒. จงบอกวิธีการรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยที่ ๑ บริโภคปลอดภัยห่างไกลโรคพยาธิใบไม้ตับ

จำนวน ๖ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ การปฏิบัติตนและวิธีป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ

ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ.พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ผลการเรียนรู้

มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

สาระสำคัญ

การปฏิบัติตนและวิธีป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ โดยการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรค เช่น ค่านิยมขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อเกี่ยวกับอาหาร การกินอาหารประเภทปลาน้ำจืดเกล็ดขาวดิบ หรือดิบๆ สุกๆ และไม่ควรถ่ายอุจจาระบนพื้นดิน ตามพุ่มไม้ หรือถ่ายลงในน้ำ จะทำให้เกิดการแพร่เชื้อต่อไป

สาระการเรียนรู้

การปฏิบัติตนและวิธีป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ

จุดประสงค์

- นักเรียนบอกวิธีปฏิบัติตนและวิธีป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับได้
- นักเรียนสามารถเขียนคำขวัญรณรงค์การป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับได้
- นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ

กิจกรรมการเรียนรู้

- ครูและนักเรียนสนทนา ทบทวนเรื่อง การวินิจฉัยและการรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับ
- ครูถามนักเรียนว่า ถ้าเราต้องการปลอดภัยจากการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับเราควรปฏิบัติตนอย่างไร ให้นักเรียนตอบคนละ ๑ ข้อแล้วครูเขียนคำตอบของนักเรียนทุกคนบนกระดานในรูปผังความคิด
- แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ ๔-๕ คนศึกษาเอกสารความรู้เรื่องการปฏิบัติตนและวิธีป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ แล้วร่วมกันเขียนคำขวัญรณรงค์การป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ
- นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอคำขวัญหน้าชั้นเรียน แล้วครูและนักเรียนร่วมกันปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม
- นักเรียนและครูร่วมกันอภิปราย สรุปถึงวิธีปฏิบัติตนและวิธีป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ
- นักเรียนนำคำขวัญที่เขียนไปให้ผู้นำนักเรียนและผู้นำชุมชนประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสาย

เครื่องมือ / สื่อ / แหล่งเรียนรู้

- เอกสารความรู้เกี่ยวกับการการปฏิบัติตนและวิธีป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ
- ใบงานการเขียนคำขวัญ
- แบบประเมินการนำเสนอผลงาน
- แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การวัด / การประเมินผล

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

- ๑.๑ การประเมินการนำเสนอผลงาน
- ๑.๒ การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

๒. เกณฑ์การประเมิน

- ๒.๑ นักเรียนได้คะแนนการประเมินการนำเสนอผลงานในระดับดีขึ้นไป
เกณฑ์ให้คะแนน

คะแนน ๑๖ – ๒๐ ระดับคุณภาพ ดีมาก

คะแนน ๑๑ – ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี

คะแนน ๖ – ๑๐ ระดับคุณภาพ พอใช้

คะแนน ๐ – ๕ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

- ๒.๒ นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในระดับปานกลางขึ้นไป
เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน ๑๓ – ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี

คะแนน ๘ – ๑๒ ระดับคุณภาพ ปานกลาง

คะแนน ๕ – ๗ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

.....

บันทึกผลหลังสอน

.....

.....

.....

(ลงชื่อ)ครูผู้สอน
(.....)
...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....

.....

.....

(ลงชื่อ)ผู้บริหารสถานศึกษา
(.....)
...../...../.....

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยที่ ๑ บริโภคปลอดภัยห่างไกลโรคพยาธิใบไม้ตับ

จำนวน ๖ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ พฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ

และวิธีปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ

ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ.พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ผลการเรียนรู้

- มีความตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ
- มีพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ

สาระสำคัญ

พฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะและวิธีปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ เป็นแนวทางปฏิบัติตัวด้านสุขภาพขั้นพื้นฐาน เพื่อสร้างเสริมสุขภาพและลดความเสี่ยงจากโรคภัยไข้เจ็บ รวมทั้งอันตรายต่อสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน จะเป็นคนมีสุขภาพดี ทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม ซึ่งจะส่งผลให้มีสุขภาพแข็งแรง มีสมรรถภาพในการเรียนการทำงาน และยังช่วยให้มีภูมิคุ้มกันโรค ไม่เจ็บป่วยง่าย ๆ

สาระการเรียนรู้

พฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ และวิธีปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ

จุดประสงค์

- นักเรียนบอกพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะและวิธีปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติได้
- นักเรียนสามารถวิเคราะห์และระบุพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับได้
- นักเรียนสามารถเลือกบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะ

กิจกรรมการเรียนรู้

- ครูและนักเรียนสนทนาเรื่องการปฏิบัติตนและวิธีป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับ และให้นักเรียนอ่าน คำขวัญที่นักเรียนร่วมกันเขียน
- แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ ๔-๕ คน ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับอุบัติการณ์โรคพยาธิในชุมชนซึ่งทำให้คนในชุมชนเสียชีวิตว่าเกิดขึ้นเพราะเหตุใด และอภิปรายเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะเพื่อให้ปลอดภัยจากโรคพยาธิใบไม้ตับ และศึกษาวิธีปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ ๑๐ ประการ
- ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้น
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะเพื่อให้ปลอดภัยจากโรคพยาธิใบไม้ตับ
- นักเรียนทำใบงาน

เครื่องมือ / สื่อ/แหล่งเรียนรู้

๑. ใบความรู้เรื่องสุขบัญญัติแห่งชาติ (National Health Disciplines) ๑๐ ประการ
๒. ใบงาน
๓. แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

การวัด / การประเมินผล**๑. วิธีการวัดและประเมินผล**

- ๑.๑ การตรวจใบงาน
- ๑.๒ การประเมินการนำเสนอผลงาน

๒. เกณฑ์การประเมิน

- ๒.๑ นักเรียนได้คะแนนจากการทำใบงานร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป ผ่านการประเมิน
- ๒.๒ นักเรียนได้คะแนนการประเมินการนำเสนอผลงานในระดับดีขึ้นไป
เกณฑ์ให้คะแนน
คะแนน ๑๖ – ๒๐ ระดับคุณภาพ ดีมาก
คะแนน ๑๑ – ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี
คะแนน ๖ – ๑๐ ระดับคุณภาพ พอใช้
คะแนน ๐ – ๕ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

.....

บันทึกผลหลังสอน

.....

.....

.....

(ลงชื่อ)ครูผู้สอน
(.....)
...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....

.....

.....

(ลงชื่อ)ผู้บริหารสถานศึกษา
(.....)
...../...../.....

ใบงาน

เรื่อง พฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะและวิธีปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ (สุขบัญญัติแห่งชาติ ๑๐ ประการ)

ชื่อ-สกุล..... โรงเรียน เลขที่..... ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

๑. จงบอกพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะมาอย่างน้อย ๓ ข้อ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๒. จากการศึกษาสุขบัญญัติแห่งชาติ ๑๐ ประการ นักเรียนคิดว่าข้อใดมีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับบ้าง เพราะเหตุใด

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยที่ ๒ ท่างมะเร็งท่อน้ำดีซิวิมิสุข

จำนวน ๔ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ ความสำคัญและปัจจัยที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี

ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ.พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรคและการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ผลการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

สาระสำคัญ

มะเร็งท่อน้ำดี เป็นมะเร็งชนิดหนึ่งที่เกิดที่บริเวณท่อน้ำดี ซึ่งเป็นอวัยวะที่นำน้ำดีจากตับมายังลำไส้เล็ก มะเร็งท่อน้ำดี ถือเป็นมะเร็งชนิดต่อมอย่างหนึ่งที่พบในไทยสูงมากที่สุดในโลก โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีอัตราการเกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดีเพิ่มขึ้น วิธีการลดความเสี่ยงในการเป็นมะเร็งท่อน้ำดี ควรศึกษาความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันโรคและการปฏิบัติตนในการบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะ รวมทั้งการสร้างภูมิคุ้มกันในครอบครัว ชุมชนและสังคม

สาระการเรียนรู้

ความสำคัญและปัจจัยที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี

จุดประสงค์

- นักเรียนบอกปัจจัยที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดีได้
- นักเรียนสามารถอธิบายสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี

กิจกรรมการเรียนการสอน

- นักเรียนดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับการเกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี และร่วมกันสนทนาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ชม
- แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ ๔-๕ คน ศึกษาเอกสารความรู้เรื่องพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีร่วมกันอภิปรายและเขียนสรุปปัจจัยที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดีและสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี
- ส่งตัวแทนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
- ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปความรู้และให้นักเรียนทำใบงาน

เครื่องมือ / สื่อ / แหล่งเรียนรู้

- วีดิทัศน์ เรื่อง “ชาวแก่งละว้าไม่กินปลาดิบ”
- เอกสารความรู้เรื่อง “พยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี”
- แบบประเมินการนำเสนอผลงาน
- แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- ความรู้เรื่องมะเร็งท่อน้ำดีจากเว็บไซต์

http://www.smj.ejnal.com/ejournal/showdetail/?show_detail=T&art_id=274

การวัด / การประเมินผล

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

- ๑.๑ การตรวจใบงาน
- ๑.๒ การประเมินการนำเสนอผลงาน
- ๑.๓ การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

๒. เกณฑ์การประเมิน

- ๒.๑ นักเรียนได้คะแนนจากการทำใบงานร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป ผ่านการประเมิน
- ๒.๒ นักเรียนได้คะแนนการประเมินการนำเสนอผลงานในระดับดีขึ้นไป
เกณฑ์ให้คะแนน
คะแนน ๑๖ - ๒๐ ระดับคุณภาพ ดีมาก
คะแนน ๑๑ - ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี
คะแนน ๖ - ๑๐ ระดับคุณภาพ พอใช้
คะแนน ๐ - ๕ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง
- ๒.๓ นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในระดับปานกลางขึ้นไป
เกณฑ์การให้คะแนน
คะแนน ๑๓ - ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี
คะแนน ๘ - ๑๒ ระดับคุณภาพ ปานกลาง
คะแนน ๕ - ๗ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะ

บันทึกผลหลังสอน

(ลงชื่อ)ครูผู้สอน
(.....)
...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

(ลงชื่อ)ผู้บริหารสถานศึกษา
(.....)
...../...../.....

ใบงาน

เรื่อง ปัจจัยที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดีและสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี

ชื่อ-สกุล..... โรงเรียน..... เลขที่..... ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนสรุปความรู้เรื่องปัจจัยที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดีและสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดีเป็นแผนผังความคิดและระบายสีให้สวยงาม

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยที่ ๒ ท่างมะเร็งท่อน้ำดีซิวิมิสุข

จำนวน ๔ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ ลักษณะและอาการผู้ป่วยโรคมะเร็งท่อน้ำดี

ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ.พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรคและการสร้างเสริม
สมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ผลการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

สาระสำคัญ

ลักษณะและอาการของโรคมะเร็งท่อน้ำดี

สาระการเรียนรู้

ผู้ป่วยโรคมะเร็งท่อน้ำดี จะมีลักษณะและอาการตัวเหลือง ตาเหลือง (ดีซ่าน) เนื่องจากท่อน้ำดีถูกก้อนมะเร็งอุด
ตัน ปวดบริเวณท้องหลังจากรับประทานอาหารแล้ว มีอาการตัวร้อน (แต่อัตราการเกิดค่อนข้างต่ำ) มีอาการคันที่ผิวหนัง
จะเกิดขึ้นก่อนหรือหลังการเป็นดีซ่าน เพราะบิลิรูบิน (bilirubin) ที่อยู่ในเลือดมีปริมาณเพิ่มขึ้น และมีอาการอื่นๆ ร่วม
ด้วย เช่น ไม่อยากกินอาหาร เบื่ออาหารมันๆ อ่อนเพลีย น้ำหนักลด คลื่นไส้ อาเจียน อาจมีไข้สูง หรือหนาวสั่น

จุดประสงค์

- นักเรียนสามารถบอกลักษณะและอาการผู้ป่วยโรคมะเร็งท่อน้ำดี
- นักเรียนสามารถเขียนแผนภาพความคิดลักษณะและอาการผู้ป่วยโรคมะเร็งท่อน้ำดี

กิจกรรมการเรียนรู้

- ครูและนักเรียนร่วมกันร้องเพลง “อสม.มาเตือน”
- ครูสนทนาทบทวนเรื่องความสำคัญและปัจจัยที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี
- แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ ๔-๕ คน ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่องลักษณะและอาการผู้ป่วยโรคมะเร็ง
ท่อน้ำดีและเขียนสรุปเป็นแผนภาพความคิด
- แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลงานแผนภาพความคิดหน้าชั้นเรียน
- นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ เรื่อง ลักษณะอาการของผู้ป่วยโรคมะเร็งท่อน้ำดี
- นักเรียนทำใบงาน

เครื่องมือ / สื่อ / แหล่งเรียนรู้

- เพลง “อสม.มาเตือน”
- เอกสารความรู้จากศูนย์ความร่วมมือองค์การอนามัยโลกด้านการวิจัยและควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับ เรื่อง
“พยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี”
- ใบความรู้ เรื่อง ลักษณะและอาการผู้ป่วยโรคมะเร็งท่อน้ำดี
- ใบงาน เรื่อง ลักษณะและอาการผู้ป่วยโรคมะเร็งท่อน้ำดี
- แบบประเมินการนำเสนอผลงาน
- แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

การวัด / การประเมินผล**๑. วิธีการวัดและประเมินผล**

- ๑.๑ การตรวจใบงาน
- ๑.๒ การประเมินการนำเสนอผลงาน
- ๑.๓ การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

๒. เกณฑ์การประเมิน

- ๒.๑ นักเรียนได้คะแนนจากการทำใบงานร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป ผ่านการประเมิน
- ๒.๒ นักเรียนได้คะแนนการประเมินการนำเสนอผลงานในระดับดีขึ้นไป
เกณฑ์ให้คะแนน
คะแนน ๑๖ - ๒๐ ระดับคุณภาพ ดีมาก
คะแนน ๑๑ - ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี
คะแนน ๖ - ๑๐ ระดับคุณภาพ พอใช้
คะแนน ๐ - ๕ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง
- ๒.๓ นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในระดับปานกลางขึ้นไป
เกณฑ์การให้คะแนน
คะแนน ๑๓ - ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี
คะแนน ๘ - ๑๒ ระดับคุณภาพ ปานกลาง
คะแนน ๕ - ๗ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

บันทึกผลหลังสอน

.....

.....

(ลงชื่อ)ครูผู้สอน
(.....)
...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....

.....

(ลงชื่อ)ผู้บริหารสถานศึกษา
(.....)
...../...../.....

ใบความรู้

เรื่อง ลักษณะและอาการของโรคมะเร็งท่อน้ำดี

๑. ตัวเหลือง ตาเหลือง (ดีซ่าน): เนื่องจากท่อน้ำดีถูกก้อนมะเร็งอุดตัน จึงทำให้มีอาการดีซ่าน ลักษณะอาการดีซ่านจะเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่ไม่มีอาการปวด อีกทั้งระดับของอาการดีซ่าน จะมีความเกี่ยวข้องกับตำแหน่งที่มีการอุดตัน

๒. ปวดบริเวณท้อง: หลังจากรับประทานอาหารแล้ว จะรู้สึกไม่สบายบริเวณท้องด้านบนเล็กน้อย หรือปวดเสียดใต้ลิ้นปี่ หรือปวดบริเวณหลัง หรือปวดเค้นบริเวณท้องด้านขวาบน ซึ่งเป็นอาการของเส้นประสาทถูกก้อนมะเร็งลุกลาม

๓. ตัวร้อน: ก้อนมะเร็งอุดตันถึงท่อน้ำดี ทำให้ภายในท่อน้ำดีเกิดอาการอักเสบ ทำให้มีอาการตัวร้อน แต่อัตราการเกิดค่อนข้างต่ำ
๔. ค้นบริเวณผิวหนัง: อาการคันที่ผิวหนังจะเกิดขึ้นก่อนหรือหลังการเป็นดีซ่าน เพราะบิลิรูบิน (bilirubin) ที่อยู่ในเลือด มีปริมาณเพิ่มขึ้น จึงกระตุ้นให้ปลายประสาทผิวหนังเกิดอาการนี้ขึ้น
๕. อาการอื่นๆ: จะมีอาการร่วม เช่น ไม่อยากอาหาร เบื่ออาหารมันๆ อ่อนเพลีย น้ำหนักลด คลื่นไส้ อาเจียน อาจมีไข้สูง รือหนาวสั่นร่วมด้วย คลำพบก้อนดานบริเวณท้องส่วนบนใต้ชายโครงขวาหรือลิ้นปี่เนื่องจากตับหรือถุงน้ำดีโต เป็นต้น

ใบงาน

เรื่อง ลักษณะและอาการผู้ป่วยโรคมะเร็งท่อน้ำดี

ชื่อ-สกุล.....โรงเรียน.....เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนหาภาพลักษณะอาการของผู้ป่วยโรคมะเร็งท่อน้ำดีมาติดลงบนใบงาน แล้วอธิบายอาการ (๑๐ คะแนน)

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยที่ ๒ ท่างมะเร็งท่อน้ำดีซิวิมิสุข

จำนวน ๔ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ การวินิจฉัยและการรักษาโรคมะเร็งท่อน้ำดี

ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ.พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ผลการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

สาระสำคัญ

การตรวจวินิจฉัยมะเร็งท่อน้ำดีในระยะแรก คัดกรองได้จากประชากรกลุ่มเสี่ยงที่มีประวัติกินปลาดิบและมีญาติสายตรงที่ป่วย นำไปตรวจเลือดและอัลตราซาวด์ ส่วนการรักษามะเร็งท่อน้ำดีในระยะแรกเริ่มมักได้ผลดี โดยการผ่าตัดเป็นวิธีที่ได้ผลดีและมีโอกาสหายได้ การรักษาจะต่อยด้วยเคมีบำบัด ส่วนผู้ที่ไม่สามารถผ่าตัดได้อาจระบายน้ำดีโดยการใส่ท่อผ่านผิวหนัง

สาระการเรียนรู้

การวินิจฉัยและการรักษาโรคมะเร็งท่อน้ำดี

จุดประสงค์

นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ลักษณะอาการและวิธีการการตรวจวินิจฉัยโรคเบื้องต้น

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. นักเรียนดูวีดิทัศน์เรื่อง “พยาธิใบไม้ตับ และมะเร็งท่อน้ำดี” และร่วมกันสนทนาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ชม

๒. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๔-๕ คน ศึกษาใบความรู้เรื่องการวินิจฉัยและการรักษาโรคมะเร็งท่อน้ำดีและเขียนสรุปเป็นแผนภาพความคิด

๓. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอแผนภาพความคิดหน้าชั้นเรียน

๔. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุป

๕. ให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง การวินิจฉัยและการรักษาโรคมะเร็งท่อน้ำดี

เครื่องมือ / สื่อ / แหล่งเรียนรู้

๑. วีดิทัศน์ เรื่อง “พยาธิใบไม้ตับ และมะเร็งท่อน้ำดี”

๒. ใบความรู้ เรื่อง การวินิจฉัยและการรักษาโรคมะเร็งท่อน้ำดี

๓. ใบงาน เรื่อง การวินิจฉัยและการรักษาโรคมะเร็งท่อน้ำดี

๔. แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

๕. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

การวัด / การประเมินผล**๑. วิธีการวัดและประเมินผล**

- ๑.๑ การตรวจใบงาน
- ๑.๒ การประเมินการนำเสนอผลงาน
- ๑.๓ การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

๒. เกณฑ์การประเมิน

- ๒.๑ นักเรียนได้คะแนนจากการทำใบงานร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป ผ่านการประเมิน
- ๒.๒ นักเรียนได้คะแนนการประเมินการนำเสนอผลงานในระดับดีขึ้นไป
เกณฑ์ให้คะแนน
คะแนน ๑๖ - ๒๐ ระดับคุณภาพ ดีมาก
คะแนน ๑๑ - ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี
คะแนน ๖ - ๑๐ ระดับคุณภาพ พอใช้
คะแนน ๐ - ๕ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง
- ๒.๓ นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในระดับปานกลางขึ้นไป
เกณฑ์การให้คะแนน
คะแนน ๑๓ - ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี
คะแนน ๘ - ๑๒ ระดับคุณภาพ ปานกลาง
คะแนน ๕ - ๗ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

บันทึกผลหลังสอน

.....

.....

.....

(ลงชื่อ)ครูผู้สอน
(.....)
...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....

.....

(ลงชื่อ)ผู้บริหารสถานศึกษา
(.....)
...../...../.....

ใบความรู้

เรื่อง การวินิจฉัยและการรักษาโรคมะเร็งท่อน้ำดี

อาการของผู้ป่วยมะเร็งท่อน้ำดี

ผู้ป่วยมะเร็งท่อน้ำดีพบบ่อยในคนอายุ ๔๕ - ๕๕ ปี เป็นชายมากกว่าหญิงประมาณ ๓ เท่า อาการจะแบ่งเป็น ๒ กลุ่มอาการคือ

๑. อาการตาเหลือง ตัวเหลือง พบได้ร้อยละ ๖๐ ปัสสาวะสีเข้ม อุจจาระสีซีด ค้นตามผิวหนัง
๒. กลุ่มอาการตับโต เนื่องจากมีมะเร็งอยู่ในเนื้อตับ มีอาการแน่นชายโครงขวา เบื่ออาหาร น้ำหนักลด

การวินิจฉัยมะเร็งท่อน้ำดี

การคัดกรองมะเร็งระยะแรก สามารถทำได้โดยการตรวจประชากรที่มีความเสี่ยงของพยาธิใบไม้ตับ คือ มีประวัติกินปลาดิบ ทำการตรวจหาพยาธิในประชากรกลุ่มนี้ ร่วมกับการตรวจเลือดหาสารบ่งชี้ถึงการอักเสบของท่อน้ำดี จะสามารถคัดกรองผู้ที่มีความเสี่ยงสูงได้โดยพบพยาธิในร่างกายมากโดยประมาณการจากจำนวนไข่พยาธิที่พบในอุจจาระ และตรวจเลือดหาค่าบ่งชี้การอักเสบของท่อน้ำดี ประชาชนกลุ่มนี้ควรได้ตรวจคัดกรองขั้นต้นต่อมาด้วยการทำ อัลตราซาวด์

การวินิจฉัยมะเร็งท่อน้ำดีในระยะมีอาการ

๑. ในกรณีที่ผู้ป่วยมีอาการตาเหลือง ตัวเหลือง จะต้องวินิจฉัยแยกโรคจากท่อน้ำดีอุดตันจากสาเหตุอื่น ๆ เช่น นิ่วในถุงน้ำดี ท่อน้ำดีอักเสบเรื้อรัง ซึ่งการวินิจฉัยนอกจากการตรวจอัลตราซาวด์ยังต้องตรวจภาพตับและท่อน้ำดีโดยการตรวจคลื่นแม่เหล็ก (MRI และ MRCP) โดยการตรวจวินิจฉัยสุดท้ายด้วยการส่องกล้องลงไปทางปากสู่กระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น เพื่อสอดสายพลาสติกเล็ก ๆ เข้าท่อน้ำดีฉีดสีและตัดชิ้นเนื้อที่ก้อนมะเร็งเพื่อพิสูจน์ยืนยันการวินิจฉัย

๒. ผู้ป่วยที่มีอาการตับโต และตรวจพบก้อนในตับจากอัลตราซาวด์ อาจต้องแยกโรคจากมะเร็งตับที่เกิดในผู้ป่วยตับแข็งและตับอักเสบเรื้อรังจากเชื้อไวรัสบีและซี หรือโรคตับจากแอลกอฮอล์ การตรวจสอบมะเร็งในเลือดและการตรวจคอมพิวเตอร์รังสี (ซีทีสแกน) จะช่วยให้การวินิจฉัยแยกโรคได้เป็นส่วนใหญ่ ผู้ป่วยส่วนน้อยที่ยังแยกโรคไม่ได้ อาจต้องทำการเจาะตับโดยใช้เข็มขนาดเล็กเจาะผ่านผิวหนังโดยไม่ผ่าตัด เพื่อเอาชิ้นเนื้อไปตรวจพิสูจน์ยืนยันการวินิจฉัย

การรักษา มะเร็งท่อน้ำดี

๑. กรณีเป็นมะเร็งในระยะเริ่มแรก (ตรวจพบก้อนมีขนาดน้อยกว่า ๓ เซนติเมตร) หรือมีท่อน้ำดีโตเฉพาะที่กลีบใดกลีบหนึ่งของตับ การผ่าตัดเอามะเร็งเฉพาะที่กลีบตับนั้น ๆ ออก จะเป็นการรักษาที่ดีที่สุดที่สามารถคาดหวังให้ผู้ป่วยหายได้ บางรายหากหลังผ่าตัดพบมะเร็งแพร่กระจายไปต่อมน้ำเหลือง อาจต้องรักษาเพิ่มเติมโดยให้ยาเคมีบำบัด

หากผู้ป่วยที่ไม่สามารถรับการรักษาโดยการผ่าตัดได้ อาจพิจารณาการรักษาอาการเหลืองและอาการคันโดยการระบายน้ำดีด้วยการใส่ท่อผ่านผิวหนังหรือผ่านทางท่อส่งกล้อง หากไม่ทำการระบายน้ำดี ปล่อยให้ผู้ป่วยเหลืองขึ้นตามลำดับ จะนำไปสู่ภาวะตับและไตวายได้ รวมถึงการติดเชื้อในทางเดินน้ำดี ซึ่งเป็นสาเหตุให้ผู้ป่วยเสียชีวิตได้

๒. ส่วนมะเร็งท่อน้ำดีที่มีก้อนมะเร็งในเนื้อตับ การรักษาที่ดีที่สุดคือการผ่าตัดเอากลีบตับหรือซีกตับนั้นออก ร่วมกับการเลาะต่อมน้ำเหลืองบริเวณใกล้เคียงออก

๓. ผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้าย จะมีอาการตับโต ตัวเหลือง ตัวเหลือง คันตามตัว ท้องโต ชาบวม ปวดท้อง ปวดหลัง แพทย์สามารถให้การรักษาแบบประคับประคอง บรรเทาด้วยการให้ยาเพื่อผู้ป่วยทุกข์ทรมานน้อยลง และมีการรักษาด้วยจิตใจ จนกว่าจะถึงวาระสุดท้ายของชีวิต

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยที่ ๒ ท่างมะเร็งท่อน้ำดีซิวิมิสุข

จำนวน ๔ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ การปฏิบัติตนและวิธีป้องกันการเกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี

ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ.พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรคและการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ผลการเรียนรู้

๑. มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๒. มีพฤติกรรมบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ

สาระสำคัญ

พฤติกรรมบริโภคที่ถูกสุขลักษณะจะช่วยป้องกันการเกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี ควรปฏิบัติตนเพื่อหลีกเลี่ยงการเป็นโรค ได้แก่ การรับประทานอาหารที่สะอาดและปรุงสุกทุกครั้ง ไม่รับประทานอาหารสุกๆ ดิบๆ เช่น ปลาดิบ ก๋วยเตี๋ยว ปลา หลีกเลี่ยงอาหารที่ผ่านกรรมวิธีการหมัก เพราะมีสารไนโตรซามีน ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็ง ทำให้เป็นโรคมะเร็งตับได้ ระมัดระวังการรับประทานอาหารที่ตากแห้ง รวมทั้งอาหารที่เตรียมแล้ว หลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารซ้ำๆ หรืออาหารที่ใส่ยากันบูด และอาหารพวกเนื้อสัตว์ที่ผสมดินประสิว และไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

สาระการเรียนรู้

การปฏิบัติตนและวิธีป้องกันการเกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี

จุดประสงค์

๑. นักเรียนบอกพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นโรคมะเร็งท่อน้ำดีได้
๒. นักเรียนสามารถบอกวิธีป้องกันการเกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดีได้
๓. นักเรียนสามารถปฏิบัติตนเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดีและแนะนำผู้อื่นได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

๑. ครูและนักเรียนสนทนาทบทวนเรื่องการวินิจฉัยและการรักษาโรคมะเร็งท่อน้ำดีที่เรียนในชั่วโมงที่แล้ว
๒. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๔-๕ คน ให้ร่วมกันอภิปรายถึงพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี
๓. ส่งตัวแทนนำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน
๔. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปถึงพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี
๕. ให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง การปฏิบัติตนเพื่อหลีกเลี่ยงการเป็นโรคมะเร็งท่อน้ำดี
๖. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ
๗. ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

เครื่องมือ / สื่อ / แหล่งเรียนรู้

๑. ใบความรู้ เรื่อง การปฏิบัติตนเพื่อหลีกเลี่ยงการเป็นโรคมะเร็งท่อน้ำดี
๒. ใบงาน เรื่อง การปฏิบัติตนเพื่อหลีกเลี่ยงการเป็นโรคมะเร็งท่อน้ำดี

- ๓. แบบประเมินการนำเสนอผลงาน
- ๔. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- ๕. แบบทดสอบหลังเรียน

การวัด / การประเมินผล

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

- ๑.๑ การตรวจใบงาน
- ๑.๒ การประเมินการนำเสนอผลงาน
- ๑.๓ การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
- ๑.๔ การตรวจแบบทดสอบหลังเรียน

๒. เกณฑ์การประเมิน

- ๒.๑ นักเรียนได้คะแนนจากการทำใบงานร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป ผ่านการประเมิน
- ๒.๒ นักเรียนได้คะแนนการประเมินการนำเสนอผลงานในระดับดีขึ้นไป
เกณฑ์ให้คะแนน
คะแนน ๑๖ - ๒๐ ระดับคุณภาพ ดีมาก
คะแนน ๑๑ - ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี
คะแนน ๖ - ๑๐ ระดับคุณภาพ พอใช้
คะแนน ๐ - ๕ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง
- ๒.๓ นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในระดับปานกลางขึ้นไป
เกณฑ์การให้คะแนน
คะแนน ๑๓ - ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี
คะแนน ๘ - ๑๒ ระดับคุณภาพ ปานกลาง
คะแนน ๕ - ๗ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง
- ๒.๔ นักเรียนได้คะแนนการทดสอบหลังเรียน ร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป

การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

บันทึกผลหลังสอน

.....

.....

.....

(ลงชื่อ)ครูผู้สอน
(.....)
...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....
.....

(ลงชื่อ)ผู้บริหารสถานศึกษา
(.....)
...../...../.....

ใบความรู้

เรื่อง การปฏิบัติตนเพื่อหลีกเลี่ยงการเป็นโรคมะเร็งท่อน้ำดี

วิธีการปฏิบัติตนเพื่อหลีกเลี่ยงการเป็นโรคมะเร็งท่อน้ำดี ได้แก่

๑. รับประทานอาหารที่สะอาด และปรุงสุกจากเตาใหม่ๆ และตระหนักเสมอว่ารับประทานปลาครั้งใด ต้องปรุงให้สุกทุกครั้ง ไม่รับประทานอาหารสุกๆ ดิบๆ เช่น ปลาดิบ ก้อยปลา
๒. หลีกเลี่ยงอาหารที่ผ่านกรรมวิธีการหมัก เช่น ปลาร้า ปลาเจ่า แหนม ปลาส้ม หมูส้ม ฯลฯ เพราะมีสารไนโตรซามีน ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็ง ทำให้เป็นโรคมะเร็งตับได้
๓. ระมัดระวังรับประทานอาหารที่ตากแห้ง เช่น พริกป่น ถั่วลิสงป่น รวมทั้งอาหารที่เตรียมแล้ว เก็บค้างคืน เพราะอาจมีเชื้อราปะปนอยู่
๔. หลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารจืดๆ หรืออาหารที่ใส่ยากันบูด และอาหารพวกเนื้อสัตว์ที่ผสมดินประสิว เช่น กุนเชียง ไส้กรอก เนื้อเค็ม ปลาเค็ม ก็เป็นปัจจัยเสริมก่อโรคด้วย
๕. ไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เช่น สุรา เบียร์ ไวน์

อาหารที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

เช่น ปลาร้าดิบ ปลาส้ม ปลาจ่อม ก้อยปลาและกินสุกๆ ดิบๆ

แบบทดสอบหลังเรียน

เรื่อง การบริโภคปลอดภัย ห่างไกลโรคพยาธิใบไม้ตับ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาพลศึกษา
ใช้เวลา ๒๐ นาที

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. โรคพยาธิใบไม้ตับคืออะไร
 - ก. โรคที่เกิดจากการติดเชื้อหนอนพยาธิ
 - ข. โรคที่เกิดจากการติดเชื้อหนอนพยาธิใบไม้ตับ
 - ค. โรคมะเร็งตับ
 - ง. โรคติดต่อร้ายแรง
๒. พยาธิใบไม้ตับในคนที่สำคัญ มีอยู่ที่ชนิด
 - ก. ๓
 - ข. ๔
 - ค. ๕
 - ง. ๖
๓. โรคพยาธิใบไม้ตับเกิดขึ้นได้อย่างไร
 - ก. เกิดจากการรับประทานปลาดิบทุกชนิด
 - ข. เกิดจากการรับประทานปลาน้ำจืดทุกชนิด
 - ค. เกิดจากการรับประทานปลาน้ำจืดมีเกล็ดที่ทำแบบสุกๆ ดิบๆ
 - ง. เกิดจากการรับประทานปลาน้ำจืดที่มีเกล็ดขาวที่ทำสุกๆ ดิบๆ
๔. ข้อความต่อไปนี้ข้อใดกล่าวถูกต้อง
 - ก. โรคพยาธิใบไม้ตับเกิดได้เฉพาะคนเท่านั้น
 - ข. โรคพยาธิใบไม้ตับเกิดได้เฉพาะสัตว์เท่านั้น
 - ค. โรคพยาธิใบไม้ตับเกิดได้ทั้งคนและสัตว์
 - ง. โรคพยาธิใบไม้ตับเกิดได้กับผู้สูงอายุ
๕. ข้อใดต่อไปนี้กล่าวถูกต้อง
 - ก. โรคพยาธิใบไม้ตับเกิดจากการรับประทานอาหารประเภทปลาน้ำเค็ม
 - ข. โรคพยาธิใบไม้ตับเกิดจากการรับประทานอาหารประเภทปลาน้ำจืดชนิดมีเกล็ด
 - ค. โรคพยาธิใบไม้ตับเกิดจากการรับประทานอาหารประเภทปลาน้ำจืดมีเกล็ดขาว
 - ง. โรคพยาธิใบไม้ตับเกิดจากการรับประทานอาหารประเภทปลาไม่มีเกล็ด
๖. อาหารชนิดใดที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับมากที่สุด
 - ก. ต้มยำปลาช่อน
 - ข. ก้อยปลา
 - ค. ปลาทอดกระเทียม
 - ง. แกงอ่อมปลาดุก

๗. อาการของโรคมะเร็งท่อน้ำดีเป็นอย่างไร
- ก. ตาเหลือง ตัวเหลือง
 - ข. ตาแดง ตัวเหลือง
 - ค. ตาเหลือง ท้องเสีย
 - ง. มีไข้สูง ผอมซีด
๘. โรคมะเร็งท่อน้ำดีตับเป็นอย่างไร
- ก. เป็นโรคมะเร็งที่ช่องท้องของคนทั่วไป
 - ข. เป็นโรคมะเร็งที่เกิดจากเยื่อบุผนังช่องท่อน้ำดีภายในและภายนอกตับที่เปลี่ยนแปลงผิดปกติ
 - ค. เป็นมะเร็งที่เกิดจากเยื่อบุผนังของกระเพาะอาหารที่เปลี่ยนแปลงผิดปกติ
 - ง. เป็นโรคมะเร็งที่เกิดจากเยื่อบุผนังลำไส้เล็ก
๙. ภาคน้ำดีที่เกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดีตับมากที่สุด
- ก. ภาคน้ำดีกลาง
 - ข. ภาคน้ำดี
 - ค. ภาคน้ำดีเหนือ
 - ง. ภาคน้ำดีวันออกเฉียงเหนือ
๑๐. ตัวอ่อนของพยาธิใบไม้ตับ ในระยะติดต่อที่มีชีวิตอยู่จะอาศัยอยู่ในท่อน้ำดีของคนได้นานเท่าใด
- ก. ๕ - ๑๐ ปี
 - ข. ๑๐ - ๒๐ ปี
 - ค. ๑๕ - ๒๕ ปี
 - ง. ๓๐ - ๔๐ ปี

เฉลย

ข้อ ๑ ข ข้อ ๒ ก ข้อ ๓ ง ข้อ ๔ ค ข้อ ๕ ค ข้อ ๖ ข ข้อ ๗ ก ข้อ ๘ ข ข้อ ๙ ง ข้อ ๑๐ ข

คำอธิบายรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
รายวิชา โรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
เวลา ๑๐ ชั่วโมง

ศึกษาความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี อันตรายที่เกิดจากการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี สภาพปัญหาของสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี การป้องกันและแก้ไขปัญหาของการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสุขภาพของตนเองและส่วนรวม

วิเคราะห์ปัญหา แก้ปัญหาและปฏิบัติตนในการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีที่ถูกต้อง ซึ่งมีผลต่อสุขภาพของตนเองและส่วนรวม การดูแลสุขภาพของตนเองและส่วนรวม

ตระหนักถึงอันตรายและผลกระทบที่เกิดจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี มีความรับผิดชอบในการดูแลสุขภาพของตนเองและส่วนรวม

ผลการเรียนรู้

๑. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๒. อธิบายถึงสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๓. อธิบายถึงความเสี่ยงต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๔. มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๕. มีพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ
๖. มีความตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ
๗. สร้างภูมิคุ้มกันสู่ครอบครัว ชุมชนและสังคม

รวม ๗ ผลการเรียนรู้

โครงสร้างรายวิชา

เรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เวลา ๑๐ ชั่วโมง

หน่วย ที่	ชื่อ หน่วย	ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ	จำนวน ชั่วโมง	น้ำหนัก คะแนน
๑	โรคภัย ใกล้ตัว	๑. มีความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับโรค พยาธิใบไม้ตับ และ มะเร็งท่อน้ำดี	๑. พยาธิใบไม้ตับ เป็นพยาธิที่อาศัยอยู่ในทางเดินน้ำดี ของตับเป็นโรคที่ติดต่อทางอาหารจะพบมากทางภาค ตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ๒. วงจรการเกิดพยาธิใบไม้ตับ มีสาเหตุจากการรับ ประทานอาหารประเภทน้ำจืดเกล็ดขาวปรุงดิบหรือสุกๆ ดิบๆที่มีตัวอ่อนของพยาธิปนเปื้อน เช่น ปลาร้าก้อยปลา ปลาหมกไฟ ฯลฯ พยาธิใบไม้ตับอาศัยอยู่ในทางเดินน้ำ ดีของตับทั้งของคนและสัตว์	๑	๑๐
		๒. อธิบายถึงสภาพ แวดล้อมที่มีผลต่อ การเกิดโรคพยาธิ ใบไม้ตับและมะเร็ง ท่อน้ำดี	๓. สิ่งแวดล้อมมีผลต่อสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจของ เราอย่างมาก ถ้าคนเราอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ก็ จะทำให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีปราศจากโรคภัย ๔. ความสะอาดของสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเรา จะทำให้ เรามีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ดังนั้น เราจึงควร ช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดของสิ่งแวดล้อม	๑	๑๐
		๓. อธิบายถึงความ เสี่ยงต่อการเกิดโรค พยาธิใบไม้ตับและ มะเร็งท่อน้ำดี	๕. การเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีมีสาเหตุ มาจากการรับประทานอาหารประเภทปลาน้ำจืดเกล็ด ขาวปรุงดิบหรือสุกๆดิบๆ ที่มีตัวอ่อนของพยาธิปนเปื้อน เช่น ปลาร้า ก้อยปลา ปลาหมกไฟ ฯลฯ	๑	๑๐
		๔. มีความรู้เกี่ยวกับ การป้องกันโรคพยาธิ ใบไม้ตับ และมะเร็ง ท่อน้ำดี	๖. การมีสุขภาพที่ดี ขึ้นอยู่กับการมีพฤติกรรมทางด้าน สุขภาพและสิ่งแวดล้อม การมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูก สุขลักษณะทำให้ร่างกายแข็งแรง ช่วยป้องกันโรคที่อยู่ รอบตัวเรา	๒	๒๐

โครงสร้างรายวิชา (ต่อ)

เรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เวลา ๑๐ ชั่วโมง

หน่วย ที่	ชื่อหน่วย	ผลการเรียนรู้	สาระสำคัญ	จำนวน ชั่วโมง	น้ำหนัก คะแนน
๒	บริโภค ปลอดภัย สดใสร่า รื่น	๑. มีพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ	๑. การรับประทานอาหารที่สะอาดและ ปรุงสุก การถ่ายอุจจาระลงในส้วมที่ถูกสุขลักษณะจะช่วยป้องกันการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	๑	๑๐
		๒. มีความตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ	๒. การปฏิบัติตามสุขบัญญัติแห่งชาติ คือการเลือกรับประทานอาหารที่ดีมีประโยชน์ตามหลักสุขบัญญัติ ซึ่งจะทำให้เรามีร่างกายเจริญเติบโต แข็งแรงและไม่มีโรคภัยเบียดเบียน	๑	๑๐
		๓. สร้างภูมิคุ้มกันสู่ครอบครัว ชุมชน และสังคม	๓. ตระหนักถึงอันตรายและผลกระทบที่เกิดจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี และการรักษาความสะอาดของสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเรา จะทำให้เรามีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันต่อครอบครัว ชุมชนและสังคม	๑	๑๐
รวมตลอดปี / ภาคเรียน				๑๐	๑๐๐

โครงสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

เรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เวลา ๑๐ ชั่วโมง

หน่วยที่	ชื่อหน่วย	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ / เรื่อง	จำนวน ชั่วโมง
๑	โรคภัยใกล้ตัว	๑. การเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	๑
		๒. วงจรโรคพยาธิใบไม้ตับ	๑
		๓. สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	๒
		๔. ความเสี่ยงต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	๑
		๕. การป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	๒
๒	บริโภคปลอดภัยสดใส่ ราเร็ง	๑. พฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ	๑
		๒. การปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ	๑
		๓. การสร้างภูมิคุ้มกันสู่ครอบครัว ชุมชนและสังคม	๑
รวมตลอดปี / ภาคเรียน			๑๐

หน่วยการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
หน่วยที่ ๑ โรคภัยใกล้ตัว

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
เวลา ๗ ชั่วโมง

๑. มาตรฐานการเรียนรู้ / ผลการเรียนรู้

๑.๑ มาตรฐานการเรียนรู้ : มฐ. พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรคและการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

๑.๒ ผลการเรียนรู้

- ๑) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ๒) อธิบายถึงสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ๓) อธิบายถึงอันตรายที่เกิดจากการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ๔) มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

๒. สาระสำคัญ

๒.๑ พยาธิใบไม้ตับ เป็นพยาธิที่อาศัยอยู่ในทางเดินน้ำดีของคน เป็นโรคที่ติดต่อทางอาหาร จะพบมากทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือของประเทศไทย

๒.๒ สาเหตุและวงจรการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี มีสาเหตุจากการรับประทานอาหารประเภทปลาน้ำจืดเกล็ดขาว ปรงดิบหรือสุก ๆ ดิบ ๆ ที่มีตัวอ่อนของพยาธิปนเปื้อน เช่น ปลาร้า ก้อยปลา ปลาหมกไฟ ฯลฯ พยาธิใบไม้ตับอาศัยอยู่ในทางเดินน้ำดีในตับของคน

๒.๓ สิ่งแวดล้อมมีผลกระทบต่อสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตจิตใจของคนเราเป็นอย่างมาก ถ้าคนเรารับประทานอาหารที่สะอาดและปรุงสุก อาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี จะทำให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ปราศจากโรคภัย

๒.๔ ความสะอาดของสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวเรา จะทำให้เรามีสุขภาพกายและจิตใจที่ดีและปลอดภัย ดังนั้น เราจึงควรช่วยกันดูแลรักษาความสะอาดของสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ

๒.๕ การกินอาหารที่สะอาดและปรุงสุก ถ้ายอดจากระงในสิ่งแวดล้อมสุลักษณะ จะช่วยลดและป้องกันการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

๓. สาระการเรียนรู้

- ๓.๑ การเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ๓.๒ วงจรพยาธิใบไม้ตับ
- ๓.๓ สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ๓.๔ ความเสี่ยงต่อการเกิด โรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ๓.๕ การป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

๔. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ๔.๑ ความสามารถในการสื่อสาร
- ๔.๒ ความสามารถในการคิด
- ๔.๓ ทักษะความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
- ๔.๔ ความสามารถในการแก้ปัญหา

๔.๕ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๕. ทักษะกระบวนการ / กระบวนการคิด

๕.๑ การวิเคราะห์

๕.๒ การสังเกต

๕.๓ กระบวนการทำงานกลุ่ม

๕.๔ การสรุปความเห็น

๕.๕ การนำความรู้ไปใช้

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๖.๑ มีวินัย

๖.๒ ใฝ่เรียนรู้

๖.๓ มุ่งมั่นในการทำงาน

๖.๔ มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน / ภาระงาน

๗.๑ แผนผังความคิด

๗.๒ วจรพยาธิใบไม้ตับ

๗.๓ วาดภาพเกี่ยวกับความเสี่ยงที่ทำให้เกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

๗.๔ เขียนคำขวัญ

๗.๕ แต่งคำประพันธ์ (กาพย์ยานี ๑๑)

๗.๖ ใบความรู้ / ใบงาน

๗.๗ แบบทดสอบ

๘. การวัดและการประเมินผล

สิ่งที่วัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (K) - นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ป้องกันตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม จากการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	- ตรวจผลงาน - ตรวจใบงาน - ต ร ว จ แ บ บ ทดสอบ	- ใบงาน - แบบทดสอบ	นักเรียนได้คะแนนจากการทำใบงานและแบบทดสอบ ร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปผ่านการประเมิน
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ - นักเรียนมีทักษะในการคิดสังเคราะห์แบบเชื่อมโยง	- ก า ร สั ง เ ก ต พุทธิกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม	- แบบสังเกต พุทธิกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม - แบบประเมินการคิดวิเคราะห์	นักเรียนได้คะแนนจากการสังเกต พุทธิกรรมด้านทักษะ/กระบวนการ ร้อยละ ๘๐-๑๐๐ ระดับดีเยี่ยม ร้อยละ ๖๐-๗๙ ระดับดีมาก ร้อยละ ๕๐-๕๙ ระดับพอใช้ ร้อยละ ๐-๔๙ ระดับปรับปรุง

๘. การวัดและการประเมินผล (ต่อ)

สิ่งที่วัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านเจตคติ (A) - มีวินัย - ใฝ่เรียนรู้ - มุ่งมั่นในการทำงาน - มีจิตสาธารณะ	- การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	- แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	นักเรียนได้คะแนนจากการประเมินด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คะแนน ๙ - ๑๐ ระดับดีเยี่ยม คะแนน ๗ - ๘ ระดับดีมาก คะแนน ๕ - ๖ ระดับผ่าน คะแนน ๐ - ๔ ระดับปรับปรุง

๙. กิจกรรมการเรียนการสอน

หน่วยที่ ๑ โรคภัยใกล้ตัว (๗ ชั่วโมง)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ การเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี (๑ ชั่วโมง)

- นักเรียนร้องเพลง “โรคภัยใกล้ตัว”
- นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ
- สนทนาเกี่ยวกับโรคร้ายแรงที่เกิดในชุมชน
- ยกตัวอย่างโรคร้ายแรงที่ทำให้คนเสียชีวิตในชุมชน
- นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่องการเกิดโรคและอันตรายของโรคพยาธิใบไม้ตับแล้วทำใบงานเป็นกลุ่ม
- ตัวแทนกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน ครูแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง
- นำผลงานที่ดีและถูกต้องติดไว้ที่ป้ายนิเทศ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ วงจรพยาธิใบไม้ตับ (๑ ชั่วโมง)

- นักเรียนร้องเพลง “โรคภัยใกล้ตัว” และทบทวนถึงเรื่องโรคภัยที่เกิดในชุมชนของนักเรียน
- สนทนาเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีจากข้อมูลสถิติที่พบว่าจำนวนผู้ป่วยของคนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือค่อนข้างสูงและให้นักเรียนดูสถิติการเป็นโรคนี้อันตรายของคนในชุมชน
- ถามนักเรียนถึงสาเหตุที่ทำให้คนในชุมชนเป็นโรคนี้อันตรายมากนักเรียนคิดว่าเป็นเพราะเหตุใด
- นักเรียนศึกษาใบความรู้ เอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วช่วยกันวาดภาพวงจรโรคพยาธิใบไม้ตับในกระดานชาร์ตเป็นกลุ่ม
- กลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง
- นำผลงานปรับแก้แล้วติดไว้ที่บอร์ดหลังห้องเรียน
- ให้นักเรียนทำใบงานรายบุคคล

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี (๒ ชั่วโมง)

ชั่วโมงที่ ๑

- ทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับ โรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ครูและนักเรียนร้องเพลง “โรคพยาธิใบไม้ตับ”

- นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวนักเรียนและชุมชนของนักเรียนตลอดจนวิถีปฏิบัติตนของคนในชุมชนของนักเรียนมีผลหรือเสี่ยงต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีหรือไม่อย่างไร
- นักเรียนศึกษาบทความ เรื่อง **ทำไมพยาธิใบไม้ตับรุกรานชาวอีสานไปเกือบครึ่งภาค** แล้วร่วมกัน อภิปรายบันทึกผลการอภิปรายเป็นกลุ่ม
- ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป

ชั่วโมงที่ ๒

- ทบทวนเรื่องที่นักเรียนได้ร่วมกันในชั่วโมงที่แล้ว
- ถามนักเรียนว่าเราจะมามีวิธีจัดการกับสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีอย่างไร นักเรียนมีส่วนช่วยได้หรือไม่
- นักเรียนช่วยกันเขียนคำขวัญ จำนวน ๑๐ - ๑๕ พยางค์ ในหัวข้อ “ชุมชนปลอดภัยห่างไกลโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี” เป็นกลุ่ม
- นักเรียนนำเสนอคำขวัญเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี และร่วมกันคัดเลือกคำขวัญที่ดี และร่วมกันปรับปรุงคำขวัญที่ยังไม่สมบูรณ์ให้สมบูรณ์
- นักเรียนร่วมกันเขียนคำขวัญในกระดาษชาร์ต ตกแต่งให้สวยงาม
- นักเรียนนำคำขวัญไปติดในชุมชนของนักเรียน สถานีอนามัย และ/หรือ ป้ายนิเทศในบริเวณโรงเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ ความเสี่ยงต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี (๑ ชั่วโมง)

- ทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับอันตรายที่เกิดจากการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีและให้นักเรียนร่วมกันอ่านคำขวัญซึ่งเป็นผลงานจากชั่วโมงที่แล้วในหัวข้อ “ชุมชนปลอดภัยห่างไกลโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี”
- นำคำขวัญของแต่ละกลุ่มติดไว้บนกระดานแล้วพิจารณาร่วมกันว่า คำขวัญต่างๆ นั้น บอกถึงอะไรบ้าง อะไรที่เป็นพฤติกรรมที่นักเรียนควรปฏิบัติ อะไรที่ควรหลีกเลี่ยง
- นักเรียนแต่ละคนศึกษา เรื่อง **บัญญัติ ๔ ประการของการป้องกันตัวเองจากโรคพยาธิใบไม้ตับ** แล้วแต่ละคนเขียนคำปฏิญาณของตนเองว่านักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร
- สุ่มตัวอย่างนักเรียน ๒ - ๓ คนออกมาอ่านคำปฏิญาณตนของนักเรียนให้เพื่อนฟัง
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและร่วมกันร้องสรภัญญะป้องกันโรค

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ การป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี (๒ ชั่วโมง)

ชั่วโมงที่ ๑

- สนทนา เรื่องการรับประทานอาหารเข้าของนักเรียนว่านักเรียนทางอาหารประเภทสุก หรือสุกๆ ดิบๆ หรือไม่ นักเรียนทราบหรือไม่ว่ามันมีอันตรายอะไรบ้างที่เกิดจากการทานอาหารสุกๆ ดิบๆ
- ครูและนักเรียนถามคำถาม เกมอะไรเอ่ย
- นักเรียนดูวีดิทัศน์เรื่อง โรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- สนทนาถึงเรื่องอันตรายของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี และข้อเท็จจริงที่เกิดในชุมชนของนักเรียน
- นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงวิธีการป้องกันการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี แล้วบันทึกผลการอภิปรายเป็นกลุ่ม

- ตัวแทนนำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม

ชั่วโมงที่ ๒

- สนทนาทบทวนเกี่ยวกับผลการอภิปรายของนักเรียนจากชั่วโมงที่แล้วเรื่องการป้องกันการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- นักเรียนแต่งกลอนแปดวิธีการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีเป็นกลุ่มๆ ละ ๒ บท
- นำบทกลอนที่แต่ละกลุ่มแต่งขึ้นมาอ่านหน้าชั้นเรียนและให้นักเรียนร่วมกันคัดเลือกผลงานที่ชนะเลิศสำหรับผลงานที่ยังไม่สมบูรณ์ครูให้คำแนะนำแล้วให้นักเรียนนำไปแก้ไข
- นำบทกลอนทุกผลงานไปจัดป้ายนิเทศและประชาสัมพันธ์ทางเสียงตามสายในโรงเรียนและชุมชน

๑๐. สื่อและแหล่งเรียนรู้

- ๑๐.๑ ใบความรู้
- ๑๐.๒ วัสดุ อุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้
- ๑๐.๓ ภาพพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ๑๐.๔ ภาพการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ๑๐.๕ ใบงาน
- ๑๐.๖ อินเทอร์เน็ต
- ๑๐.๗ วีดิทัศน์ เรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ๑๐.๘ เพลงโรคภัยใกล้ตัว

หน่วยการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา
หน่วยที่ ๒ บริโภคปลอดภัยสดใสสำเร็จ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
เวลา ๓ ชั่วโมง

๑. มาตรฐานการเรียนรู้ / ผลการเรียนรู้

๑.๑ มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

๑.๒ ผลการเรียนรู้

- มีพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ
- มีความตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ
- สร้างภูมิคุ้มกันสู่ครอบครัว ชุมชนและสังคม

๒. สาระสำคัญ

๒.๑ การมีสุขภาพที่ดี ขึ้นอยู่กับการมีพฤติกรรมทางด้านสุขภาพ และการอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี การมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกสุขลักษณะ ทำให้ร่างกายแข็งแรง ช่วยป้องกันโรคที่อยู่รอบตัวเรา

๒.๒ การปฏิบัติตามสุขบัญญัติแห่งชาติ เป็นพฤติกรรมที่พึงปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ จนเป็นสุขนิสัย เพื่อให้มีสุขภาพทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม ซึ่งจะทำให้เรามีร่างกายเจริญเติบโต แข็งแรงและไม่มีโรคภัยเบียดเบียน

๒.๓ ตระหนักถึงอันตรายและผลกระทบที่เกิดจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี และการรักษาความสะอาดของสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวเรา จะทำให้เรามีสุขภาพกายและใจที่ดี เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันต่อครอบครัว ชุมชนและสังคม

๓. สาระการเรียนรู้

- พฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ
- การปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติ
- การสร้างภูมิคุ้มกันสู่ครอบครัว ชุมชนและสังคม

๔. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด
- ทักษะความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
- ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

๕. ทักษะกระบวนการ / กระบวนการคิด

- การวิเคราะห์
- การสังเกต
- กระบวนการทำงานกลุ่ม
- การสรุปความเห็น
- การนำความรู้ไปใช้

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ๖.๑ มีวินัย
- ๖.๒ ใฝ่เรียนรู้
- ๖.๓ มุ่งมั่นในการทำงาน
- ๖.๔ มีจิตสาธารณะ

๗. ชิ้นงาน / ภาระงาน

- ๗.๑ แผนผังความคิด
- ๗.๒ แผนภูมิรณรงค์การป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ๗.๓ แต่งคำประพันธ์ (กาพย์ยานี ๑๑)
- ๗.๔ เขียนคำขวัญ
- ๗.๕ ใบงาน

๘. การวัดและประเมินผล

สิ่งที่วัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ (K) - นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและน้ำดีในการป้องกันตนเอง ครอบครัว และชุมชนจากการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	- ตรวจสอบผลงาน - ตรวจสอบใบงาน - ตรวจสอบแบบทดสอบ	- ใบงาน - แบบทดสอบ	นักเรียนได้คะแนนจากการทำใบงานและแบบทดสอบร้อยละ ๖๐ ขึ้นไปผ่านการประเมิน
ด้านทักษะ/กระบวนการ (P) - นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ - นักเรียนมีทักษะในการคิดสังเคราะห์แบบเชื่อมโยง - การแผนผังความคิด - แผนภูมิรณรงค์การป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี	- การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล - การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	- แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล - แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม - แบบประเมินการคิดวิเคราะห์	นักเรียนได้คะแนนจากการสังเกตพฤติกรรมด้านทักษะกระบวนการ ร้อยละ ๘๐-๑๐๐ ระดับดีเยี่ยม ร้อยละ ๖๐-๗๙ ระดับดีมาก ร้อยละ ๕๐-๕๙ ระดับพอใช้ ร้อยละ ๐-๔๙ ระดับปรับปรุง
ด้านเจตคติ (A) - มีวินัย - ใฝ่เรียนรู้ - มุ่งมั่นในการทำงาน - มีจิตสาธารณะ	- การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	- แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	นักเรียนได้คะแนนจากการประเมินด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คะแนน ๙ - ๑๐ ระดับดีเยี่ยม คะแนน ๗ - ๘ ระดับดีมาก คะแนน ๕ - ๖ ระดับผ่าน คะแนน ๐ - ๔ ระดับปรับปรุง

๙. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

หน่วยที่ ๒ บริโภคปลอดภัยสดใสร่าเริง (๓ ชั่วโมง)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ พฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ (๑ ชั่วโมง)

- ร้องเพลง “สรภัญญะป้องกันโรค”
- สนทนาเกี่ยวกับการรับประทานอาหารที่สุก ๆ ดิบ ๆ และอาหารที่ถูกสุขลักษณะและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมสุขภาพพร้อมยกตัวอย่าง และคุณภาพประกอบ
- แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม เขียนคำขวัญเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ
- ส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน ครูช่วยเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข
- นำผลงานไปติดที่ป้ายนิเทศในห้องเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ การปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ (๑ ชั่วโมง)

- ร้องเพลง “อยากเลิกกินดิบ”
- สนทนาเกี่ยวกับบุคคลที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีพร้อมเลือกรูปภาพบุคคลที่มีสุขภาพและสุขภาพจิตที่ดี
- สนทนาเกี่ยวกับสุขบัญญัติแห่งชาติ ๑๐ ประการ
- กลุ่มศึกษาใบความรู้เรื่องสุขบัญญัติแห่งชาติ ๑๐ ประการ และบัญญัติ ๔ ประการของการป้องกันตัวเองจากโรคพยาธิใบไม้ตับ ให้อุเคราะห์และระบุว่าสุขบัญญัติแห่งชาติข้อใดที่มีผลความสัมพันธ์ทำให้เกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีโดยตรงพร้อมอธิบายเหตุผล
- ตัวแทนนักเรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียน
- ร่วมกันสรุปและให้นักเรียนเขียนข้อปฏิบัติของตนในสมุด

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ การสร้างภูมิคุ้มกันสู่ครอบครัว ชุมชนและสังคม (๑ ชั่วโมง)

- ให้นักเรียนดูเกี่ยวกับครอบครัว ชุมชนและสังคม ที่เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม กับภาพที่ครอบครัว ชุมชนและสังคม ที่ไม่มีระเบียบ สกปรก
- นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปภาพที่นำมาให้ดูทั้งสองภาพ
- ร่วมกันร้องเพลง “เสน่ห์สาวละว้า”
- แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ให้เสนอแนวทางเกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกันสู่ครอบครัว ชุมชนและสังคม โดยเขียนในลักษณะของคำคล้องจองหรือคำขวัญในใบงาน เช่น “ความสกปรกทำให้เกิดโรคร้าย ความมั่งคั่งทำให้เกิดสกปรก”
- แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันแนะนำ แก้ไข
- นำผลงานไปติดบอร์ดหลังชั้นเรียน และ/หรือเดินรณรงค์ร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
- นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

๑๐. สื่อและแหล่งเรียนรู้

- ๑๐.๑ ใบความรู้
- ๑๐.๒ วัสดุ อุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้
- ๑๐.๓ ภาพครอบครัว ชุมชน สิ่งแวดล้อม
- ๑๐.๔ ตัวอย่างคำขวัญ
- ๑๐.๕ ใบงาน
- ๑๐.๖ เพลง

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

หน่วยที่ ๑ โรคภัยใกล้ตัว

จำนวน ๗ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ การเกิดโรคและอันตรายของโรคพยาธิใบไม้ตับ

ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรคและการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ผลการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

สาระสำคัญ

พยาธิใบไม้ตับ เป็นพยาธิที่อาศัยอยู่ในทางเดินน้ำดีของตับ เป็นโรคที่ติดต่อทางอาหาร จะพบมากทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือของประเทศไทย

สาระการเรียนรู้

การเกิดโรคและอันตรายของโรคพยาธิใบไม้ตับ

จุดประสงค์

- นักเรียนสามารถอธิบายเรื่องการเกิดโรคและอันตรายของโรคพยาธิใบไม้ตับได้
- นักเรียนสามารถยกตัวอย่างโรคร้ายแรงที่เกิดขึ้นในชุมชนได้
- นักเรียนตระหนักถึงอันตรายของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

กิจกรรมการเรียนรู้

- ให้นักเรียนร้องเพลง “โรคภัยใกล้ตัว”
- นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ
- ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจที่จะ พัฒนาการเรียนให้ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้
- ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับโรคร้ายแรงที่เกิดในชุมชน
- ให้นักเรียนยกตัวอย่างโรคร้ายแรงที่ทำให้คนเสียชีวิตในชุมชน
- แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๔ - ๕ คน ศึกษาใบความรู้เรื่องการเกิดโรคและอันตรายของโรคพยาธิใบไม้ตับ เสร็จแล้วให้ทำงานเป็นกลุ่ม
- แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน ครูแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง
- นำผลงานที่ดีและถูกต้องติดไว้ที่บอร์ดหลังห้องเรียนเพื่อให้เพื่อนได้ศึกษาและเก็บไว้เพื่อนำไปจัดนิทรรศการต่อไป
- นักเรียนร้องเพลงโรคภัยใกล้ตัวพร้อมกันอีกครั้ง เพื่อเป็นการสรุปบทเรียนโดยให้ทำท่าทางประกอบ

เครื่องมือ / สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

๑. เพลง “โรคภัยใกล้ตัว”
๒. แบบทดสอบก่อนเรียน
๓. ใบความรู้ เรื่อง การเกิดโรคและอันตรายของโรคพยาธิใบไม้ตับ
๔. ใบงาน เรื่อง การเกิดโรคและอันตรายของโรคพยาธิใบไม้ตับ
๕. เว็บไซต์ www.livercare.kku.ac.th

การวัดผล / การประเมินผล**๑. วิธีการวัดและประเมินผล**

- ๑.๑ การตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน
- ๑.๒ การตรวจใบงาน
- ๑.๓ การประเมินการนำเสนอผลงาน
- ๑.๔ การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

๒. เกณฑ์การประเมิน

- ๒.๑ นักเรียนได้คะแนนจากการทำใบงานร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป ผ่านการประเมิน
- ๒.๒ นักเรียนได้คะแนนการประเมินการนำเสนอผลงานในระดับดีขึ้นไป
เกณฑ์ให้คะแนน

คะแนน	๑๖ – ๒๐	ระดับคุณภาพ	ดีมาก
คะแนน	๑๑ – ๑๕	ระดับคุณภาพ	ดี
คะแนน	๖ – ๑๐	ระดับคุณภาพ	พอใช้
คะแนน	๐ – ๕	ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง
- ๒.๓ นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในระดับดีขึ้นไป
เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน	๑๓-๑๕	ระดับคุณภาพ	ดี
คะแนน	๘-๑๒	ระดับคุณภาพ	ปานกลาง
คะแนน	๕-๗	ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง

การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะ

นักเรียนไปศึกษาเรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จากแหล่งเรียนรู้ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบล อินเทอร์เน็ต ห้องสมุดโรงเรียน เป็นต้น

บันทึกผลหลังสอน

.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ครูผู้สอน
(.....)
...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ผู้บริหารสถานศึกษา
(.....)
...../...../.....

แบบทดสอบก่อนเรียน

หน่วยที่ ๑ โรคภัยใกล้ตัว
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
เวลา ๒๐ นาที

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือก × คำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

๑. พยาธิใบไม้ตับเข้าสู่ร่างกายคนได้อย่างไร
 - ก. รับประทานปลาน้ำจืดมีเกล็ดขาวที่ปรุงไม่สุก
 - ข. พฤติกรรมไม่ใส่รองเท้า
 - ค. รับประทานเนื้อหมูดิบ
 - ง. รับประทานปลาน้ำจืดไม่มีเกล็ดที่ปรุงไม่สุก
๒. วงจรชีวิตของพยาธิใบไม้ตับ เรียงลำดับตามข้อใดถูกต้องที่สุด
 - ก. หอย → ปลา → คน
 - ข. ปลา → หอย → คน
 - ค. หอย → คน → ปลา
 - ง. คน → ปลา → หอย
๓. ข้อใดไม่ใช่ปลาน้ำจืดมีเกล็ดขาว
 - ก. ปลาแก้มขี้
 - ข. ปลาขาว
 - ค. ปลาสรวย
 - ง. ปลาแม่สะแตง
๔. ข้อใดกล่าวผิด
 - ก. พยาธิใบไม้ตับมีอายุอยู่ได้นานนับสิบปี
 - ข. ปลาร้าที่หมักไม่เกิน ๖ เดือนจะปลอดภัยจากพยาธิใบไม้ตับ
 - ค. พยาธิใบไม้ตับจะออกไข่ได้ประมาณ ๕๐๐ - ๑,๐๐๐ ใบต่อวัน
 - ง. พยาธิใบไม้ตับจะอยู่ในสิ่งแวดล้อม ที่มีน้ำนิ่งและไม่ลึกเกินไป
๕. วิธีการตรวจวินิจฉัยตรวจหาพยาธิใบไม้ตับเบื้องต้นทำได้โดยวิธีอะไร
 - ก. ตรวจปัสสาวะ
 - ข. ตรวจอุจจาระ
 - ค. ตรวจเสมหะ
 - ง. ตรวจตับ
๖. ข้อใดไม่ใช่อาการสำคัญของโรคพยาธิใบไม้ตับ
 - ก. ท้องอืด
 - ข. เจ็บชายโครงด้านขวา
 - ค. มีไข้ต่ำๆ รู้สึกอกร้อน
 - ง. เวียนศีรษะ

๗. ข้อใดไม่ใช่สัตว์ที่เป็นรังโรคของพยาธิใบไม้ตับ
- ก. แมว
 - ข. สุนัข
 - ค. หมู
 - ง. งู
๘. พื้นที่ใดที่มีปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับมากที่สุด
- ก. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง
 - ข. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ
 - ค. ภาคเหนือ และภาคกลาง
 - ง. ภาคเหนือ และ ภาคใต้
๙. คนที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับสามารถแพร่กระจายไข่พยาธิใบไม้ตับออกมาจากร่างกายได้นานถึงกี่ปี
- ก. ๕ ปี
 - ข. ๑๐ ปี
 - ค. ๒๐ ปี
 - ง. ๓๐ ปี
๑๐. ช่วงระยะเวลาการติดต่อจากคนเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับผ่านหอยและเข้าปลาและแพร่โรคโดยติดต่อเข้าสู่คนอื่นครั้ง
ใช้เวลาประมาณเท่าใด
- ก. ๗ วัน
 - ข. ๑๕ วัน
 - ค. ๑ เดือน
 - ง. ๓ เดือน

เฉลย

ข้อ ๑ ก ข้อ ๒ ก ข้อ ๓ ค ข้อ ๔ ข ข้อ ๕ ข ข้อ ๖ ง ข้อ ๗ ง ข้อ ๘ ข ข้อ ๙ ง ข้อ ๑๐ ง

ใบความรู้

เรื่อง การเกิดโรคและอันตรายของโรคพยาธิใบไม้ตับ

พยาธิใบไม้ตับคืออะไร คนเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับได้อย่างไร

พยาธิใบไม้ตับ คือ หนอนพยาธิที่มีรูปร่างคล้ายใบไม้ พยาธิตัวเต็มวัยอาศัยอยู่ในร่างกายคนเรา ตรวจพบอยู่ในทางเดินท่อน้ำดี และท่อน้ำดีส่วนปลายที่อยู่ในตับ พยาธิตัวนี้เข้ามาอยู่ในร่างกายของคน เพราะคนกินอาหารประเภทปลาน้ำจืดเกล็ดขาวที่มีตัวอ่อนพยาธิที่มีชีวิตอยู่เข้าไปโดยบังเอิญ

การเกิดโรคและวิธีการแพร่โรค

คนติดโรคพยาธิใบไม้ตับจากการกินอาหารที่ปรุงจากปลาน้ำจืดเกล็ดขาวที่มีตัวอ่อนพยาธิใบไม้ตับอยู่ในเรือปลาแบบปรุงดิบๆ หรือดิบๆ สุกๆ เมื่อคนกินอาหารที่ปรุงดิบหรือดิบๆ สุกๆ เข้าไปเท่ากับคนนั้นได้กินเอาตัวอ่อนพยาธิใบไม้ตับเข้าไปด้วย เมื่อถึงลำไส้เล็ก ตัวอ่อนพยาธิจะเดินทางต่อไปจนถึงท่อน้ำดีส่วนปลายที่อยู่ในตับแล้วเจริญเป็นพยาธิใบไม้ตับตัวเต็มวัย จากนั้นพยาธิจะวางไข่ ไข่พยาธิใบไม้ตับจะผ่านออกมากับน้ำดีแล้วถูกขับถ่ายออกมาปนกับอุจจาระของคนที่เป็นโรค ไข่พยาธิในอุจจาระที่มีตัวอ่อนอยู่ภายในจะถูกกินโดยหอยน้ำจืด เรียก หอยปีโทเนีย หรือหอยไซ เมื่อหอยกินพยาธิแล้ว ตัวอ่อนพยาธิจะเจริญเติบโตแล้วไข่ออกมาจากตัวหอยว่ายในน้ำบริเวณตื้นๆ (เมื่อพบปลาน้ำจืดเกล็ดขาวตระกูลปลาตะเพียนที่มีอยู่ในประเทศไทยประมาณ ๑๑๐ ชนิด) จะไข่เข้าทางใต้ครีบ แล้วเข้าไปอยู่ในเนื้อปลาและที่เกล็ดปลา รวมระยะเวลาช่วงจากคนเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับผ่านหอยและเข้าปลา แล้วแพร่โรค โดยติดต่อเข้าสู่คนอีกครั้ง ใช้เวลาประมาณ ๓ เดือน คนที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ สามารถแพร่กระจายไข่พยาธิใบไม้ตับออกมาจากร่างกายได้นานถึง ๓๐ ปี อย่างไรก็ตามโรคพยาธิใบไม้ตับนี้ไม่ติดต่อโดยตรงจากคนสู่คน ดังภาพ

อันตรายของโรคพยาธิใบไม้ตับ

เมื่อพยาธิใบไม้ตับอยู่ในร่างกายคนแล้วอันตรายจะเกิดขึ้นมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับจำนวนตัวพยาธิที่สะสม พยาธิดูดเกาะผนังของท่อน้ำดีทำให้เกิดการระคายเคือง สารที่พยาธิใบไม้ตับขับถ่ายทำให้ท่อน้ำดีอักเสบ และเยื่อผนังท่อน้ำดีหนาขึ้น ถ้าพยาธิหรือสารที่พยาธิปล่อยออกมาจากท่อน้ำดีเข้าสู่กระแสเลือด จะทำให้โลหิตเป็นพิษ ซึ่งผู้ป่วยจะมีอาการดีซ่าน มีไข้ ตับโต ระยะเวลาถ้ารักษาดีมีโอกาสหาย แต่ถ้าตับถูกทำลายถาวร ทางเดินน้ำดีอุดตัน อาการดีซ่านเพิ่มมากขึ้น ตับโตมากขึ้น ถุงน้ำดีโป่งพอง มีโอกาสเกิดเป็นมะเร็งท่อน้ำดีและ เสียชีวิตได้

ใบงาน

เรื่อง การเกิดโรคและอันตรายของโรคพยาธิใบไม้ตับ

กลุ่มที่..... ชื่อกลุ่ม..... โรงเรียน ชั้น
ชื่อสมาชิกกลุ่ม

- ๑. ๖.
- ๒. ๗.
- ๓. ๘.
- ๔. ๙.
- ๕. ๑๐.

คำชี้แจง ให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามข้อ ๑ - ๒ (๑๐ คะแนน)

๑. ให้นักเรียนอธิบายถึงการติดโรคและวิธีการแพร่โรคพยาธิใบไม้ตับ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ให้นักเรียนอธิบายถึงอันตรายของโรคพยาธิใบไม้ตับ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
หน่วยที่ ๑ โรคภัยใกล้ตัว
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ วงจรโรคพยาธิใบไม้ตับ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
จำนวน ๗ ชั่วโมง
ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรคและการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ผลการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

สาระสำคัญ

วงจรการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับมีสาเหตุจากการรับประทานอาหารประเภทน้ำจืดเกล็ดขาวปรงดิบหรือสุกๆ ดิบๆ ที่มีตัวอ่อนของพยาธิปนเปื้อน เช่น ปลาจี่ ก้อยปลา ปลาหมกไฟ ฯลฯ พยาธิใบไม้ตับอาศัยอยู่ในทางเดินน้ำดีของตับทั้งของคนและสัตว์

สาระการเรียนรู้

วงจรโรคพยาธิใบไม้ตับ

จุดประสงค์

- นักเรียนสามารถอธิบายวงจรการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีได้
- นักเรียนสามารถวาดภาพวงจรโรคพยาธิใบไม้ตับได้
- นักเรียนตระหนักถึงผลร้ายที่เกิดจากการรับประทานอาหารประเภทปลาน้ำจืดสุกๆ ดิบๆ ที่มีตัวอ่อนของพยาธิใบไม้ตับปนเปื้อน

กิจกรรมการเรียนรู้

- ครูและนักเรียนร้องเพลง “โรคภัยใกล้ตัว” และทบทวนถึงเรื่องโรคภัยที่เกิดในชุมชนของนักเรียน
- ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจที่จะพัฒนาการเรียนให้ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้
- ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีจากข้อมูลสถิติที่พบว่าคนในภาคอีสานเป็นโรคนี้นับจำนวนค่อนข้างสูง และให้นักเรียนดูสถิติการเป็นโรคนี้นองคนในชุมชน
- ครูถามนักเรียนถึงสาเหตุที่ทำให้คนในชุมชนเป็นโรคนี้นักเรียนคิดว่าเป็นเพราะเหตุใด ครูเขียนคำตอบของนักเรียนบนกระดาน และถามนักเรียนเพื่อเชื่อมโยงให้เห็นถึงวงจรของการเกิดพยาธิใบไม้ตับที่เกิดกับคนในชุมชนจากการรับประทานอาหารจำพวกปลามีเกล็ดขาวแบบดิบๆ สุกๆ
- แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๔ - ๕ คน ศึกษาใบความรู้ เอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วช่วยกันวาดภาพ วงจรโรคพยาธิใบไม้ตับในกระดาษชาร์ต
- แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง
- นำผลงานปรับแก้แล้วติดไว้ที่บอร์ดหลังห้องเรียนเพื่อให้เพื่อนได้ศึกษาและเก็บไว้เพื่อนำไปจัดนิทรรศการต่อไป

๗. ให้นักเรียนทำใบงานรายบุคคล

เครื่องมือ / สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

๑. เพลงโรคภัยใกล้ตัว
๒. ใบความรู้ เรื่องการเกิดโรคและวงจรของโรคพยาธิใบไม้ตับ
๓. ใบงานเรื่องวงจรโรคพยาธิใบไม้ตับ
๔. เอกสารแผ่นพับ หนังสือเล่มเล็ก แผนภาพ หนังสือการ์ตูนโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๕. กระจาดชาชาร์ท และสีเทียนหรือสีไม้

การวัดผล / การประเมินผล

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

- ๑.๑ การตรวจใบงาน
- ๑.๒ การประเมินการนำเสนอผลงาน
- ๑.๓ การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

๒. เกณฑ์การประเมิน

- ๒.๑ นักเรียนได้คะแนนจากการทำใบงานร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป ผ่านการประเมิน
- ๒.๒ นักเรียนได้คะแนนการประเมินการนำเสนอผลงานในระดับดีขึ้นไป
เกณฑ์ให้คะแนน
คะแนน ๑๖ - ๒๐ ระดับคุณภาพ ดีมาก
คะแนน ๑๑ - ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี
คะแนน ๖ - ๑๐ ระดับคุณภาพ พอใช้
คะแนน ๐ - ๕ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง
- ๒.๓ นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในระดับดีขึ้นไป
เกณฑ์การให้คะแนน
คะแนน ๑๓ - ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี
คะแนน ๘ - ๑๒ ระดับคุณภาพ ปานกลาง
คะแนน ๕ - ๗ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะ

นักเรียนไปศึกษาเรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จากแหล่งเรียนรู้ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบล อินเทอร์เน็ต ห้องสมุดโรงเรียน สื่อวีดิทัศน์ สื่อเอกสาร เป็นต้น

บันทึกผลหลังสอน

.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ครูผู้สอน
(.....)
...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ผู้บริหารสถานศึกษา
(.....)
...../...../.....

ใบความรู้

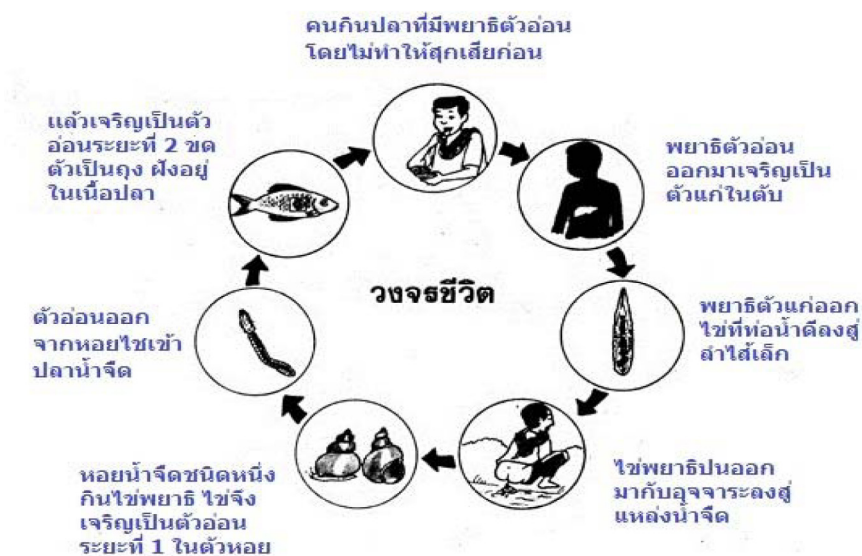
เรื่อง การเกิดโรคและวงจรของโรคพยาธิใบไม้ตับ

พยาธิใบไม้ตับคืออะไร คนเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับได้อย่างไร

พยาธิใบไม้ตับ คือ หนอนพยาธิที่มีรูปร่างคล้ายใบไม้ พยาธิตัวเต็มวัยอาศัยอยู่ในร่างกายคนเรา ตรวจพบอยู่ในทางเดินท่อน้ำดี และท่อน้ำดีส่วนปลายที่อยู่ในตับ พยาธิตัวนี้เข้ามาอยู่ในร่างกายของคน เพราะคนกินอาหารประเภทปลาน้ำจืดเกล็ดขาวที่มีตัวอ่อนพยาธิที่มีชีวิตอยู่เข้าไปโดยบังเอิญ

การเกิดโรคและวิธีการแพร่โรค

คนติดโรคพยาธิใบไม้ตับจากการกินอาหารที่ปรุงจากปลาน้ำจืดเกล็ดขาวที่มีตัวอ่อนพยาธิใบไม้ตับอยู่ในเนื้อปลาแบบปรุงดิบๆ หรือดิบๆ สุกๆ เมื่อคนกินอาหารที่ปรุงดิบหรือดิบๆ สุกๆ เข้าไปเท่ากับคนนั้นได้กินเอาตัวอ่อนพยาธิใบไม้ตับเข้าไปด้วย เมื่อถึงลำไส้เล็ก ตัวอ่อนพยาธิจะเดินทางต่อไปจนถึงท่อน้ำดีส่วนปลายที่อยู่ในตับแล้วเจริญเป็นพยาธิใบไม้ตับตัวเต็มวัย จากนั้นพยาธิจะวางไข่ ไข่พยาธิใบไม้ตับจะผ่านออกมากับน้ำดีแล้วถูกขับถ่ายออกมาปนกับอุจจาระของคนที่เป็นโรค ไข่พยาธิในอุจจาระที่มีตัวอ่อนอยู่ภายในจะถูกกินโดยหอยน้ำจืด เรียก หอยพิโทเนีย หรือหอยไซ เมื่อหอยกินพยาธิแล้ว ตัวอ่อนพยาธิจะเจริญเติบโตแล้วไข่ออกมาจากตัวหอยว่ายในน้ำบริเวณตื้นๆ (เมื่อพบปลาน้ำจืดเกล็ดขาวตระกูลปลาตะเพียนที่มีอยู่ในประเทศไทยประมาณ ๑๑๐ ชนิด) จะไข่เข้าทางใต้ครีบ แล้วเข้าไปอยู่ในเนื้อปลาและที่เกล็ดปลา รวมระยะเวลาช่วงจากคนเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับผ่านหอยและเข้าปลา แล้วแพร่โรค โดยติดต่อเข้าสู่คนอีกครั้ง ใช้เวลาประมาณ ๓ เดือน คนที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ สามารถแพร่กระจายไข่พยาธิใบไม้ตับออกมาจากร่างกายได้นานถึง ๓๐ ปี อย่างไรก็ตามโรคพยาธิใบไม้ตับนี้ไม่ติดต่อโดยตรงจากคนสู่คน

ใบงาน

เรื่อง วงจรพยาธิใบไม้ตับ

ชื่อ-สกุล.....โรงเรียน.....เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพวงจรการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับ และอธิบายประกอบให้เข้าใจ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

หน่วยที่ ๑ โรคภัยใกล้ตัว

จำนวน ๗ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ใช้เวลา ๒ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ผลการเรียนรู้

อธิบายถึงสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

สาระสำคัญ

สิ่งแวดล้อม มีผลกระทบต่อสุขภาพทั้งทางร่างกาย และทางจิตจิตใจของคนเราเป็นอย่างมาก ถ้าคนเรารับประทาน อาหารที่สะอาดและปรุงสุก และอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ก็จะทำให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ปราศจากโรคภัย

สาระการเรียนรู้

สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

จุดประสงค์

- นักเรียนสามารถอธิบายได้ว่า สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็ง ท่อน้ำดีเป็นอย่างไร
- นักเรียนสามารถวิเคราะห์สาเหตุของการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมได้
- นักเรียนสามารถเขียนคำขวัญเพื่อรณรงค์ให้ชุมชนปลอดภัยห่างไกลโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีและนำไปเผยแพร่ในชุมชนได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ชั่วโมงที่ ๑

- ครูและนักเรียนทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับ โรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- ครูและนักเรียนร้องเพลง “โรคพยาธิใบไม้ตับ”
- แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจที่จะ พัฒนาการเรียนให้ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้

๔. ครูถามนักเรียนว่า สิ่งแวดล้อมรอบตัวนักเรียนและชุมชนของนักเรียนตลอดจนวิถีปฏิบัติตนของคนในชุมชน ของนักเรียนมีผลหรือเสี่ยงต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี หรือไม่อย่างไร ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น

๕. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ ๔ - ๕ คน ศึกษาบทความเรื่อง “ทำไมพยาธิใบไม้ตับรุกรานชาวอีสาน ไปเกือบครึ่งภาค” แล้วร่วมกันอภิปราย บันทึกผลการอภิปรายลงในใบงานที่ ๑

๖. นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน

๗. ครูและนักเรียนร่วมสรุปสาระเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

ชั่วโมงที่ ๒

๑. ครูและนักเรียนทบทวนเรื่องที่นักเรียนได้ร่วมกันทำกิจกรรมในชั่วโมงที่แล้ว
๒. ถามนักเรียนว่าเราจะมีวิธีจัดการกับสิ่งแวดล้อมให้ปลอดจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีอย่างไร นักเรียนมีส่วนช่วยได้หรือไม่ (คำตอบคือ มี นักเรียนสามารถให้ความรู้แก่คนในครอบครัว คอยสอดส่อง แนะนำ กระตุ้นให้คนในครอบครัวตระหนักถึงอันตรายที่เกิดขึ้น การร่วมกันณรงค์เพื่อให้ปลอดภัยจากโรคพยาธิใบไม้ตับด้วยวิธีต่างๆ ฯลฯ)
๓. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ ๔ - ๕ คน ช่วยกันเขียนคำขวัญ จำนวน ๑๐ - ๑๕ พยางค์ ในหัวข้อ “ชุมชนปลอดภัยห่างไกลโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี” ลงในใบงานที่ ๒ เช่น “พยาธิใบไม้ตับกำจัดได้ ต้องร่วมใจเลิกกินปลาดิบ” “รับประทานอาหารสุกเป็นนิจ จะพิชิตโรคพยาธิใบไม้ตับ”
๔. นักเรียนนำเสนอคำขวัญเกี่ยวกับโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี และร่วมกันคัดเลือกคำขวัญที่ดี และร่วมกันปรับปรุงคำขวัญที่ยังไม่สมบูรณ์ให้สมบูรณ์
๕. นักเรียนร่วมกันเขียนคำขวัญในกระดาษชาร์ต ตกแต่งให้สวยงาม
๖. นักเรียนนำคำขวัญไปติดในชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และ/หรือป้ายนิเทศในบริเวณโรงเรียน

เครื่องมือ / สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

๑. เพลง “โรคพยาธิใบไม้ตับ”
๒. บทความเรื่อง เรื่อง ทำไมพยาธิใบไม้ตับรุกรานชาวอีสานไปเกือบครึ่งภาค
๓. ใบงานที่ ๑ การอภิปรายผล เรื่องทำไมพยาธิใบไม้ตับรุกรานชาวอีสานไปเกือบครึ่งภาค
๔. ใบงานที่ ๒ การเขียนคำขวัญ “ชุมชนปลอดภัยห่างไกลโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี”
๕. กระดาษชาร์ต สีเทียน หรือสีไม้

การวัดผล / การประเมินผล

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

- ๑.๑ การตรวจใบงาน
- ๑.๒ การประเมินการนำเสนอผลงาน
- ๑.๓ การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

๒. เกณฑ์การประเมิน

- ๒.๑ นักเรียนได้คะแนนจากการทำใบงานร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป ผ่านการประเมิน
- ๒.๒ นักเรียนได้คะแนนการประเมินการนำเสนอผลงานในระดับดีขึ้นไป
เกณฑ์ให้คะแนน
คะแนน ๑๖ - ๒๐ ระดับคุณภาพ ดีมาก
คะแนน ๑๑ - ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี
คะแนน ๖ - ๑๐ ระดับคุณภาพ พอใช้
คะแนน ๐ - ๕ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง
- ๒.๓ นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในระดับดีขึ้นไป
เกณฑ์การให้คะแนน
คะแนน ๑๓ - ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี
คะแนน ๘ - ๑๒ ระดับคุณภาพ ปานกลาง
คะแนน ๕ - ๗ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะ

นักเรียนไปศึกษาเรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จากแหล่งเรียนรู้ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบล อินเทอร์เน็ต ห้องสมุดโรงเรียน สื่อวีดิทัศน์ สื่อเอกสาร เป็นต้น

บันทึกผลหลังสอน

.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ครูผู้สอน
(.....)
...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ผู้บริหารสถานศึกษา
(.....)
...../...../.....

บทความ

เรื่อง ทำไมพยาธิใบไม้ตับรุกรานชาวอีสานไปเกือบครึ่งภาค

จากเว็บไซต์ <http://guru.sanook.com/pedia/topic>

ค้นเมื่อ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

พอเอ่ยถึงข้าวเหนียว ลาบ ส้มตำ น้ำตก เชื่อว่าเกือบทุกคนจะนึก “แซบ” ขึ้นมาในใจ พร้อมกับฝันว่าถ้ามีของจริงลอยมาอยู่ตรงหน้าตอนนี้เลยก็จะได้ ก็คงจะต้องยกนิ้วให้พี่น้องชาวอีสานของเรา ที่มีสูตรอาหารที่ประทับใจคนไทยทั้งชาติ และปัจจุบันคงจะต้องรวมถึงคนต่างชาติด้วย

นอกจากรสชาติที่ถึงใจแล้ว ความสะดวกไม่ซับซ้อนในการทำก็นับเป็นเสน่ห์ที่สำคัญของอาหารอีสาน ไม่ว่าจะส้มตำ แจ่วป่น (น้ำพริก) หมก ปิ้ง จ่อม ลาบ หรือก้อย ล้วนแต่แซบๆ และทำได้ง่ายทันใจทั้งนั้น แต่ชาวเสวรัที่แทรกขึ้นมาจากความแซบก็คือ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ชาวอีสานเป็นมะเร็งตับสูงเป็นอันดับ ๑ ของมะเร็งทั้งหมด โดยมะเร็งตับของชาวอีสานนั้นส่วนใหญ่จะเป็นมะเร็งท่อน้ำดีที่เกิดร่วมกับการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ คนอีสานเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับถึง ๗.๖ ล้านคนจากคนอีสานทั้งหมด ๑๗ ล้าน

ทำไมพยาธิใบไม้ตับรุกรานชาวอีสานไปเกือบครึ่งภาค

คำตอบที่คนอีสานรู้ซึ่งดี คือ อาหาร อาหารอะไรที่ทำให้เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ อาหารที่ทำให้เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ ก็คือ อาหารดิบๆ หรือดิบๆ สุกๆ ที่ทำจากปลาน้ำจืดที่มีตัวอ่อนของพยาธิ มักพบในปลาที่มีเกล็ดหรือปลาตระกูลปลาตะเพียนซึ่งมีทั่วไปตามแหล่งน้ำต่างๆ จากการตรวจตัวอ่อนพยาธิใบไม้ตับ ๑๐๐ ตัว จะพบปลาที่มีพยาธิอยู่ในจำนวนที่ต่างกัน คือ

ปลาสุตร	พบ	๗๕	ตัว
ปลาปก	พบ	๖๕	ตัว
ปลาแม่สะแดง	พบ	๕๑	ตัว
ปลาตะเพียนทราย	พบ	๒๒	ตัว
ปลาชีว	พบ	๑๐	ตัว
ปลากะมัง	พบ	๘	ตัว
ปลาหน้าหมอง	พบ	๔	ตัว
ปลาตะเพียนขาว	พบ	๓	ตัว

ชนิดอาหารอีสานที่เมื่อกินแล้วมีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ คือ ก้อยปลา ปลาสด ปลาส้ม ปลาจ่อม หม่าปลา ปลาหมกไฟ ปลาปิ้ง ลาบปลา เนื่องจากอาหารเหล่านี้ทำกินดิบๆ สดๆ หรือสุกๆ ดิบๆ ซึ่งวิธีการทำอาหารดังกล่าว ไม่สามารถที่จะฆ่าพยาธิได้

ถึงแม้ชาวอีสานอาจคิดว่าการปรุงอาหารด้วยการใช้ของเปรี้ยว เช่น น้ำมะนาว มะขาม หมกแกงมดแดง การใช้ของเค็ม น้ำปลา เกลือ น้ำปลาร้า แล้วถือว่า “สุก” แต่สัญลักษณ์นี้ฆ่าพยาธิไม่ได้ หรือเมื่อปรุงแล้ว สีของเนื้อปลาเปลี่ยนสีก็ถือว่า “สุก” หรือการกินอาหารเหล่านี้ร่วมกับ “เหล้า” ก็ทำให้อาหารสุกได้ จากข้อเท็จจริงปรากฏว่า การใช้วิธีปรุงหรือกินดังกล่าวไม่สามารถฆ่าพยาธิได้ วิธีที่จะทำให้ “สุก” นั้น ต้องใช้ความร้อนเท่านั้นจึงจะสามารถฆ่าพยาธิได้

ทำไมจึงเลิกกินปลาดิบไม่ได้

การที่ชาวอีสานเลิกกินอาหารประเภทดิบๆ หรือสุกๆ ดิบๆ ไม่ได้มันเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่นชาวอีสานเชื่อว่าอาหารดิบๆ หรือสุกๆ ดิบๆ นั้น จะมีรสชาติอร่อยกว่าอาหารที่สุกแล้ว และเป็นความชอบที่มีมาตั้งแต่บรรพบุรุษปู่ย่าตายาย

นอกจากนั้น มีความเชื่อว่ากินแล้วแข็งแรง ดังนั้นการกิน “อาหารดิบ” จึงมักแสดงถึงความเป็นลูกผู้ชาย มักกินร่วมกับเหล้า ตามความเชื่อว่าเหล้าจะทำให้อาหารสุก และฆ่าพยาธิได้ ชาวอีสานมีลักษณะการดำรงชีวิตแบบง่ายๆ กำหนดให้การทำอาหารต้องเป็นอาหารที่หาง่าย ปรุงสะดวก รวดเร็ว ราคาไม่แพง ง่ายต่อการเก็บรักษา และการปรุงให้มีรสจัด ทำให้กินข้าวได้มาก ไม่เปลืองกับข้าว เป็นการประหยัดอีกด้วย อย่างเช่นอาหารที่เป็นพลาสติก ๆ จึงมักกินกันที่ริมหนองหรือกลางนา ในที่ที่หาวัตถุดิบในการปรุงได้ง่าย ไม่ต้องหาวัสดุทำเชื้อเพลิง เตา กระทะ หรืออื่นๆ เพื่อมาหุงต้มให้สุก

อาหารดิบๆ บางอย่าง เช่น ก้อยปลา ส้มปลา เป็นอาหารพิเศษ ถือว่าเป็นอาหารที่มีเกียรติจึงทำเพื่อเลี้ยงรับรองแขก หรือทำในโอกาสงานพิเศษต่าง ๆ เช่น ในงานบุญหรือหลังเกี่ยวข้าวเสร็จ หรือมีการเฉลิมฉลองในหมู่บ้าน

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

หน่วยที่ ๑ โรคภัยใกล้ตัว

จำนวน ๗ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ ความเสี่ยงต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ผลการเรียนรู้

อธิบายถึงความเสี่ยงต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

สาระสำคัญ

การเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี มีสาเหตุมาจากการรับประทานอาหารประเภทปลาน้ำจืดเกล็ดขาวปรุงดิบ หรือสุกๆ ดิบๆ ที่มีตัวอ่อนของพยาธิปนเปื้อน เช่น ปลาร้า ก้อยปลา ปลาหมกไฟ ฯลฯ

สาระการเรียนรู้

ความเสี่ยงต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

จุดประสงค์

- นักเรียนสามารถระบุพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- นักเรียนมีความตระหนักในการป้องกันการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

กิจกรรมการเรียนรู้

๑. ครูและนักเรียนทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับอันตรายที่เกิดจากการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี และให้นักเรียนร่วมกันอ่านคำขวัญซึ่งเป็นผลงานจากชั่วโมงที่แล้ว ในหัวข้อ “ชุมชนปลอดภัยห่างไกลโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี”

๒. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ

๓. ครูและนักเรียนนำคำขวัญของแต่ละกลุ่มติดไว้บนกระดานแล้วพิจารณาร่วมกันว่า คำขวัญต่าง ๆ นั้น บอกถึงอะไรบ้าง อะไรที่เป็นพฤติกรรมที่นักเรียนควรปฏิบัติ อะไรที่ควรหลีกเลี่ยง

๔. ให้นักเรียนแต่ละคนศึกษาเรื่อง**บัญญัติ ๔ ประการของการป้องกันตัวเองจากโรคพยาธิใบไม้ตับ** แล้วแต่ละคนเขียนคำปฏิญาณของตนเองว่านักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรในใบงานส่งครู

๕. สุ่มตัวอย่างนักเรียน ๒ - ๓ คนออกมาอ่านคำปฏิญาณตนของนักเรียนให้เพื่อนฟัง

๖. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและร่วมกันร้องสรภัญญะป้องกันโรค

เครื่องมือ / สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

๑. ใบความรู้เรื่อง**บัญญัติ ๔ ประการของการป้องกันตัวเองจากโรคพยาธิใบไม้ตับ**

๒. ใบงานเรื่องคำปฏิญาณตนเพื่อให้พ้นจากการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

๓. เพลงสรภัญญะป้องกันโรค

การวัดผล / การประเมินผล**๑. วิธีการวัดและประเมินผล**

๑.๑ การตรวจใบงาน

๑.๒ ประเมินพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

๒. เกณฑ์การประเมิน

๒.๑ นักเรียนได้คะแนนจากการทำใบงานร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป ผ่านการประเมิน

๒.๒ นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการทำงานรายบุคคลในระดับดีขึ้นไป

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน ๘ - ๑๐ ระดับคุณภาพ ดี

คะแนน ๕ - ๗ ระดับคุณภาพ ปานกลาง

คะแนน ๐ - ๔ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะ

นักเรียนไปศึกษาเรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จากแหล่งเรียนรู้ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบล อินเทอร์เน็ต ห้องสมุดโรงเรียน เป็นต้น

บันทึกผลหลังสอน

.....

.....

.....

(ลงชื่อ)ครูผู้สอน

(.....)

...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....

.....

.....

(ลงชื่อ)ผู้บริหารสถานศึกษา

(.....)

...../...../.....

ใบความรู้

เรื่อง บัญญัติ ๔ ประการ ของการป้องกันตัวเองจากโรคพยาธิใบไม้ตับ

เพื่อให้ปลอดภัยจากการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี นักเรียนควรสามารถปฏิบัติตามบัญญัติ ๔ ประการของการป้องกันตัวเองจากโรคพยาธิใบไม้ตับ คือ

๑. สู้กับตัวเองที่จะไม่กินปลาดิบ หรือสุกๆ ดิบๆ เช่น ก้อยปลาดิบ ส้มปลาดิบ หม่าปลาดิบ เป็นต้น ถ้าจะกินให้ปรุงโดยให้ผ่านความร้อนให้สุกเสียก่อน
๒. ถ่ายอุจจาระลงในส้วม อย่าถ่ายลงในน้ำ ห้วย หนอง คลอง บึง หรือที่ชื้นแฉะอย่างเด็ดขาด
๓. หากเคยกินปลาดิบ ควรไปตรวจอุจจาระหาไข่พยาธิตามสถานบริการสาธารณสุข หากมีพยาธิให้รักษาด้วยยา และเลิกกินอาหารดิบ หรือสุกๆ ดิบๆ เสีย
๔. ร่วมกันบอกต่อๆ แก่ญาติ พี่น้อง ผู้เฒ่าผู้แก่ เพื่อนฝูง ให้เลิกกินปลาดิบ หรือสุกๆ ดิบๆ เพื่อหลีกเลี่ยงจากโรคพยาธิใบไม้ตับ

แผนจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

หน่วยที่ ๑ โรคภัยใกล้ตัว

จำนวน ๗ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ การป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

ใช้เวลา ๒ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ผลการเรียนรู้

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

สาระสำคัญ

การมีสุขภาพที่ดีขึ้นอยู่กับเรามีพฤติกรรมทางด้านสุขภาพ และสิ่งแวดล้อมการมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกสุขลักษณะทำให้ร่างกายแข็งแรงช่วยป้องกันโรคที่อยู่รอบตัวเรา

สาระการเรียนรู้

การป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

จุดประสงค์

- นักเรียนสามารถอธิบายถึงวิธีการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีได้
- นักเรียนสามารถแต่งกลอนแปดเกี่ยวกับวิธีการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีได้
- นักเรียนสามารถนำผลงานการแต่งกลอนแปดไปเผยแพร่ต่อโรงเรียนและชุมชนได้

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑

๑. ครูและนักเรียนสนทนา เรื่อง การรับประทานอาหารเข้าของนักเรียนว่านักเรียนทานอาหารประเภทสุก หรือสุก ๆ ดิบ ๆ หรือไม่ นักเรียนทราบหรือไม่ว่ามันมีอันตรายอะไรบ้างที่เกิดจากการทานอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ

๒. ครูและนักเรียนถามคำถาม เกมอะไรเอ่ย

“โรคอะไรเอ่ย ติดต่อทางอาหาร ชาวภาคอีสานเป็นมากที่สุด”

“โรคอะไรเอ่ย เกิดจากการกินปลาดิบ อย่าทำงูบงิบ ตอบมาเร็วไว”

“โรคอะไรเอ่ย ตัวคล้ายใบไม้ อาศัยอยู่ในคน”

๓. ให้นักเรียนดูวีดิทัศน์เรื่อง โรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

๔. ครูและนักเรียนสนทนาถึงเรื่องอันตรายของโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี และข้อเท็จจริงที่เกิดในชุมชนของนักเรียน

๕. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๔ - ๕ คน ร่วมกันอธิบายถึงวิธีการป้องกันการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี แล้วบันทึกผลการอภิปรายในใบงานที่ ๑

๖. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม

ชั่วโมงที่ ๒

๑. ครูและนักเรียนสนทนาทบทวนเกี่ยวกับผลการอภิปรายของนักเรียนจากชั่วโมงที่แล้วเรื่องการป้องกันการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

๒. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ ๔ - ๕ คน ทำใบงานที่ ๒ เรื่อง การแต่งกลอนแปดวิธีการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ๒ บท

๓. ครูและนักเรียนนำบทกลอนที่แต่ละกลุ่มแต่งขึ้นมาอ่านหน้าชั้นเรียนและให้นักเรียนร่วมกันคัดเลือกผลงานที่ชนะเลิศ สำหรับผลงานที่ยังไม่สมบูรณ์ครูให้คำแนะนำแล้วให้นักเรียนนำกลับไปแก้ไข

๔. ให้นักเรียนนำบทกลอนทุกผลงานไปจัดป้ายนิเทศและประชาสัมพันธ์ทางเสียงตามสายในโรงเรียนและชุมชน

เครื่องมือ / สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

๑. วีดิทัศน์ เรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๒. ใบงานที่ ๑ เรื่องผลการอภิปรายวิธีการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๓. ใบงานที่ ๒ เรื่องการแต่งกลอนแปดวิธีการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

การวัดผล / การประเมินผล**๑. วิธีการวัดและประเมินผล**

- ๑.๑ การตรวจใบงาน
- ๑.๒ การประเมินการนำเสนอผลงาน
- ๑.๓ การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

๒. เกณฑ์การประเมิน

๒.๑ นักเรียนได้คะแนนจากการทำใบงานร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป ผ่านการประเมิน

๒.๒ นักเรียนได้คะแนนการประเมินการนำเสนอผลงานในระดับดีขึ้นไป

เกณฑ์ให้คะแนน

คะแนน ๑๖ - ๒๐ ระดับคุณภาพ ดีมาก

คะแนน ๑๑ - ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี

คะแนน ๖ - ๑๐ ระดับคุณภาพ พอใช้

คะแนน ๐ - ๕ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

๒.๓ นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในระดับปานดีขึ้นไป

เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน ๑๓-๑๕ ระดับคุณภาพ ดี

คะแนน ๘-๑๒ ระดับคุณภาพ ปานกลาง

คะแนน ๕-๗ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะ

นักเรียนไปศึกษาเรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จากแหล่งเรียนรู้ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
ตำบล อินเทอร์เน็ต ห้องสมุดโรงเรียน เป็นต้น

บันทึกผลหลังสอน

.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ครูผู้สอน
(.....)
...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ผู้บริหารสถานศึกษา
(.....)
...../...../.....

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

หน่วยที่ ๒ บริโภคปลอดภัยสดใสร่าเริง

จำนวน ๓ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ พฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ

ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ผลการเรียนรู้

มีพฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ

สาระสำคัญ

การมีสุขภาพที่ดี ขึ้นอยู่กับการมีพฤติกรรมทางด้านสุขภาพ และการอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี การมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกสุขลักษณะ ทำให้ร่างกายแข็งแรง ช่วยป้องกันโรคที่อยู่รอบตัวเรา

สาระการเรียนรู้

พฤติกรรมการบริโภคที่ถูกสุขลักษณะ

จุดประสงค์

- นักเรียนสามารถบอกพฤติกรรมการรับประทานอาหารถูกสุขลักษณะได้
- นักเรียนสามารถเขียนคำขวัญเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับประทานอาหารถูกสุขลักษณะได้
- นักเรียนสามารถปฏิบัติตนอย่างถูกต้องในการรับประทานอาหารเพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

กิจกรรมการเรียนรู้

- ครูและนักเรียนร่วมกันร้องเพลง “สรภัญญะป้องกันโรค”
- ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับการรับประทานอาหารที่สุก ๆ ดิบ ๆ และอาหารที่ถูกสุขลักษณะและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมสุขภาพพร้อมยกตัวอย่าง และคุณภาพประกอบ
- แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ ๔ - ๕ คน ให้แต่ละกลุ่มเขียนคำขวัญเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ จำนวน ๗ - ๑๐ คำ เช่น กินให้ร้อน นอนในมุ้ง เข้าในส้วม สวมรองเท้า
- แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน ครูช่วยเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไข
- นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลงานไปติดที่ป้ายนิเทศในห้องเรียน

เครื่องมือ / สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

- ใบงาน
- ตัวอย่างคำขวัญเกี่ยวกับการรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ จำนวน ๗ - ๑๐ คำ
- ภาพอาหารที่ปรุงสุกๆ ดิบๆ
- เพลงสรภัญญะป้องกันโรค

การวัด / การประเมินผล

- วิธีการวัดและประเมินผล
๑.๑ การตรวจใบงาน

- ๑.๒ การประเมินการนำเสนอผลงาน
- ๑.๓ การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

๒. เกณฑ์การประเมิน

- ๒.๑ นักเรียนได้คะแนนจากการทำใบงานร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป ผ่านการประเมิน
- ๒.๒ นักเรียนได้คะแนนการประเมินการนำเสนอผลงานในระดับดีขึ้นไป

เกณฑ์ให้คะแนน

คะแนน ๑๖ - ๒๐ ระดับคุณภาพ ดีมาก

คะแนน ๑๑ - ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี

คะแนน ๖ - ๑๐ ระดับคุณภาพ พอใช้

คะแนน ๐ - ๕ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

- ๒.๓ นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในระดับดีขึ้นไป

เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน ๑๓ - ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี

คะแนน ๘ - ๑๒ ระดับคุณภาพ ปานกลาง

คะแนน ๕ - ๗ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

.....

บันทึกผลหลังสอน

.....

.....

.....

(ลงชื่อ)ครูผู้สอน
(.....)
...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....

.....

.....

(ลงชื่อ)ผู้บริหารสถานศึกษา
(.....)
...../...../.....

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

หน่วยที่ ๒ บริโภคปลอดภัยสดใสร่าเริง

จำนวน ๓ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ การปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ

ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ผลการเรียนรู้

มีความตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ

สาระสำคัญ

การปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ เป็นพฤติกรรมที่พึงปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย เพื่อให้มีสุขภาพทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม ซึ่งจะทำให้เรามีร่างกายเจริญเติบโต แข็งแรง และไม่มีโรคภัยเบียดเบียน

สาระการเรียนรู้

ความตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ

จุดประสงค์

- นักเรียนสามารถบอกวิธีการปฏิบัติตนตามสุขบัญญัติแห่งชาติ ๑๐ ประการได้
- นักเรียนสามารถวิเคราะห์และระบุได้ว่าสุขบัญญัติแห่งชาติข้อใดที่มีผลการความสัมพันธ์ทำให้เกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
- นักเรียนตระหนักถึงการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ตามหลักสุขบัญญัติ

กิจกรรมการเรียนรู้

- ครูและนักเรียนร่วมกันร้องเพลง “อยากเลิกกินดิบ”
- ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับบุคคลที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี พร้อมเลือกรูปภาพบุคคลที่มีสุขภาพและสุขภาพจิตที่ดี
- ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับสุขบัญญัติแห่งชาติ ๑๐ ประการ
- แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ ๔ - ๕ คน ศึกษาใบความรู้เรื่องสุขบัญญัติแห่งชาติ ๑๐ ประการ และบัญญัติ ๔ ประการของการป้องกันตัวเองจากโรคพยาธิใบไม้ตับ โดยให้วิเคราะห์และระบุว่าสุขบัญญัติแห่งชาติข้อใดที่มีผลความสัมพันธ์ทำให้เกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีโดยตรงพร้อมอธิบายเหตุผล
- ตัวแทนกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน
- ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและให้นักเรียนเขียนข้อปฏิบัติของตนในสมุด

เครื่องมือ / สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

- เพลง “อยากเลิกกินดิบ”
- ใบความรู้เรื่องสุขบัญญัติแห่งชาติ (National Health Disciplines) ๑๐ ประการ
- ใบความรู้เรื่องบัญญัติ ๔ ประการของการป้องกันตัวเองจากโรคพยาธิใบไม้ตับ
- ใบงาน

การวัดผล / การประเมินผล**๑. วิธีการวัดและประเมินผล**

- ๑.๑ การตรวจใบงาน
- ๑.๒ การประเมินการนำเสนอผลงาน
- ๑.๓ การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

๒. เกณฑ์การประเมิน

- ๒.๑ นักเรียนได้คะแนนจากการทำใบงานร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป ผ่านการประเมิน
- ๒.๒ นักเรียนได้คะแนนการประเมินการนำเสนอผลงานในระดับดีขึ้นไป
เกณฑ์ให้คะแนน
คะแนน ๑๖ - ๒๐ ระดับคุณภาพ ดีมาก
คะแนน ๑๑ - ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี
คะแนน ๖ - ๑๐ ระดับคุณภาพ พอใช้
คะแนน ๐ - ๕ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง
- ๒.๓ นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในระดับดีขึ้นไป
เกณฑ์การให้คะแนน
คะแนน ๑๓ - ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี
คะแนน ๘ - ๑๒ ระดับคุณภาพ ปานกลาง
คะแนน ๕ - ๗ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะ

นักเรียนไปศึกษาเรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จากแหล่งเรียนรู้ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบล อินเทอร์เน็ต ห้องสมุดโรงเรียน สื่อวีดิทัศน์ สื่อเอกสาร เป็นต้น

บันทึกผลหลังสอน

.....

.....

.....

(ลงชื่อ)ครูผู้สอน

(.....)

...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....

.....

(ลงชื่อ)ผู้บริหารสถานศึกษา

(.....)

...../...../.....

ใบความรู้

เรื่อง บัญญัติ ๔ ประการของการป้องกันตัวเองจากโรคพยาธิใบไม้ตับ

เพื่อให้ปลอดภัยจากการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี นักเรียนควรสามารถปฏิบัติตนตามบัญญัติ ๔ ประการของการป้องกันตัวเองจากโรคพยาธิใบไม้ตับ คือ

๑. สู้กับตัวเองที่จะไม่กินปลาดิบ หรือสุก ๆ ดิบ ๆ เช่น ก้อยปลาดิบ ส้มปลาดิบ หม่าปลาดิบ เป็นต้น ถ้าจะกินให้ปรุงโดยให้ผ่านความร้อนให้สุกเสียก่อน

๒. ถ่ายอุจจาระลงในส้วม อย่าถ่ายลงในน้ำ ห้วย หนอง คลอง บึง หรือที่ชื้นแฉะอย่างเด็ดขาด

๓. หากเคยกินปลาดิบ ควรไปตรวจอุจจาระหาไข่พยาธิตามสถานบริการสาธารณสุข หากมีพยาธิให้รักษาด้วยยา และเลิกกินอาหารดิบ หรือสุก ๆ ดิบ ๆ เสีย

๔. ร่วมกันบอกต่อๆ แก่ญาติ พี่น้อง ผู้เฒ่าผู้แก่ เพื่อนฝูง ให้เลิกกินปลาดิบ หรือสุก ๆ ดิบ ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงจากโรคพยาธิใบไม้ตับ

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

หน่วยที่ ๒ บริโภคปลอดภัยสดใสร่าเริง

จำนวน ๓ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ การสร้างภูมิคุ้มกันสู่ครอบครัว ชุมชนและสังคม

ใช้เวลา ๑ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

มฐ. พ ๔.๑ เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

ผลการเรียนรู้

สร้างภูมิคุ้มกันสู่ครอบครัว ชุมชน และสังคม

สาระสำคัญ

ตระหนักถึงอันตรายและผลกระทบที่เกิดจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีและการรักษาความสะอาดของสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเรา จะทำให้เรามีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันต่อครอบครัว ชุมชน และสังคม

สาระการเรียนรู้

การสร้างภูมิคุ้มกันสู่ครอบครัว ชุมชน และสังคม

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ในการสร้างภูมิคุ้มกันสู่ครอบครัว ชุมชน และสังคม
2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงอันตรายและผลกระทบที่เกิดจากโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูนำภาพให้นักเรียนดูเกี่ยวกับครอบครัว ชุมชน สังคม ที่เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม กับภาพที่ครอบครัว ชุมชนและสังคม ที่ไม่มีระเบียบ สกปรก
2. ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปภาพที่นำมาให้ดูทั้งสองภาพ
3. ครูและนักเรียนร่วมกันร้องเพลง “เสน่ห์สาวละว้า”
4. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ ๔ - ๕ คน ให้เสนอแนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันสู่ครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยเขียนในลักษณะของคำคล้องจองหรือคำขวัญ เช่น ความสกปรกทำให้เกิดโรคร้าย ความมั่งคั่งทำให้เกิดสกปรก ในใบงานเขียนป้ายรณรงค์เกี่ยวกับการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
5. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันแนะนำ แก้ไข
6. นักเรียนนำผลงานไปติดบอร์ดหลังชั้นเรียน และ/หรือเดินรณรงค์ร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
7. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ

เครื่องมือ / สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

1. ภาพครอบครัว ชุมชน สังคมที่เป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงามกับภาพที่ครอบครัว ชุมชน สังคมที่ไม่มีระเบียบ สกปรก
2. เพลง “เสน่ห์สาวละว้า”

๓. ใบงานเรื่องเขียนป้ายรณรงค์เกี่ยวกับการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี
๔. กระดาษโปสเตอร์ สี ปากกาเมจิก กระดาษกาวสองหน้า

การวัดผล / การประเมินผล

๑. วิธีการวัดและประเมินผล

- ๑.๑ การตรวจใบงาน
๑.๒ การประเมินการนำเสนอผลงาน
๑.๓ การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
๑.๔ การตรวจแบบทดสอบหลังเรียน

๒. เกณฑ์การประเมิน

- ๒.๑ นักเรียนได้คะแนนจากการทำใบงานร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป ผ่านการประเมิน
๒.๒ นักเรียนได้คะแนนการประเมินการนำเสนอผลงานในระดับดีขึ้นไป

เกณฑ์ให้คะแนน

คะแนน ๑๖ - ๒๐ ระดับคุณภาพ ดีมาก

คะแนน ๑๑ - ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี

คะแนน ๖ - ๑๐ ระดับคุณภาพ พอใช้

คะแนน ๐ - ๕ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

- ๒.๓ นักเรียนได้คะแนนการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในระดับดีขึ้นไป

เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน ๑๓ - ๑๕ ระดับคุณภาพ ดี

คะแนน ๘ - ๑๒ ระดับคุณภาพ ปานกลาง

คะแนน ๕ - ๗ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

- ๒.๔ นักเรียนได้คะแนนการทดสอบหลังเรียน ร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป

การบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

สามารถบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะ

นักเรียนไปศึกษาเรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จากแหล่งเรียนรู้ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบล อินเทอร์เน็ต ห้องสมุดโรงเรียน สื่อวีดิทัศน์ สื่อเอกสาร เป็นต้น

บันทึกผลหลังสอน

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ)ครูผู้สอน

(.....)

...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

.....
.....
.....

(ลงชื่อ)ผู้บริหารสถานศึกษา
(.....)
...../...../.....

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยที่ ๑ โรคภัยใกล้ตัว
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
เวลา ๒๐ นาที

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือก × คำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

- พยาธิใบไม้ตับเข้าสู่ร่างกายคนได้อย่างไร
 - รับประทานปลาน้ำจืดมีเกล็ดขาวที่ปรุงไม่สุก
 - พฤติกรรมไม่ใส่รองเท้า
 - รับประทานเนื้อหมูดิบ
 - รับประทานปลาน้ำจืดไม่มีเกล็ดที่ปรุงไม่สุก
- วงจรชีวิตของพยาธิใบไม้ตับ เรียงลำดับตามข้อใดถูกต้องที่สุด
 - หอย → ปลา → คน
 - ปลา → หอย → คน
 - หอย → คน → ปลา
 - คน → ปลา → หอย
- ข้อใดไม่ใช่ปลาน้ำจืดมีเกล็ดขาว
 - ปลาแก้มช้ำ
 - ปลาขาว
 - ปลาสวาย
 - ปลาแม่สะแต้ง
- ข้อใดกล่าวผิด
 - พยาธิใบไม้ตับมีอายุอยู่ได้นานนับสิบปี
 - ปลาร้าที่หมักไม่เกิน ๖ เดือนจะปลอดภัยจากพยาธิใบไม้ตับ
 - พยาธิใบไม้ตับจะออกไปได้ประมาณ ๕๐๐ - ๑,๐๐๐ ใบต่อวัน
 - พยาธิใบไม้ตับจะอยู่ในสิ่งแวดล้อม ที่มีน้ำนิ่งและไม่ลึกเกินไป
- วิธีการตรวจวินิจฉัยตรวจหาพยาธิใบไม้ตับเบื้องต้นทำได้โดยวิธีอะไร
 - ตรวจปัสสาวะ
 - ตรวจอุจจาระ
 - ตรวจเสมหะ
 - ตรวจตับ
- ข้อใดไม่ใช่อาการสำคัญของโรคพยาธิใบไม้ตับ
 - ท้องอืด
 - เจ็บชายโครงด้านขวา
 - มีไข้ต่ำๆ รู้สึกอกร้อน
 - เวียนศีรษะ

๗. ข้อใดไม่ใช่สัตว์ที่เป็นรังโรคของพยาธิใบไม้ตับ
- ก. แมว
 - ข. สุนัข
 - ค. หมู
 - ง. งู
๘. พื้นที่ใดที่มีปัญหาโรคพยาธิใบไม้ตับมากที่สุด
- ก. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง
 - ข. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ
 - ค. ภาคเหนือ และภาคกลาง
 - ง. ภาคเหนือ และ ภาคใต้
๙. คนที่เป็นโรคพยาธิใบไม้ตับสามารถแพร่กระจายไข่พยาธิใบไม้ตับออกมาจากร่างกายได้นานถึงกี่ปี
- ก. ๕ ปี
 - ข. ๑๐ ปี
 - ค. ๒๐ ปี
 - ง. ๓๐ ปี
๑๐. ช่วงระยะเวลาการติดต่อจากคนเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับผ่านหอยและเข้าปลาและแพร่โรคโดยติดต่อเข้าสู่คนอื่นครั้งใช้เวลาประมาณเท่าใด
- ก. ๗ วัน
 - ข. ๑๕ วัน
 - ค. ๑ เดือน
 - ง. ๓ เดือน

เฉลย ข้อ ๑ ก ข้อ ๒ ก ข้อ ๓ ค ข้อ ๔ ข ข้อ ๕ ข ข้อ ๖ ง ข้อ ๗ ง ข้อ ๘ ข ข้อ ๙ ง ข้อ ๑๐ ง

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมโรค. (๒๕๕๕). **คู่มือกำจัดโรคพยาธิใบไม้ตับ สำหรับประชาชนเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการในชุมชน**. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- บรรจบ ศรีภา และคณะ. (๒๕๔๘). **สาเหตุและกลไกการเกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี: ปฐมบทความสัมพันธ์กับพยาธิใบไม้ตับ**. ศรีนครินทร์เวชสาร, ๒๐(๓), ๑๒๒-๑๓๔.
- บรรจบ ศรีภา. (๒๕๕๐). **Liver fluke induces cholangiocarcinoma**. สืบค้นเมื่อ ๙ สิงหาคม, ๒๕๕๔, จากเว็บไซต์ <http://www.plosmedicine.org/article/info:doi/10.1371/journal.pmed.๐๐๔๐๒๐๑>
- บรรจบ ศรีภา และคณะ. (๒๕๕๑). **การวิเคราะห์หายีนของพยาธิ Opisthorchis viverrini โดยวิธี Immun screening กับซีรัมผู้ป่วยโรคมะเร็งท่อน้ำดีที่ติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับ**. วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๗(๔), ๒๙๘-๓๐๘.
- พิศาล ไม้เรียง, บรรจบ ศรีภา และ เอมอร ไม้เรียง. (๒๕๕๔). **ความรู้พื้นฐานโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี**,ขอนแก่น. โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- วิกิพีเดีย. (๒๕๕๔). **มะเร็งท่อน้ำดี**. สืบค้นเมื่อ ๙ สิงหาคม, ๒๕๕๔, จากเว็บไซต์ <http://th.wikipedia.org/wiki/มะเร็งท่อน้ำดี>
- ศูนย์วิจัยพยาธิใบไม้ตับ และมะเร็งท่อน้ำดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (๒๕๕๔). **การติดพยาธิใบไม้ตับแบบซ้ำซากเพิ่มความเสี่ยงของการเกิดมะเร็งท่อน้ำดี**. สืบค้นเมื่อ ๙ สิงหาคม, ๒๕๕๔, จากเว็บไซต์ <http://www.livercare.kku.ac.th/2008/postdetail.php?contentsid=๑๖๔>
- ศูนย์วิจัยพยาธิใบไม้ตับ และมะเร็งท่อน้ำดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (๒๕๕๔). **กลไกในการเป็นมะเร็งท่อน้ำดีจากการติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับแบบเรื้อรังและซ้ำซาก**. สืบค้นเมื่อ ๙ สิงหาคม, ๒๕๕๔, จากเว็บไซต์ <http://www.livercare.kku.ac.th/๒๐๐๘/postdetail.php?contentsid=๑๕๓>
- ศูนย์เอนไซม์บำบัด “หมอชาวบ้าน”. (๒๕๕๔). **มะเร็งท่อน้ำดี**. สืบค้นเมื่อ ๙ สิงหาคม, ๒๕๕๔, จากเว็บไซต์ <http://www.bioenzyme.biz/> /โรคเสื่อมภัยใกล้ตัว/๖๙-มะเร็งท่อน้ำดี
- สถาบันมะเร็งแห่งชาติ. (๒๕๕๔). **มะเร็งท่อน้ำดี และท่อน้ำดี**. สืบค้นเมื่อ ๙ สิงหาคม, ๒๕๕๔, จากเว็บไซต์ <http://www.nci.go.th/knowledge/namdee.htm>
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (๒๕๕๔). **รู้จักมะเร็งท่อน้ำดี และท่อน้ำดี**. สืบค้นเมื่อ ๙ สิงหาคม, ๒๕๕๔, จากเว็บไซต์ <http://www.thaihealth.or.th/healthcontent/article/๙๒๕๘>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (๒๕๕๔). **การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น**. สืบค้นเมื่อ ๑๐ สิงหาคม, ๒๕๕๔, จากเว็บไซต์ <http://www.obec.go.th/index.php>
- อัญชลี ธรรมะวิถีกุล. (๒๕๕๔). **ตัวอย่างการเขียนหลักสูตรท้องถิ่น**. สืบค้นเมื่อ ๑๐ สิงหาคม, ๒๕๕๔, จากเว็บไซต์ http://panchalee.wordpress.com/๒๐๐๙/๑๐/๐๖/local_curricula/
- Burak K, Angulo P, Pasha T, Egan K, Petz J, Lindor K (๒๐๐๔). “Incidence and risk factors for cholangiocarcinoma in primary sclerosing cholangitis”. *Am J Gastroenterol* ๙๙(ฉบับที่ ๓): ๕๒๓-๖.
- Lee M, Park K, Shin Y, Yoon H, Sung K, Kim M, Lee S, Kang E (๒๐๐๓). “Preoperative evaluation of hilar cholangiocarcinoma with contrast-enhanced three-dimensional fast imaging with steady-state precession magnetic resonance angiography: comparison with intraarterial digital subtraction angiography”. *World J Surg* ๒๗ (ฉบับที่ ๓): ๒๗๘-๘๓.
- Levy C, Lymp J, Angulo P, Gores G, Larusso N, Lindor K (๒๐๐๕). “The value of serum CA ๑๙-๙ in predicting cholangiocarcinomas in patients with primary sclerosing cholangitis”. *Dig Dis Sci* ๕๐ (ฉบับที่ ๙): ๑๗๓๔-๔๐.

ภาคผนวก

แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

กลุ่มที่.....ชื่อกลุ่ม..... โรงเรียน

ชื่อสมาชิกกลุ่ม

๑. ๖.
๒. ๗.
๓. ๘.
๔. ๙.
๕. ๑๐.

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการประเมินตามความจริง
เกณฑ์ให้คะแนน

คะแนน ๑๖ - ๒๐ ดีมาก

คะแนน ๑๑ - ๑๕ ดี

คะแนน ๖ - ๑๐ พอใช้

คะแนน ๐ - ๕ ปรับปรุง

ลำดับ	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน			
		ดีมาก (๔)	ดี (๓)	พอใช้ (๒)	ปรับปรุง (๑)
๑	กลวิธีการนำเสนอ				
๒	เนื้อหา				
๓	สื่อและอุปกรณ์				
๔	การยอมรับฟังความคิดเห็น				
๕	ผลสำเร็จของงาน				
รวม					
รวมคะแนน					
สรุปผลการประเมิน					

ข้อคิดเห็น / ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ

.....
.....
.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(.....)
วันที่/...../.....

เกณฑ์การประเมินการนำเสนอผลงาน

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้ระดับคะแนน				น้ำหนัก คะแนน
	ดีมาก (๔)	ดี (๓)	พอใช้ (๒)	ปรับปรุง (๑)	
๑. กลวิธีการ นำเสนอ	๑.มีการนำเข้าสู่เนื้อเรื่อง ๒.มีความสัมพันธ์กับเนื้อ เรื่อง ๓.มีความมั่นใจในการ นำเสนอ	ขาดหรือไม่ชัดเจน ๑ ชั้นตอน	ขาดหรือไม่ชัดเจน ๒ ชั้นตอน	ขาดหรือไม่ ชัดเจน มากกว่า ๒ ชั้นตอน	๒
๒. เนื้อหา	๑.เนื้อหาถูกต้อง ครบถ้วน ๒.รายละเอียดชัดเจน ๓.มีสาระที่เป็น ประโยชน์	ขาดหรือไม่ชัดเจน ๑ ชั้นตอน	ขาดหรือไม่ชัดเจน ๒ ชั้นตอน	ขาดหรือไม่ ชัดเจน มากกว่า ๒ ชั้นตอน	๓
๓. สื่อและ อุปกรณ์	๑.เหมาะสมและ สอดคล้องกับเนื้อหา ๒.มีความเหมาะสมกับ ผู้เรียน ๓.สื่อมีความน่าสนใจ	ขาดหรือไม่ชัดเจน ๑ ชั้นตอน	ขาดหรือไม่ชัดเจน ๒ ชั้นตอน	ขาดหรือไม่ ชัดเจน มากกว่า ๒ ชั้นตอน	๒
๔. การยอมรับ ฟังความคิดเห็น	แนวคิดแปลกใหม่ไม่ เหมือนใคร	แนวคิดมีการ ดัดแปลงจาก ของเดิม	แนวคิดมีการ ดัดแปลงจาก ของเดิมเป็น บางส่วน	เลียนแบบ ของเดิมที่มีอยู่	๔
๕. ความสำเร็จ ของงาน	พูดจบเนื้อหาในเวลา ที่กำหนด	ใช้เวลามากหรือ น้อยกว่ากำหนด ไม่เกิน ๕ นาที	ใช้เวลามากหรือ น้อยกว่ากำหนด ไม่เกิน ๑๐ นาที	ใช้เวลามากหรือ น้อยกว่ากำหนด มากกว่า ๑๐ นาที	๑

แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

กลุ่มที่ชื่อกลุ่ม.....โรงเรียน.....
 สมาชิกในกลุ่ม ๑. ๒.
 ๓. ๔.
 ๕..... ๖.

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

พฤติกรรมที่สังเกต	คะแนน		
	๓	๒	๑
๑. มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			
๒. มีความกระตือรือร้นในการทำงาน			
๓. รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย			
๔. มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ			
๕. ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม			
รวม			

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมที่ทำเป็นประจำ ให้ ๓ คะแนน
 พฤติกรรมที่ทำเป็นบางครั้ง ให้ ๒ คะแนน
 พฤติกรรมที่ทำน้อยครั้ง ให้ ๑ คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน ๑๓-๑๕ ระดับคุณภาพ ดี
 คะแนน ๘-๑๒ ระดับคุณภาพ ปานกลาง
 คะแนน ๕-๗ ระดับคุณภาพ ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

คำชี้แจง ผู้สอนสังเกตการทำงานของนักเรียน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

พฤติกรรม ชื่อ-สกุล	ความสนใจ ในการเรียน			การมีส่วนร่วม แสดง ความคิดเห็น เห็นในการ อภิปราย			การรับฟัง ความคิด เห็นของ ผู้อื่น			การตอบ คำถาม			ความรับผิดชอบ ต่องาน ที่ได้รับ มอบหมาย			รวม คะแนน
	๒	๑	๐	๒	๑	๐	๒	๑	๐	๒	๑	๐	๒	๑	๐	
๑.																
๒.																
๓.																
๔.																
๕.																
๖.																
๗.																
๘.																
๙.																
๑๐.																

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน ๘-๑๐	ระดับคุณภาพ	ดี
คะแนน ๕-๗	ระดับคุณภาพ	ปานกลาง
คะแนน ๐-๔	ระดับคุณภาพ	ปรับปรุง

ลงชื่อ.....

(.....)

...../...../.....

ผู้ประเมิน

แบบประเมินความพึงพอใจ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี จังหวัดขอนแก่น

๑. สถานภาพผู้ตอบ

- () ผู้บริหาร () ครู () นักเรียน ชั้น
- () ผู้ปกครอง () อื่นๆ (ระบุ)

๒. เพศ

- () ชาย () หญิง

๓. คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องประเมินระดับความพึงพอใจตามความจริง
 เกณฑ์ให้คะแนน

มาก ๓ คะแนน ปานกลาง ๒ คะแนน น้อย ๑ คะแนน

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
		๓	๒	๑
๑	ผู้เรียนมีความเข้าใจจุดประสงค์การเรียนรู้			
๒	ผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหาสาระที่ได้เรียนรู้			
๓	ผู้เรียนมีความสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน			
๔	กิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ และมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์			
๕	ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ จิตอาสา อยากร่วมช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม			
๖	ผู้เรียนทำให้รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น			
๗	ผู้เรียนทำให้รู้จักการวางแผนทำงาน			
๘	ผู้เรียนรู้สึกประทับใจผลการทำงานกลุ่ม			
๙	ผู้เรียนได้รับคำปรึกษาและช่วยเหลือการทำงานกลุ่มจากครูผู้สอนด้วยดี			
๑๐	กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร สร้างภูมิคุ้มกันของตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคมได้			

ข้อคิดเห็น / ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินสมรรถนะของผู้เรียน

วิชา ภาคเรียนที่ ปีการศึกษา

ชื่อ - สกุล โรงเรียน..... ชั้น เลขที่

- คำชี้แจง ๑. ให้นักเรียนประเมินตนเอง แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนน
 ๒. ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนน
 ๓. เกณฑ์การให้คะแนน พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนสม่ำเสมอ ๓ คะแนน
 พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ๒ คะแนน
 พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ๑ คะแนน

สมรรถนะ	รายการประเมิน	นักเรียนประเมิน			สรุป	ครูผู้สอนประเมิน			สรุป	สรุปรวม
		ระดับคะแนน				ระดับคะแนน				
		ดีเยี่ยม (๓)	ดี (๒)	ผ่าน (๑)		ดีเยี่ยม (๓)	ดี (๒)	ผ่าน (๑)		
๑. ความสามารถในการสื่อสาร	๑.๑ มีความสามารถในการรับส่งสาร									
	๑.๒ มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเองโดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม									
	๑.๓ ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม									
	๑.๔ วิเคราะห์แสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม									
	๑.๕ เขียนบันทึกเหตุการณ์ประจำวันและเล่าให้เพื่อนฟังได้									
๒. ความสามารถในการคิด	๒.๑ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์									
	๒.๒ มีทักษะในการคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์									
	๒.๓ สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ									
	๒.๔ มีความสามารถในการคิดอย่างมีระบบ									
	๒.๕ ตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้									
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา	๓.๑ สามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้									
	๓.๒ ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา									
	๓.๓ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงในสังคม									
	๓.๔ แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ปัญหา									
	๓.๕ สามารถตัดสินใจได้เหมาะสมตามวัย									
๔. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	๔.๑ เรียนรู้ด้วยตนเองได้เหมาะสมตามวัย									
	๔.๒ สามารถทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้									
	๔.๓ นำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน									
	๔.๔ จัดการแก้ปัญหาและความขัดแย้งได้เหมาะสม									
	๔.๕ หลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง									
๕. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	๕.๑ เลือกใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสมตามวัย									
	๕.๒ มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี									
	๕.๓ สามารถนำเทคโนโลยีไปใช้พัฒนาตนเอง									
	๕.๔ ใช้เทคโนโลยีในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์									
	๕.๕ มีคุณธรรม จริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี									
สรุปผลการประเมิน										

ลงชื่อ.....นักเรียน
 (.....)
/...../.....

ลงชื่อ ครูผู้สอน
 (.....)
/...../.....

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

วิชา ภาคเรียนที่ ปีการศึกษา

ชื่อ - สกุล โรงเรียน.....ชั้น เลขที่

คำชี้แจง ๑. ให้นักเรียนประเมินตนเอง แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนน

๒. ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนน

๓. เกณฑ์การให้คะแนน พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนสม่ำเสมอ ๓ คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ๒ คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ๑ คะแนน

คุณลักษณะ อันพึง ประสงค์	รายการประเมิน	นักเรียนประเมิน			สรุป	ครูผู้สอนประเมิน			สรุป	สรุป รวม
		ระดับคะแนน				ระดับคะแนน				
		ดีเยี่ยม (๓)	ดี (๒)	ผ่าน (๑)		ดีเยี่ยม (๓)	ดี (๒)	ผ่าน (๑)		
๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	๑.๑ มีความรักและภูมิใจในความเป็นชาติ									
	๑.๒ ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา									
	๑.๓ แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบัน พระมหากษัตริย์									
๒. ความซื่อสัตย์ สุจริต	๒.๑ ปฏิบัติตามระเบียบการสอบและไม่ลอกการบ้าน									
	๒.๒ ประพฤติ ปฏิบัติ ตรงต่อความเป็นจริงต่อตนเอง									
	๒.๓ ประพฤติ ปฏิบัติ ตรงต่อความเป็นจริงต่อผู้อื่น									
๓. มีวินัย	๓.๑ เข้าเรียนตรงเวลา									
	๓.๒ แต่งกายเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ									
	๓.๓ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของห้อง									
๔. ใฝ่เรียนรู้	๔.๑ แสวงหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ									
	๔.๒ มีการจดบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบ									
	๔.๓ สรุปความรู้ได้อย่างมีเหตุผล									
๕. อยู่อย่าง พอเพียง	๕.๑ ใช้ทรัพย์สินและสิ่งของของโรงเรียนอย่างประหยัด									
	๕.๒ ใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างประหยัดและรู้คุณค่า									
	๕.๓ ใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีการเก็บออมเงิน									
๖. มุ่งมั่นในการ ทำงาน	๖.๑ มีความตั้งใจและพยายามในการทำงานที่ได้รับ มอบหมาย									
	๖.๒ มีความอดทนและไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคเพื่อ ความสำเร็จ									
๗. รักความเป็น ไทย	๗.๑ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและภูมิ ปัญญาไทย									
	๗.๒ เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย									
๘. มีจิต สาธารณะ	๘.๑ รู้จักการให้เพื่อส่วนรวมและเพื่อผู้อื่น									
	๘.๒ แสดงออกถึงการมีน้ำใจหรือการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น									
	๘.๓ เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญตนเพื่อส่วนรวมเมื่อมีโอกาส									
สรุปผลการประเมิน										

ลงชื่อ.....นักเรียน

ลงชื่อ ครูผู้สอน

(.....)

(.....)

...../...../.....

...../...../.....

แบบประเมินความสามารถในการอ่าน คติวิเคราะห์และเขียน

วิชา ภาคเรียนที่ ปีการศึกษา
ชื่อ - สกุล ชั้น เลขที่

คำชี้แจง ๑. ให้นักเรียนประเมินตนเอง แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนน

๒. ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนน

๓. เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนสม่ำเสมอ ๓ คะแนน
พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง ๒ คะแนน
พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง ๑ คะแนน

ข้อ	รายการประเมิน	นักเรียนประเมิน			สรุป	ครูผู้สอนประเมิน			สรุป	สรุปรวม
		ระดับคะแนน				ระดับคะแนน				
		ดีเยี่ยม (๓)	ดี (๒)	ผ่าน (๑)		ดีเยี่ยม (๓)	ดี (๒)	ผ่าน (๑)		
๑	สามารถอ่านเพื่อการศึกษา ค้นคว้า เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์และการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน									
๒	สามารถจับประเด็นสำคัญ ลำดับเหตุการณ์จากการอ่าน สื่อที่มีความซับซ้อน									
๓	สามารถวิเคราะห์สิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารกับผู้อ่าน และสามารถวิพากษ์ให้ข้อเสนอแนะในแง่มุมต่างๆ									
๔	สามารถประเมินความน่าเชื่อถือ คุณค่า แนวคิดที่ได้จาก สิ่งที่อ่านอย่างหลากหลาย									
๕	สามารถแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง สรุป โดยมีข้อมูล อธิบาย สนับสนุนอย่างเพียงพอและสมเหตุสมผล									
สรุปผลการประเมิน										

ลงชื่อ.....นักเรียน

(.....)

...../...../.....

ลงชื่อครูผู้สอน

(.....)

...../...../.....

สุขบัญญัติแห่งชาติ (National Health Disciplines) ๑๐ ประการ

สุขบัญญัติแห่งชาติ หรือที่คนไทยรู้จักในอดีตว่า “กติกานามัย” เป็นแนวทางปฏิบัติตัวด้านสุขภาพขั้นพื้นฐานเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ และลดความเสี่ยงจากโรคภัยไข้เจ็บ รวมทั้งอันตรายต่อสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ซึ่งคณะรัฐมนตรีฝ่ายสังคมได้มีการอนุมัติให้เป็นนโยบายระดับชาติเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๓๙ และกำหนดให้วันที่ ๒๘ พฤษภาคมของทุกปี เป็นวันสุขบัญญัติแห่งชาติ โดยมีเป้าหมายให้คนไทยทุกคน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ได้รับการปลูกฝังและสร้างเสริมสุขภาพที่ถูกต้อตั้งแต่เยาว์วัย เพราะผู้ที่ปฏิบัติตามสุขบัญญัติ ๑๐ ประการ จะเป็นคนมีสุขภาพดี ทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม ซึ่งจะส่งผลให้มีสุขภาพแข็งแรง มีสมรรถภาพในการเรียน การทำงาน และยังช่วยให้มีภูมิคุ้มกันโรค ไม่เจ็บป่วยง่าย ๆ ด้วย

ข้อกำหนดที่เด็กและเยาวชน ตลอดจนประชาชนทั่วไป พึงปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ จนเป็นนิสัย เพื่อให้มีสุขภาพทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม ๑๐ ประการได้แก่

๑. ดูแลรักษาร่างกายและของใช้ให้สะอาด
๒. รักษาฟันให้แข็งแรงและแปรงฟันทุกวันอย่างถูกต้อง
๓. ล้างมือให้สะอาดก่อนกินอาหารและหลังการขับถ่าย
๔. กินอาหารสุก สะอาดปราศจากสารอันตราย และหลีกเลี่ยงอาหารรสจัดสีฉูดฉาด
๕. งดสูบบุหรี่สุรา สารเสพติด การพนัน และการสำส่อนทางเพศ
๖. สร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวให้อบอุ่น
๗. ป้องกันอุบัติเหตุด้วยการไม่ประมาท
๘. ออกกำลังกายสม่ำเสมอและตรวจสุขภาพประจำปี
๙. ทำจิตใจให้ร่าเริงแจ่มใสอยู่เสมอ
๑๐. มีสำนึกต่อส่วนรวม ร่วมสร้างสรรค์สังคม

สถิติการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในประเทศไทย

โรคพยาธิใบไม้ตับยังคงส่งผลกระทบต่อประชาชนชาวไทย ทั้งต่อภาวะสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือของประเทศไทย คาดว่าคนไทย ร้อยละ ๑๐ หรือ หกล้านคน ติดพยาธิใบไม้ตับ การเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ เป็นต้นเหตุหลักที่ทำให้คนไทยเป็นโรคมะเร็งท่อน้ำดีสูงสุดในโลก พยาธิที่ก่อให้เกิดโรคพยาธิใบไม้ตับ ที่สำคัญ คือ *Opisthorchis viverrini* จากการศึกษาข้อมูลทางระบาดวิทยาของโรคใบไม้ตับ สถานการณ์โรคล่าสุดปี ๒๕๕๒ พบว่า ในภาพรวมระดับประเทศมีความชุก ร้อยละ ๘.๗ และพบผู้ป่วยโรคพยาธิใบไม้ตับ มากที่สุดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ ๑๘.๗ โดยพบในระดับหมู่บ้านสูงถึงร้อยละ ๘๕.๒ รองลงมาคือภาคเหนือ ร้อยละ ๑๐ ระดับหมู่บ้านสูงถึงร้อยละ ๔๕.๖ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ความชุกของโรคพยาธิใบไม้ตับในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยยังมีปัญหาสูงอยู่มาก ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการเกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี

จากอัตราอุบัติการณ์ของโรคมะเร็งท่อน้ำดีในประเทศไทย พบมากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ผู้ป่วยส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ ๔๕-๕๕ ปี ซึ่งอยู่ในวัยทำงานที่สำคัญของครอบครัว พบมากในเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเพศชายมีอัตราอุบัติการณ์เป็น ๓๘.๖ และเพศหญิงเป็น ๑๔.๖ ต่อประชากรแสนคน นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้เสียชีวิตจากโรคมะเร็งตับและท่อน้ำดีในดับสูงถึงปีละประมาณ ๒๘,๐๐๐ ราย โดยในปี ๒๕๕๔ มีผู้เสียชีวิตจากโรคมะเร็งตับและท่อน้ำดีในดับ จำนวน ๑๔,๓๑๔ ราย มากที่สุดเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๗,๕๙๓ ราย รองลงมาภาคเหนือ ๒,๖๓๘ ราย

จากการศึกษาการกระจายของอุบัติการณ์ของมะเร็งท่อน้ำดี จำแนกตามพื้นที่ ของจังหวัดขอนแก่น พบว่าเขตที่มีพื้นที่ใกล้เคียงแหล่งน้ำมีอัตราสูง ได้แก่ ชนบท บ้านไผ่ อุดรรัตน์ มีอัตราป่วย เป็น ๑๕๘.๒, ๙๒.๒ และ ๘๔.๒ ต่อประชากรแสนคนในเพศชาย และ ๕๒.๒, ๔๕.๖ และ ๒๖.๗ ต่อประชากรแสนคน ในเพศหญิง ดังตาราง

ที่	อำเภอ	อัตราอุบัติการณ์ ต่อประชากรแสนคน	
		เพศชาย	เพศหญิง
๑	ชนบท	๑๕๘.๒	๕๒.๒
๒	บ้านไผ่	๙๒.๒	๔๕.๖
๓	อุดรรัตน์	๘๔.๒	๒๖.๗

ที่มา :

- ๑ ยุทธศาสตร์ ลดพยาธิใบไม้ตับ กำจัดมะเร็งท่อน้ำดี วาระคนอีสาน ปี ๒๕๕๕ ของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
- ๒ โรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สรุภัญญะป้องกันโรค

เนื้อร้อง สุมาลี เทียงภักดิ์

ทำนองสรภัญญะ

เชิญชวนมวลพี่น้อง
โรคภัยใกล้เรานั้น
กินอาหารสุกเถิดหนา
ล้างมือสะอาดดี
ขับถ่ายให้ถูกที่
พยาธิทั้งหลายนั้น
ปลาชิวและปลาสร้อย
ตัวการเกิดปัญหา
หลีกเลี่ยงอย่าได้ลอง
โรคตับจะมลาย

ไทยทั้งผองมาป้องกัน
อย่าให้มันมาราวี (ซ้ำ)
จะนำพาให้สุขศรี
ก่อนรับประทานอาหารปล้น
ส้วมเรามีใช้ทุกวัน
ไม่รับกวนมวลประชา
ตะเพียนน้อยในธारा
มีตัวอ่อนพยาธิร้าย
มวลพี่น้องไทยทั้งหลาย
ป้องกันได้ถ้าช่วยกัน

เพลงโรคพยาธิใบไม้ตับ

เนื้อร้อง สุมาลี เทียงภักดิ์

ทำนองเพลงนมจากเต้า

นี่โรคอะไรรู้ไหมเธอจำ
ปลาแม่น้ำชื่อน้ำเชื้อไม่เบา
พยาธิใบไม้ตับนั้นน่ากลัว
มาเถอะพวกเรามาจับกำจัด

โรคเกิดจากปลาน้ำจืดเงา
ทำสุกเถอะเราคุณค่าสารพัด
โรคระบาดทั่วทั้งคนและสัตว์
โรคไม่สะอาดถ้าทำสุกเอ๋ย

เพลงโรคภัยใกล้ตัว

เนื้อร้อง สุมาลี เทียงภักดิ์

ทำนองเพลงคุณลำไย

เรามาเรียนเรื่องโรคภัย
เกิดจากติดเชื่อนานา
โรคมะเร็งในท่อน้ำดี
ป้องกัน รักษา กำกับ
(พูด) โรคพยาธิใบไม้ในตับ
อย่ากินปลาดิบเด็ดขาด
ปลาร้า ก้อยปลา ปลาหมัก
ปลาน้ำจืดกินสุกเถิดอ้าย(ซ้ำ)
พวกเรามาช่วยกันเถิด
ป้องกันรักษาต่างๆ

ใกล้ใกล้ตัวเรานี้หนา
หนอนพยาธินี้หนาพาให้เป็นโรคตับ
มากมีคนตายลาลับ
จะไม่ลางลับลาโลกไปโดยง่าย
เรามากำกับให้มันหมดไป
โรคพยาธิระบาดรวดเร็วทันใด
กินแล้วทุกซ่หนักเพราะเกิดโรคภัย
อายุจะได้ยืนยาวต่อไป
อย่าให้โรคเกิดขึ้นได้
กินสุกเข้าไว้โรคภัยไม่มี

เพลง อสม. มาเตือน

เรียบเรียง ทินกร แสงนิกุล

ทำนองลำภูไท

โอ้ย..น้อ..ออละท่าน ผู้ฟังเอ๋ย บัดนี้ สีได้จาป็นข้อเป็นคำเตือนจาก อสม.
 รพ.สต.บ้านละว้า ละนา..เจ้าเอ๋ย โอน้อ พ่อแม่เอ๋ยจงฟังไว้ตั้งจิตใจในบทเรียน
 ให้ท่านเพียรจดจำไว้เป็นความรู้ อย่าได้หลู่ได้จ่มอสม.บ่หลอกต้ม
 จั่งเล่าให้แม่ใหญ่ฟังแม่เอ๋ย..นั่นแล้ว ฟังเด้อ... แก่งละว้าแต่ก่อนเก่า
 เพื่อนเคยว่าว่าอุดม ดินดีสมเฮ็ดนาดี ปลาน้ำชียามแล้งหาน่าแก่งบ่เคยขาด
 เอาไปขายส่งตลาดธรรมชาติแก่งละว้า ไผ่ได้มาเที่ยวชม เป็นติดใจเด้น้อ..พ่อเอ๋ย
 โอน้อ ขอพ่อแม่จงฟังไว้ น้ำใสไหลแก่งละว้า ทั้งวัวควาย บุปปลา
 ทั้งคนถ่ายใส่ลงหนองไหลเป็นสอง วนตามน้ำ บักหอยไซผัดใหญ่ตามไขพยาธิเป็นตัวอ่อน
 มันซ่อนไซใหญ่ไว..แม่่นโอวีนันแล้ว...พ่อเอ๋ย คนฟัง แม่่นพยาธิใบไม้ ตัวอ่อนมันติดต่อบ่แม่่นพอยู่ท่อนั้น
 บัดแม่่นมันใหญ่แล้วมันกะแจวออกจากหอย คอยหม่นไซในเกล็ดปลา
 ปลาแม่เกล็ดนี้ละหนาผู้ใดกินกะหยิ่งห้อง เขาเลยฮ้องใบไม้ตับ..นั่นแล้ว....พ่อเอ๋ย...แม่เอ๋ย
 โอน้อ...คณาอาจารย์จาก มข. ได้มาต่องานวิจัยพยาธิใบไม้ในตับ เจ้าเอ๋ย..นั่นแล้ว
 โอน้อ บ่แม่่นมาเว้าเล่นเป็นเรื่องท่านต้องฟัง ไผ่กินดิบให้ระวังอย่าพลาดพลังพยาธิร้าย
 ให้สังเกตอาการกินอาหารแล้วบ่ย่อย เจ็บบ่น้อยชายโครงขวา เบื่ออาหาร คลื่นไส้
 คั้นเป็นหลายรุนแรง กะแห่งเหลือง ฟุ่นแล้วท่านเอ๋ย...
 โอน้อ ให้กินสุกแต่บัดนี้ดิบดิบนี้บ่เอาแล้ว ปลาไตแนวมันมีเกล็ดให้เฮ็ดสุกแม่่นเอาไว้
 ทั้งปลาร้าปลาแดกให้ให้แน่ใจว่าสุกแท้ แม่่นยามอยากก้อยปลา อย่าลืมหาคำอสม.เว้า
 ขอท่านนี้..จงเจริญสุขภาพดีทุกท่านเอ๋ย ท่านเอ๋ย...

เพลงอยากเลิกกินดิบ

เรียบเรียง ทินกร แสงนิกุล

ทำนองเพลงหมอลำ

อ้ายอยู่แกลงว่า หาแต่ปลา เหม็ดมือเหม็ดเว้น
เจ้าหละแนมอ้ายบ่เห็น พอสิเป็นคู่อยู่กับสาว
จับปลาได้หลาย ก็สะพายไปขายยามเช้า
แต่งโตกะโก้ต่างเขา สาวใดเหล่ กะเบ่ปากใส่
แสนดีใจเหลือ เมื่อ อสม.มาขอเคียงข้าง
บอกสิมาสอยล้าง แกลงว่า กลับมาสตใส่
ย่อนบ้านเฮานี้ แหล่งน้ำมี แต่พยาธิใบไม้
กินปลาดิบแต่น้อยเท่าใหญ่ มาสอยเบ็งอ้าย แน่เด้อคนดี
ดิบอีหลี ตากี้ บ่แมนมาเว้าเล่น
ได้ปลาโตเป็นเป็น หักคอดีใส่ปากทุกที
ตั้งวงกันแล้ว เหล้าขาวแก้ว กะม่วนอีหลี
พอได้เว้า เท่าสู่มื่อนี้ ว่ากินดิบมี..อยู่เทิงหัวเรือ...
ให้ อสม. ขอให้เผิ่น เขาเดื่อน้องหล่า
ให้เผิ่นเล็ก กินสา ปลาดิบฮ้าย มันร้ายเอาเหลือ
ซันเว้าเผิ่นแล้ว ซันเผิ่นฮู้ แล้วคงสิเสื่อ
อย่าให้อ้ายเสียใจเหลือ เมื่อคนใกล้เฮา เขาเป็นมะเร็ง น้ำดี
ดิบอีหลี อ้ายนี้ บ่แมนมาเว้าเล่น
ได้ปลาโตเป็นเป็น หักคอดีใส่ปากทุกที
ตั้งวงกันแล้ว เหล้าขาวแก้ว กะม่วนอีหลี
พอได้เว้า เท่าสู่มื่อนี้ ว่ากินดิบมี..อยู่เทิงหัวเรือ...
ให้ อสม. ขอให้เผิ่น เขาเดื่อน้องหล่า
ให้เผิ่นเล็ก กินสา ปลาดิบฮ้าย มันร้ายเอาเหลือ
ซันเว้าเผิ่นแล้ว ซันเผิ่นฮู้ แล้วคงสิเสื่อ
อย่าให้อ้ายเสียใจเหลือ เมื่อคนใกล้เฮา เขาเป็นมะเร็ง น้ำดี

เพลงเสน่ห์สาวละว้า

คำร้อง นายทินกร แสงนิกุล

ทำนองเพลงปลาช่อนใหญ่

...ฮอดยาม เดือนสี่ เดือนห้า บ้านละว้า ก็น้ำลงขอดแก่ง
 น้ำ สีแห่งขอดสาย น้ำจิตน้ำใจเฮาบ่แห่งคือแก่ง
 ยังมีเอื้อเพื่อเอื้อแบ่ง จิตใจแฝงด้วยประเพณีอันดีงาม....
 มาเด้อ มายามบ้านน้อง ให้มาลองกินข้าวปลาน้ำ
 มากินปลาหน้าแล้ง ปลาริมแก่งมีแต่โตอ่าหล่า
 ไผมาอยู่เป็นที่ฮู้ที่ถาม ว่าแก่งละว้างามสุดลูกหูลูกตา....
 โอ้..เด เอ้ เอ้..เอ้..เอ โอ้..เด้..เอ้..เอ เอ้..เอ้..เอ..
 โอ้เด..อ้ายคนไกลเอ้ย โอ้เด...อ้ายคนไคเอ้ย
 อ้ายเอ้ย แก่งละว้านั้นเด้ออ้าย
 ให้อ้าย หนอ..อดสาใส่ดวงไว้
 โอ้ย สีได้กินปลา โตใหญ่...ผู้แพงเอ้ย
 อ้ายเอ้ย ปลาโตใหญ่มาฮอดแล้ว
 ปลาโตใหญ่มาฮอดแล้ว สีเฮ็ดสุกสู้อ้ายกิน
 สีเฮ็ดสุกสู้อ้ายกิน
 เออ...เอ้อ...เอ้ย...นั้่นนา...อ้ายเอ้ย
 ฮอยยืมพิมพื้ใจหวานฉ่ำ มากินข้าวหน้าอย่าลืมน้ำแจ้วซ่า
 มาฮอยตำทุกชิ้นฝ้าย ว้างามหลายสาวละว้าคนสำ
 น้องสีตำหมี่เสื่อผ้าไหมไว้ถ่า
 สมบัติล้ำค่า แต่ปู่ย่าตายาย
 สมบัติล้ำค่า แต่ปู่ย่าตายาย.....
 โอ้..เด เอ้ เอ้..เอ้..เอ โอ้..เด้..เอ้..เอ เอ้..เอ้..เอ..
 โอ้เด..อ้ายคนไกลเอ้ย โอ้เด...อ้ายคนไคเอ้ย
 อ้ายเอ้ย แก่งละว้านั้นเด้ออ้าย
 ให้อ้าย หนอ..อดสาใส่ดวงไว้
 โอ้ย สีได้กินปลา โตใหญ่...ผู้แพงเอ้ย
 อ้ายเอ้ย ปลาโตใหญ่มาฮอดแล้ว
 ปลาโตใหญ่มาฮอดแล้ว สีเฮ็ดสุกสู้อ้ายกิน
 สีเฮ็ดสุกสู้อ้ายกิน

เพลงขอกินแบบใหม่

เรียบเรียง ทินกร แสงนิกุล

ทำนองขอหอมก่อนแต่ง

ชาย มาทุกปี ที่พี่นี่มาแก่งละว้า มาหากินแต่ปลา อยู่แก่งละว้า จนมีตุ๋นค้ำ
หญิง จริงบ่หนอที่กล่าวหรือมามายสาวอยู่ลำชีน้ำ ลีแมนมาร้อยถ้อยคำ บ่อยากจดจำดอกคำอ้ายว่า
ชาย อ้ายมา อ้ายก็อยากเว้าเรื่องราวของแก่งละว้า อยากมากินก้อยกินปลาที่บ้านน้องหนา ออย่ารำคาญ
หญิง ชาวบ้านรู้เรื่องพยาธิ เขาประกาศวาระอีสาน นับต่อแต่นี้ไปนาน คนอีสานเลิกติดกันถม
ชาย ชั่วนาตาปี บ้านเรานี้ช่างน่าภิรมย์ หัวแก่งบ่แล้งคนชม ผู้คนนิยมชื่นชมหนักหนา
หญิง กินสุก เกิดพี๋ มันบ่ดีกินก้อยดิบปลา สักวัน ถึงอันตรายมา ป่วยแล้วหนานจะพาอับจน
ชาย ขอถามเจ้าสัคนิด ปลาหยังมีพิษปลิดชีวิตคน
หญิง ปลาดิบมีไข่พยาธิปน
ชาย โถ..อ้ายบ่สนดอกคนดี
หญิง ให้ฟ้าวกินสุกเกิดอ้าย เดี่ยวอาจตายด้วยมะเร็งท่อน้ำดี
ชาย กินดิบ ก้อยปลา มาหลายปี
หญิง ลองตรวจหน่อยซี พยาธิใบไม้
ชาย เจ้าคงจะต้องรักพี๋ นับต่อแต่นี้ จะขอกินแบบใหม่
หญิง เลิกกินดิบให้ได้นะ พี่ชาย
ชาย ก้อยากกินสุก กับเธอก่อน..ได้ไหมล่ะ
หญิง สัญญาได้ไหม กินปลาดิบนี้ ไม่เอา...สัญญาได้ไหม กินปลาดิบนี้ ไม่เอา...
ชาย ขอถามเจ้าสัคนิด ปลาหยังมีพิษปลิดชีวิตคน
หญิง ปลาดิบมีไข่พยาธิปน
ชาย โถ..อ้ายบ่สนดอกคนดี
หญิง ให้ฟ้าวกินสุกเกิดอ้าย เดี่ยวอาจตายด้วยมะเร็งท่อน้ำดี
ชาย กินดิบ ก้อยปลา มาหลายปี
หญิง ลองตรวจหน่อยซี พยาธิใบไม้
ชาย เจ้าคงจะต้องรักพี๋ นับต่อแต่นี้ จะขอกินแบบใหม่
หญิง เลิกกินดิบให้ได้นะ พี่ชาย
ชาย ก้อยากกินสุก กับเธอก่อน..ได้ไหมล่ะ
หญิง สัญญาได้ไหม กินปลาดิบนี้ ไม่เอา...
สัญญาได้ไหม กินปลาดิบนี้ ไม่เอา...
สัญญาได้ไหม กินปลาดิบนี้ ไม่เอา...

เพลงฟังเมีย

เรียบเรียง ทินกร แสงนิกุล

ทำนองน้ำตาหล่นบนที่นอน

น้ำตาหล่นลงแกงละว้าเมื่อมาก็พบพี่ชายเหมือนเดิม
 ทำใจเสมือนว่าไม่ต่างเดิมพี่ชายก็เริ่มออกอาการให้เห็น
 เห็นกินก้อยดิบปลาแกลั่มสุราอยู่ไม่เว้น เป็นอย่างนี้ทุกวัน
 น้ำตาหล่นริมแกงละว้าพี่อย่าไม่ซบไม่ซิมค่านั้น
 บอกไปก็ไม่ใส่ใจกับฉันขอร้องทุกวัน ให้เลิกกิน
 กินแล้วได้อะไรมีแต่ตับไตจะพัง ฟังเถิดนะ..คุณสามี
 น้ำดี แม่่นมีไว้ย่อยน้ำดีแม่่นมีไว้ย่อย
 กินดิบบ่ถอย ก้อยแซบทุกอย่าง
 ว่าแม่่นดับสีย่างอุดตันเป็นมะเร็ง ย้อนว่าแกง จับปลานำแกง
 แซบเอาแรงแท้หัวกินก้อยถอยใจแล้วซังคนกินทั่ว
 บ่ตัวดอกอ้าย..พยาธิใบไม้ติดมา
 ฟังคนพูดคนจาย่าลืม...ถึงจะลืมให้เมียทักสักหน่อย
 ปลาดิบร้ายทำท่อน้ำดีมีรอยรักลูกรักเมียให้เลิกกินเสียปลาดิบก้อย
 พี่จ่าอย่าปล่อยให้พยาธิร้ายมันรุม
 ถึงหิวพืทนเอาไว้กินดิบพี่เขาให้ได้
 บ่ว่าเฝ้าสิเลิกบ่ว่าบูชาแต่อ้ายหนักแน่นแก่นหมาย
 ขอแต่อ้ายยอมรับความจริงซึ่งเปลี่ยนมานำพาคือน้อง
 ให้เขาย้องว่าเขาทำดิน้องขอร้องพี่ ปลาดิบร้าย..บ่เอา
 แกงละว้า แสนเศร้าย่านเฮากินดิบแต่ก่อน บัดนี้มา กินปลาสุกฮ้อนฮ้อน
 สุกแล้วจั่งฮ่วมพาลาเนื้ออ่อน ต้มสุกเด้อพี่
 ปลาร้าสุกดี จั่งกินเด้อ.. เอ้อ ...เออ.....
 ฟังคนพูดคนจาย่าลืม...ถึงจะลืมให้เมียทักสักหน่อย
 ปลาดิบร้ายทำท่อน้ำดีมีรอยรักลูกรักเมียให้เลิกกินเสียปลาดิบก้อย
 พี่จ่าอย่าปล่อยให้พยาธิร้ายมันรุม
 ถึงหิวพืทนเอาไว้กินดิบพี่เขาให้ได้
 บ่ว่าเฝ้าสิเลิกบ่ว่าบูชาแต่อ้ายหนักแน่นแก่นหมาย
 ขอแต่อ้ายยอมรับความจริงซึ่งเปลี่ยนมานำพาคือน้อง
 ให้เขาย้องว่าเขาทำดิน้องขอร้องพี่ ปลาดิบร้าย..บ่เอา
 แกงละว้า แสนเศร้าย่านเฮากินดิบแต่ก่อน บัดนี้มา กินปลาสุกฮ้อนฮ้อน
 สุกแล้วจั่งฮ่วมพาลา เนื้ออ่อน ต้มสุกเด้อพี่
 ปลาร้าสุกดี จั่งกินเด้อ..จั่งกินเด้อเอ้อ ...เออ.....

เกมอะไรเอ่ย

- “โรคอะไรเอ่ย ติดต่อทางอาหาร ชาวภาคอีสานเป็นมากที่สุด”
“โรคอะไรเอ่ย เกิดจากการกินปลาดิบ อย่าทำงูบงิบ ตอบมาเร็วไว”

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเรื่องโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖

ก่อนเรียน

หลังเรียน

ชื่อนามสกุล.....โรงเรียน.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมายกากบาท X ทับตัวเลือกของคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. โรคพยาธิที่พบได้บ่อยที่สุดในพื้นที่ของนักเรียน คือ?
 - ก. โรคพยาธิใบไม้ในตับ
 - ข. โรคพยาธิปากขอ
 - ค. โรคพยาธิตัวจิ๊ด
 - ง. โรคพยาธิไส้เดือน
๒. โรคพยาธิใบไม้ตับ เข้าสู่ร่างกายมนุษย์ได้ทางใดบ้าง?
 - ก. กินปลาน้ำจืดที่มีเกล็ดขาว สุกๆ ดิบๆ
 - ข. ตัวอ่อนไชเข้าทางผิวหนัง เช่น เท้า มือ
 - ค. กิน กบ กุ้ง ปูนา ที่ปรุงไม่สุก
 - ง. กินเนื้อสัตว์ เช่น เนื้อวัว หมู หนู ที่ปรุงไม่สุก
๓. อาหารประเภทใดที่มีโอกาสมีเชื้อพยาธิใบไม้ตับ?
 - ก. ส้มตำปู
 - ข. ก้อยปลาดิบ
 - ค. หมูเหนมดิบ
 - ง. ก้อยกุ้ง
๔. การป้องกันพยาธิใบไม้ตับทำได้อย่างไร?
 - ก. ใส่รองเท้าเมื่อเดินบนพื้นดิน
 - ข. กินเนื้อปลาน้ำจืดที่มีเกล็ดขาว ที่ปรุงสุก
 - ค. กินเนื้อสัตว์ เช่น หมู วัว หนู ที่ปรุงสุก
 - ง. กิน ปูนา กุ้งฝอย ที่ปรุงสุก
๕. การรักษาพยาธิใบไม้ตับควรทำอย่างไร?
 - ก. กินยาพาราซิควอนเทล
 - ข. กินยาพาราเซตามอล
 - ค. กินเบนดา ๕๐๐
 - ง. ไม่มียารักษาโดยตรง
๖. ลักษณะของการเกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี คือข้อใด?
 - ก. โรคนี้อเกิดในเพศหญิงมากกว่าเพศชาย
 - ข. การติดเชื้อพยาธิใบไม้ตับเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี
 - ค. โรคนี้อเกิดในกลุ่มคนอายุ ๑๕ - ๓๐ ปีมากที่สุด
 - ง. ถูกทุกข้อที่กล่าวมา

๗. พฤติกรรมในข้อใดที่จะมีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคมะเร็งท่อน้ำดี?
- ก. คนที่รับประทานอาหารปลาน้ำจืดสุกๆ ดิบๆ
 - ข. คนที่มีประวัติเคยเป็นพยาธิใบไม้ตับ
 - ค. คนที่ชอบกินปลาร้าดิบ แหนมดิบ
 - ง. ถูกทุกข้อ
๘. ข้อใดต่อไปนี้เป็นอาการของโรคมะเร็งท่อน้ำดี?
- ก. มีอาการแน่นท้อง ปวดท้อง น้ำหนักลดลงอย่างรวดเร็ว
 - ข. ปวด หรือ เสียดชายโครงด้านบนขวา
 - ค. ตัวเหลือง ตาเหลือง ท้องโต
 - ง. ถูกทุกข้อที่กล่าวมา
๙. นักเรียนคิดว่าควรกินอาหารประเภทใดที่จะลดความเสี่ยงการเกิดโรคมะเร็งท่อน้ำดี?
- ก. งดดื่มสุรา
 - ข. ควรกินอาหารที่ปรุงสุกใหม่
 - ค. ทานแหนมดิบ ปลาร้าดิบ เป็นบางครั้ง
 - ง. ข้อ ก และ ข ถูก
๑๐. วิธีการรักษาโรคมะเร็งท่อน้ำดี คือข้อใด?
- ก. ไปหาหมอสมุนไพร เพื่อซื้อยาสมุนไพรมาทาน
 - ข. ปล่อยไว้สักพักจะหายเอง ถ้าหากเป็นเพียงเล็กน้อย
 - ค. การผ่าตัด และเคมีบำบัด
 - ง. ใช้ยาปฏิชีวนะ

เฉลย ข้อ ๑ - ก ข้อ ๒ - ก ข้อ ๓ - ข ข้อ ๔ - ข ข้อ ๕ - ก ข้อ ๖ - ข ข้อ ๗ - ง ข้อ ๘ - ง
ข้อ ๙ - ง ข้อ ๑๐ - ค

คณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรฯ (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๗)

ที่ปรึกษา

นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต	ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น
นายวินัย สิทธิมณฑล	รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น
นพ.พิเชษฐ ลีละพันธ์เมธา	ผู้อำนวยการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต ๗ ขอนแก่น
นพ.สุริยา รัตนปริญา	นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น
พญ.ศศิธร ตั้งสวัสดิ์	ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันและควบคุมโรคที่ ๖ จังหวัดขอนแก่น
นพ.ประยูร โกวิทย์	นายแพทย์เชี่ยวชาญ ด้านเวชกรรมป้องกัน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น
นายสายัณห์ ฝาน้อย	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๑
ดร.เชิดศักดิ์ ศรีสง่าชัย	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๒
ดร.กิตติพิศ พลพิลา	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๔
ดร.อรรถพล ตริกรทอง	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๕
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต ๓	

คณะกรรมการจัดทำหลักสูตร

๑. ดร.พงษ์ศักดิ์ ภูกาบขาว	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สพป.ขอนแก่น เขต ๑	ประธานกรรมการ
๒. รศ.ดร.บรรจบ ศรีภา	คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	รองประธานกรรมการ
๓. นายอดิศักดิ์ คงพัฒนานนท์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ สสจ. ขอนแก่น	กรรมการ
๔. นางลักขณา หลายทวีวัฒน์	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สศร. ๖ จังหวัดขอนแก่น	กรรมการ
๕. นายเชษฐพงษ์ ลินทรัพย์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพป.ขอนแก่น เขต ๑	กรรมการ
๖. ดร.ธนพร นฤนาทวัฒนา	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพป.ขอนแก่น เขต ๒	กรรมการ
๗. นางสาวยุพาพร หรเสริฐ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพป.ขอนแก่น เขต ๓	กรรมการ
๘. นายพิภพ เอกภูธ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพป.ขอนแก่น เขต ๓	กรรมการ
๙. ดร.ชนกนาถ วงศ์คำจันทร์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพป.ขอนแก่น เขต ๔	กรรมการ
๑๐. นางสุภาวดี ทองสีนาค	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพป.ขอนแก่น เขต ๔	กรรมการ
๑๑. นายสุนันท์ พันธลวัญญ์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพป.ขอนแก่น เขต ๔	กรรมการ
๑๒. นายศิรินทร์ ต้นเจียง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพป.ขอนแก่น เขต ๕	กรรมการ
๑๓. ดร.กীরติวิทย์ สุวรรณธรรมา	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพป.ขอนแก่น เขต ๕	กรรมการ
๑๔. นางสุมาลี เทียงภักดิ์	ครูชำนาญการพิเศษ ร.ร.บ้านดอนบม สพป.ขอนแก่น เขต ๑	กรรมการ
๑๕. นางอัมพร อรรถแสง	ครูชำนาญการพิเศษ ร.ร.บ้านหนองแสงโคกน้อย สพป.ขอนแก่น เขต ๑	กรรมการ
๑๖. นายวุฒิชชาติ อ่อนละมุล	ครูชำนาญการพิเศษ ร.ร.บ้านละว้า สพป.ขอนแก่น เขต ๒	กรรมการ
๑๗. นางธัญชนก รุ่งสว่าง	ครูชำนาญการพิเศษ ร.ร.บ้านเหล่ากกหุ้งสว่าง สพป.ขอนแก่น เขต ๒	กรรมการ
๑๘. นางสาวพัชรวงศ์ อดอัน	ครูชำนาญการพิเศษ ร.ร.บ้านห้วยแคน สพป.ขอนแก่น เขต ๓	กรรมการ
๑๙. ส.ต.อ.เฉลิมศักดิ์ ยุระไชย	ครูชำนาญการพิเศษ ร.ร.เบญจคามสามัคคี สพป.ขอนแก่น เขต ๓	กรรมการ
๒๐. นายสำราญ ลาภูมิ	ครูชำนาญการพิเศษ ร.ร.น้ำพองประชานุกูล สพป.ขอนแก่น เขต ๔	กรรมการ
๒๑. นางเพลินพิศ ปฎิเตนัง	ครูชำนาญการพิเศษ ร.ร.โคกสูงใหญ่วิทยา สพป.ขอนแก่น เขต ๔	กรรมการ
๒๒. นางวารุณี จำบุญ	ครูชำนาญการพิเศษ ร.ร.บ้านฟ้าเหลือง สพป.ขอนแก่น เขต ๕	กรรมการ
๒๓. นางกรรณิการ์ อำท้าว	ครูชำนาญการพิเศษ ร.ร.บ้านท่าศาลาครุราชวิทยาลัย สพป.ขอนแก่นเขต๕	กรรมการ
๒๔. นางพินญาดา เหมือนชาติ	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ สสจ.ขอนแก่น	กรรมการ

๒๕.	นางสาวเทวรักษ์ ภูครองนาค	พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ สสจ.ขอนแก่น	กรรมการ
๒๖.	นางสาวสุภกวี ธนสีลังกูร	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สสจ.ขอนแก่น	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖

๑.	ดร.พงษ์ศักดิ์ ภูกาบขาว	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สพป.ขอนแก่น เขต ๑	ประธานกรรมการ
๒.	รศ.ดร.บรรจบ ศรีภา	คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	รองประธานกรรมการ
๓.	ดร.ธนพร นฤนาทวัฒนา	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพป.ขอนแก่น เขต ๒	กรรมการ
๔.	นายอุทัย ไฉ่ธสง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านละว้า	กรรมการ
๕.	นายภิญโญ สีทับ	ผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมิตติวิทยาคม	กรรมการ
๖.	นายวิบูลย์ ขาปัญญา	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเป่าประชาบำรุง	กรรมการ
๗.	นายวีรศักดิ์ บางป่า	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเมืองเพี้ย	กรรมการ
๘.	นายสุรัชย์ จิตต์อุดมศักดิ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองนางขวัญ	กรรมการ
๙.	นายประเสริฐ พันหัวสระ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดอนปอแดง	กรรมการ
๑๐.	นายวุฒิชชาติ อ่อนละมุล	ครูชำนาญการพิเศษ ร.ร.บ้านละว้า สพป.ขอนแก่น เขต ๒	กรรมการ
๑๑.	นายชัยพร เจือจุน	ครูชำนาญการพิเศษ ร.ร.บ้านละว้า สพป.ขอนแก่น เขต ๒	กรรมการ
๑๒.	นางศิริรัตน์ ปันคำ	ครูชำนาญการพิเศษ ร.ร.บ้านเบญจมิตติวิทยาคม สพป.ขอนแก่น เขต ๒	กรรมการ
๑๓.	นางหทัยมาศ พงษ์สีมา	ครูชำนาญการพิเศษ ร.ร.บ้านเบญจมิตติวิทยาคม สพป.ขอนแก่น เขต ๒	กรรมการ
๑๔.	นางจงกิจ จำนอก	ครูชำนาญการพิเศษ ร.ร.บ้านเป่าประชาบำรุง สพป.ขอนแก่น เขต ๒	กรรมการ
๑๕.	นายคะนอง ดวงทองมา	ครูชำนาญการพิเศษ ร.ร.บ้านเมืองเพี้ย สพป.ขอนแก่น เขต ๒	กรรมการ
๑๖.	นางสาวบัญญัติา ผิวฝาก	ครูชำนาญการพิเศษ ร.ร.บ้านเมืองเพี้ย สพป.ขอนแก่น เขต ๒	กรรมการ
๑๗.	นางนิภาภรณ์ ภูสอดเงิน	ครูชำนาญการพิเศษ ร.ร.บ้านหนองนางขวัญ สพป.ขอนแก่น เขต ๒	กรรมการ
๑๘.	นายทองคำ แสงพีช	ครูชำนาญการพิเศษ ร.ร.บ้านดอนปอแดง สพป.ขอนแก่น เขต ๒	กรรมการ
๑๙.	นางวีรภานต์ ศรีสิทธิรัตน์	ครูชำนาญการพิเศษ ร.ร.บ้านโคกสำราญ สพป.ขอนแก่น เขต ๒	กรรมการ
๒๐.	นางสาวพัชรินา ศรีหาบุญนาค	ครูชำนาญการ ร.ร.บ้านซีกก้อ สพป.ขอนแก่น เขต ๒	กรรมการ

พิมพ์ที่ : หจก.โรงพิมพ์คลังงานาวิชา 232/199 ถ.ศรีจันทร์ ต.โนนเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000
Tel. 0-4332-8589-91 Fax. 0-4332-8592 E-mail : klungpress@hotmail.com 2557 สหส 02